PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DELO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA SLOVENIJE

LJUBLJANA, PONEDELJEK, 27. JULIJA 1964 • LETO V., ŠTEVILKA 202 • CENA 20 DIN

»DELO« IZHAJA OD 1. MAJA 1959 PO ZDRUŽITVI »LJUDSKE PRAVICE«, KI JO JE 5. OKTOBRA 1934 USTANOVILA KOMUNISTIČNA PARTIJA V SLOVENIJI, IN »SLOVENSKEGA POROČEVALCA«, KI GA JE LETA 1941 USTANOVILA OSVOBODILNA FRONTA SLOVENSKEGA NARODA

GLAVNI UREDNIK JOŽE SMOLE
ODGOVORNI UREDNIK DUŠAN BENKO

Prva izdaja

Spomenica prebivalcev Visa Titu

»Zgodovina Visa je zgodovina naših narodov«

VIS, 26. jul. (Tanjug) — »Ko praznujemo 20-letnico, odkar so centralni komite Komunistične partije Jugoslavije, Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije, Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije, vrhovni štab narodnoosvobodilne vojske in partizanskih odredov Jugoslavije ter tovariš Tito prišli na otok Vis, izreka skupščina občine v imenu prebivalcev otoka Visa besede ponosa in ljubezni, hvaležnosti in vdanosti velikemu človeku in genialnemu revolucionarju, tvorcu naše sodobne zgodovine.

Dragi naš tovariš Tito,

ljudstvo otoka Visa je ponosno in vsi naši bodoči rodovi bodo ponosni, ker je del tvojega življenja in revolucionarnega dela neizbrisno povezan z našim otokom. Ti si vodil ljudsko revolucijo s tega izpostavljenega dela naše domovine, s tega morskega grebena, ki ga obliva morje in se nad njim boči zvezdnato nebo.

Sleherni človek in kamen, sleherna gruda zemlje, sleherna draga in globel hranijo neizbrisen spomin na zgodovinske dneve tvojega bivanja.

Iz skalne dupline, ki je bila tvoj dom in je za vselej dobila ime Titova špilja, žari s trajno svetlobo tvoja neuničljiva reolucionarna misel kot svetilnik v viharju.

Kraj, kjer si bival, poti, po katerih si šel, so danes svetišča razuma in človeškega dostojanstva. Od suhega zlata je danes vrednejši kamen, na katerem si počival, in klop, na kateri si delal za srečo in blagor delovnega človeka.

Ta otok, v svoji preteklosti pogosto željan kruha in vode, otok vinogradov, ribičev in mornarjev, ki so z znojem zalivali trto in veslo, je bil poprišče mnogih bitk.

Njegovi sinovi so neštetokrat izpričali svoj pogum, toda njih prelita kri je bila zmeraj izdana. V slovitem boju pod Visom leta 1866 so se naši dedje borili in umirali kot Hrvati, zmagovali pa so kot avstroogrski sužnji. Naši dedje so se v svoji preteklosti borili za pravico in svobodo, za nagrado pa so si prislužili še večjo krivico in še težje okove. Mnoge izmed njih je revščina pregnala na tuje, kjer so se mučili za skorjo kruha, a tudi v daljni tujini niso pozabljali rodne dežele. Dolga stoletja mraka tu ni umrla pesem o svobodi in vera v osvoboditev. Zgodovina našega otoka je v bistvu enaka zgodovini vseh naših narodov.

V narodnoosvobodilnem boju naši tovariši niso zaman darovali svojih življenj, niso bili hrana tujim topovom, ampak so umirali za ideale, ki se uresničujejo v naši socialistični domovini bratskih in enakopravnih narodov v ustvarjanju socializma.

In ko slavimo veličino tvoje človeške in revolucionarne osebnosti, slavimo tudi svoj lastni prispevek k dejanju osvoboditve.

V uporniškem letu 1941 so se najboljši sinovi našega otoka odzvali pozivu Komunistične partije in se pridružili prvim partizanskim skupinam v Dalmaciji. 1032 sinov in hčera našega otoka se je borilo v slavnih vrstah narodnoosvobodilne vojske po gozdovih, dolinah in vodah širom po nepokorjeni domovini. V temelje socialistične Jugoslavije je vgradilo svojo misel in svoja življenja 222 borcev, ki jih je rodila ta zemlja, slana od morja in znoja.

V letu 1944 je postal otok Vis središče in prava revolucionarna prestolnica nove Jugoslavije z vsemi znamenji družbenega, političnega, kulturnega in ustvarjalnega razcveta. Vloga otoka Visa v zaključnih bitkah za

● Nadaljevanje na zadnji strani

Množica belih jader pred Visom

Predsednik Tito prispel na otok — Danes glavna proslava obletnice

VIS, 26. jul. (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je prispel danes popoldne s soprogo Jovanko na Vis, kjer bo prisostvoval slovesnostim ob proslavi 20-letnice prihoda centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije, nacionalnega komiteja in vrhovnega štaba na otok Vis. S tovarišem Titom so prispeli še predsednik skupščine Edvard Kardelj, podpredsednik republike Aleksandar Ranković, general armije Ivan Gošnjak, sekretar centralnega komiteja Zveze komunistov Srbije Jovan Veselinov, predsednik Sabora Socialistične republike Hrvatske Ivan Krajačić, državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popović in književnik Oskar Davičo.

Predsednik Tito je s svojimi sodelavci prispel z ladjo »Galeb«. V častnem spremstvu sta bila rušilca vojne mornarice »Pula« in »Kotor«. Na morju pred luko jih je čakalo polno jadrnic, manjših in večjih ladij, povsem podobnih tistim, ki so bile med vojno oborožene in ki so bile v službi partizanske mornarice, ki je s tega otoka izvrševala svoje vojaške naloge. Posadke teh ladij in množica pomorščakov so pluli z jadrnicami naproti »Galebu« in so bili prvi, ki so zaželeli predsedniku Titu dobrodošlico.

Točno ob 16.30 uri je vrgel »Galeb« sidro pol milje pred obalo Visa. Nato pa sta ob »Galebu« pristala dva hitra torpedna čolna vojne mornarice, na katera so se vkrcali predsednik republike s soprogo in sodelavci. V tem trenutku je posadka vojne ladje »Galeb« izstrelila 21 topovskih strelov na čast svojemu vrhovnemu poveljniku.

Hitre torpedne čolne, ki so odpluli proti Visu, so spremljale športne in ribiške ladje, okrašene z državnimi in s partijskimi zastavami, cvetjem in zelenimi venci, z njih pa so se razlegali navdušeni klici ribičev in posadk športnih čolnov.

Malo pred 5. uro se je predsednik Tito izkrcal na obali Visa, nedaleč od kraja, kjer so ga pred 20. leti pričakali borci I. proletarske dalmatinske brigade.

Po svobodoljubnem Visu se je ta trenutek razleglo iz tisoč grl navdušenih otočanov: »Živel tovariš Tito, dobrodošel, srečno vrnitev!« Na visokih jamborih so v lahnem vetru plapolale zastave, hiše prebivalcev so bile okrašene s preprogami in cvetjem.

Potem ko je predsednik Tito stopil s torpednega čolna, so mu zaželeli dobrodošlico sekretar centralnega komiteja ZK Hrvatske Vladimir Bakarić, predsednik odbora za proslavo Marko Belinić, sekretar CK ZK Bosne in Hercegovine Djuro Pucar, komandant splitske armijske oblasti generalpolkovnik Miloš Šumonja in predsednik občinske skupščine Visa Miče Žitko. K predsedniku Titu in njegovi soprogi Jovanki sta potem pristopila deklica Snežana Bjegović in deček

●● Nadaljevanje na zadnji strani

Slovesna otvoritev šole

VIS, 26. jul. (Tanjug) — Danes so se na Visu nadaljevale slovesnosti ob 20-letnici prihoda na Vis Centralnega komiteja KPJ, Nacionalnega komiteja Vrhovnega štaba in tovariša Tita s slovesno sejo občinske skupščine Visa. Prisostvovali so ji tudi preživeli borci-odborniki narodnoosvobodilnega odbora pred dvajsetimi leti. Po slovesni seji so udeleženci prisostvovali otvoritvi spominske šole »Maršal Tito«; otvoritvi muzeja »Vis — sedež Vrhovnega štaba NOV in POJ ter Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije«. Udeležili so se tudi otvoritve velike vinske kleti.

Delegacija občinske skupščine Visa in organizacij borcev, je položila dopoldne lovorjeve vence na spominske plošče, med njimi tudi na spominsko ploščo padlim partizanskim in zavezniškim letalcem. Na viškem aerodromu, ki so ga zgradili po prihodu Vrhovnega štaba, je bila I. eskadrila jugoslovanskega vojnega letalstva. Naši letalci so od tu izpolnili več kot tisoč bojnih nalog. Letališče je razen tega omogočilo, da so rešili 1900 zavezniških letalcev, ki jih je poškodovalo sovražno topništvo in se zaradi tega niso mogli vrniti v svoje baze v Italijo in Severno Afriko. Številna letala so na tem letališču usposobili za nadaljnji polet.

Današnje slavnosti so se udeležili še predsednik prosvetno kulturnega zbora zvezne skupščine Nikola Sekulić, predsednik odbora zveznega zbora za organizacijsko politična vprašanja Maks Baće, predsednik republiškega odbora Zveze združenja borcev Hrvatske Marko Belinić, člana CK ZKJ Vicko Krstulović in Anka Berus, sodnik Ustavnega sodišča Jerko Radmilović, poslanec otoka Visa Nikol Repanić, generalpolkovnik Miloš Uzelac, predsednik okrajne skupščine Splita Zvonko Jurišić in drugi.

Na slavnostni seji občinske skupščine je govoril sekretar občinskega komiteja Zveze komunistov Hrvatske Vis, Andrija Rokija o vlogi otoka med NOB. Skupščina je nato sklenila, da bo nova šola nosila ime »Šola maršala Tita«, muzej pa naslov »Muzej Vis — sedež Vrhovnega štaba NOV in POJ ter Nacionalnega komiteja osvoboditve Jugoslavije«. Prav ta-

●●● Nadaljevanje na zadnji strani

POKLONITEV ŽRTVAM — Veljko Zeković polaga venec predsednika republike na spominsko grobnico žrtev skopskega potresa na pokopališču Butelj.
Telefoto: Tanjug

Skopje leto dni pozneje

Simbol naše enotnosti in mednarodne solidarnosti

OD NAŠEGA POROČEVALCA

SKOPJE, 26. jul. (Po telefonu) — Danes je glavno mesto Makedonije, Skopje, a z njim vsa Jugoslavija in mnoge države sveta, ki so poslale na **Zlet solidarnosti** svoje uradne delegacije ter svoje umetniške in športne kolektive in številne reporterje, počastilo prvo obletnico najhujše naravne katastrofe, ki je po osvoboditvi zadela novo Jugoslavijo, hkrati pa je seznanilo goste z resnično izrednimi uspehi, doseženimi pri obnovi mesta. Ti uspehi so nedvomne priče tako naše notranje moči kot izredne pomoči in solidarnosti, ki so jo nudili težko preizkušenemu mestu domala vsi narodi sveta.

Svečano zasedanje skopske mestne skupščine se je začelo danes ob 8. zjutraj v veliki montažni zgradbi pod mogočnimi platanami mestnega parka, kjer je bilo še pred desetimi meseci največje skopsko naselje pod šotori. Sedaj so šotori že zdavnaj spravljeni v skladiščih civilne zaščite, njihovi nekdanji prebivalci pa stanujejo v tem ali onem sodobnem obmestnem naselju, medtem ko je mestni park spet lepo urejeno, z rožami posajeno in senčnato sprehajališče meščanov.

Na slovesni seji mestne skupščine so sprejeli ukaz o podelitvi ščita mesta Skopja predsedniku republike Josipu Brozu Titu.

Ščit iz kovanega bakra je izdelal akademski slikar Tome Andreevski, simbolično pa prikazuje zgodovino Skopja in vizijo novega mesta. Skupščina je izbrala delegacijo, ki bo izročila predsedniku Titu to veliko priznanje Skopjancev.

Današnji seji so razen članov skupščine prisostvovali še podpredsednik zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković, predsednik sobranja Makedonije Vidoje Smilevski, predsednik glavnega odbora SZDL Makedonije Ljupčo Arsov, predstavniki glavnih mest republik, člani izvršnega komiteja zveze komunistov Makedonije in republiškega izvršnega sveta, člani konzularnega zbora v Skopju, člani mednarodnega konzultativnega odbora OZN za izdelavo generalnega urbanističnega plana Skopja, generali JLA, skupina predstavnikov držav, ki sedaj dela v Skopju, skupina jugoslovanskih izseljencev iz ZDA in Kanade, predstavniki kolektivov, ki so pomagali Skopju v prvih dneh po potresu, in druge osebnosti.

Ko so navzoči z enominutnim molkom počastili spomin žrtev potresa, je predsednik mestne skupščine Blagoje Popov govoril o posledicah lanskoletne stihije, o naporih, da bi bilo družbeno-politično in ekonomsko življenje v mestu čimprej normalizirano, kakor tudi o bodočnosti novega mesta na Vardarju.

V govoru, ki ga je imel na današnji slovesni seji mestne

★★ Nadaljevanje na zadnji strani

Srečanje solidarnosti

SKOPJE, 26. jul. (Tanjug). Na mestnem stadionu v Skopju so se danes slovesno začele mednarodne športne igre »Srečanje solidarnosti«, ki bodo vsako leto v spomin na žrtve potresa. Na teh igrah, ki bodo trajale do 2. avgusta, bo sodelovalo nad 3000 domačih in tujih športnikov.

Igre so se začele z jubilejno kolesarsko dirko »Po Jugoslaviji«, katere udeleženci so z mestnega stadiona startali v prvi etapi Skopje — Titov Veles — Skopje.

Prvi dan športnih iger so nastopili tudi atleti iz Dijona (Francija), Plovdiva (Bolgarija), Skopja in skopske armijske oblasti.

Kulturni program »Srečanja solidarnosti« se je začel s koncertom filharmonije Doma JLA iz Beograda in s predvajanjem filma »Skopje pred potresom«.

V prihodnjih sedmih dneh bodo na odprtih odrih v mestu nastopili kulturnoumetniški, folklorni in glasbeni ansambli iz več držav, ki so pomagale prizadetemu Skopju po potresu.

Zahvala mestne skupščine Skopja

SKOPJE, 26. jul. (Tanjug). Mestna skupščina Skopja izraža ob obletnici katastrofalnega potresa veliko hvaležnost vsem agencijam, listom, radiotelevizijskim postajam in drugim informacijskim sredstvom v naši deželi in tujini za velik prispevek v objektivnem in pravočasnem obveščanju svetovne javnosti o strašnem obsegu skopske tragedije, o vsestranski pomoči, humanosti in solidarnosti vseh držav na svetu v prizadevanjih, da bi omilili posledice potresa.

Ob slavju Visa

Danes slavijo z bratskim hrvatskim narodom, ki praznuje svoj dan vstaje, vsi naši narodi 20-letnico zgodovinskih dogodkov na Visu. Slavimo vsi zato, ker so z Visom tesno povezani nešteti dogodki v letu 1944, ki so odločilno vplivali na nadaljnji potek osvobodilnega boja v vseh naših republikah.

Zgodovinski pomen teh dogodkov so zgodovinarji že zdavnaj ugotovili in zabeležili. Oceno teh dogodkov pa je dal na petem kongresu KPJ tudi tovariš Tito: »Nekaj dni po napadu na Drvar je bilo sklenjeno, da se večji del Vrhovnega štaba preseli na otoke, ki so jih ves čas od kapitulacije Italije imele v svojih rokah enote naše 26. divizije. O tej preselitvi na Vis je Vrhovni štab oziroma CK razpravljal že davno pred napadom padalcev na Drvar, ker so se mednarodni dogodki razvijali tako, da si je vrhovno predstavništvo ljudstva, Prezidij in Nacionalni komite, kakor tudi Vrhovni štab, moralo najti tak sedež, kjer bo lahko neovirano opravljalo svojo funkcijo . . .

Odhod naših vodilnih organov na Vis je bil važen zlasti zato, ker se je vojna bližala koncu in ker je bila izvršena cela vrsta ukrepov za okrepitev pozicij nove Jugoslavije, ki se je porajala v procesu osvobodilne borbe.«

Vis je postal pravi čebelnjak. Vsak dan so prihajali iz najoddaljenejših krajev Jugoslavije partizanski komandanti. Angleška, ameriška in sovjetska letala so pristajala na zasilnem letališču na otoku in v planinah, pa tudi na nekaterih delih osvobojenega ozemlja v Sremu. Od ondod so prihajali partizanski komandanti in politični delavci v Bari, iz Barija pa z letalom ali ladjo v Vrhovni štab na Visu. Prav tako je bila vzpostavljena tudi radijska zveza z vsemi korpusi.

Vis je postal baza naše vojne mornarice in njena odskočna deska za vse operacije na morju ter za desante na sosednje otoke in obalo. Z Visa je vodila borbena pot naše I. tankovske brigade. Na tem otoku je bilo vzpostavljeno trdno borbeno sodelovanje naših, angleških in ameriških sil na Jadranu. Na Visu je bila skovana dokončna zmaga, pripravljena dokončna osvoboditev domovine. Na Visu so dosegli tudi popolno priznanje zaveznikov naše narodnoosvobodilne borbe in NKOJ. Vis, pred dvajsetimi leti . . .

In tako ob prazniku 20-letnice Visa kot jugoslovanske metropole slavimo zadnji ciklus našega narodnoosvobodilnega gibanja na območju Jadrana, ko je Vis predstavljal zaključno obdobje na poti k dokončni osvoboditvi.

V. ČERNELČ

Rockefeller: »Z vsemi sredstvi«

Spet rasni nemiri v državi New York

ROCHESTER, 26. jul. — Po vesteh tujih agencij so v Rochestru, v državi New York, sinoči spet izbruhnili nemiri, čeprav so oblasti uvedle policijsko uro od sinoči od 20. do davi do 7. ure. Ni podatkov o tem, ali je bilo v novih spopadih kaj žrtev. Včeraj je bilo v spopadu med policijo in črnskimi demonstranti ranjenih 35 ljudi. Demonstranti so razbili okrog 60 izložb in prevrnili več avtomobilov.

Guverner države New York Nelson Rockefeller je poslal v Rochester okoli tisoč policistov in dvesto vojakov. To pa ni motilo več sto črncev, da ne bi šli sinoči spet na ulice Rochestra in zahtevali enake državljanske pravice.

Guverner Rockefeller je sinoči pozval prebivalce Rochestra, naj ne demonstrirajo. Dejal je, da bodo vsak nadaljnji poskus povzročanja neredov zatrli z vsemi razpoložljivimi sredstvi. S tem v zvezi je poslal predsedniku newyorške občine Wagnerju brzojavko, s katero ga pooblašča, naj zatre demonstracije črncev v Rochestru z vsemi sredstvi.

Povečana napetost na Cipru

Danes sestanek Makarios-Papandreu

NIKOZIJA, 26. jul. (AFP). Sinoči je bilo slišati streljanje skoraj na vsem otoku. Kakor pa je objavilo poveljstvo mednarodnih sil OZN, ni bilo mrtvih ali ranjenih. Vsekakor se je napetost na otoku povečala, kar kaže, da prihaja ciprski problem v novo fazo. V Atenah in Ankari je ponovno oživela politična in diplomatska dejavnost. Poročajo o ostrem govoru, ki ga je povedal voditelj ciprske turške skupnosti Rauf Denktaš v Ankari. Rekel je, da je misija svetovne organizacije na Cipru neuspela, da je to »izguba časa«. Ko je opozoril na zadnji razvoj položaja, je rekel, da so pripadniki ciprske turške skupnosti spričo razmer na otoku prišli v težaven položaj.

V Grčiji z velikim zanimanjem pričakujejo jutrišnje razgovore s ciprskim predsednikom Makariosom. Premier Papandreu bo podrobno obvestil Makariosa o razgovorih, ki jih je imel v Washingtonu, Parizu in Londonu, in o tem, kakšno soglasje so dosegli o nekaterih skupnih ukrepih za rešitev ciprskega problema.

Sankcije proti Kubi

Mehika, Čile, Urugvaj in Bolivija proti

WASHINGTON, 26. jul. (Reuter, Tanjug) — Na dopoldanski odprti seji konference ministrov OAD (Organizacija ameriških držav), ki zasedajo v Washingtonu, so sprejeli resolucijo o sankcijah proti Kubi. Resolucijo je predložila Venezuela in so jo sprejeli s 15 glasovi proti 4. Zoper resolucijo so glasovali Mehika, Urugvaj, Čile in Bolivija.

Sprejeta resolucija pravi, da dežele, ki so članice OAD, »ne smejo imeti diplomatskih in konzularnih stikov s Kubo.« Suspendirale naj bi tudi vsako »posredno in neposredno« trgovino s Kubo, razen izmenjave iz »humanitarnih razlogov«. Resolucija vsebuje grožnjo, da se »članice OAD lahko s silo orožja, posamično ali kolektivno, upro agresiji ali intervenciji s Kube.«

V krogih ameriških držav ocenjujejo danes sprejeto resolucijo kot dokument, ki vsebuje najbolj drastične sklepe, kar jih je kdaj sprejela ta organizacija.

Vprašanje pa je, ali bodo te sklepe tudi izpeljali. Štiri države, ki so glasovale proti resoluciji, imajo diplomatske in

★ Nadaljevanje na zadnji strani

Butler: nič o Laosu

Šef Foreign Officea se bo srečal s Hruščovom

LONDON, 26. julija (Tanjug) — Britanski zunanji minister Butler bo na povabilo sovjetske vlade odpotoval jutri v Sovjetsko zvezo, kjer bo ostal teden dni. Razgovarjal se bo s premierom Hruščovom in zunanjim ministrom Gromikom.

Čeprav potuje Butler v Moskvo v času predvolilne negotovosti v Veliki Britaniji in ZDA — zaradi česar vladi obeh držav opuščata vsako pobudo na mednarodnem torišču — pa londonski politični krogi pričakujejo, da utegnejo moskovski razgovori vendarle obroditi koristne sadove. Butler se bo v Moskvi razgovarjal o široki lestvici mednarodnih vprašanj — o jugovzhodni Aziji, nemškem problemu, razorožitvi, pa tudi o bilateralnih odnosih — o nadaljnji krepitvi medsebojne trgovine, o konzularni konvenciji in o razširitvi kulturnega sodelovanja.

Na razgovorih z Gromikom si bo Butler verjetno prizadeval, da se disgusija ne bi razširila na Laos in na Južni Vietnam. Britanska vlada namreč podpira stališče ZDA, ki so proti mednarodni konferenci o Južnem Vietnamu. V krogih britanske vlade se v zadnjem času sicer ogrevajo za de Gaullov in U Tantov predlog, naj bi južnovietnamski problem rešili z miroljubnimi sredstvi, to se pravi, naj bi se pogajali s predstavniki osvobodilnega gibanja Vietkonga, vendar v Londonu ne verjamejo da bi ZDA privolile v to, vsaj ne pred predsedniškimi volitvami.

Kar zadeva razorožitev, pravijo poučeni krogi v Londonu, da bo skušal Butler prepričati sovjetske predstavnike o tem, da ustanovitev multilateralnih sil Atlantske zveze ne pomeni, da se bo atomsko orožje razširilo, posebno pa, da s tem ne bo dobila Zahodna Nemčija v roke atomskega orožja, kar zlasti vznemirja Sovjetsko zvezo.

● Nadaljevanje na zadnji strani

HUDA NESREČA V RAFINERIJI NAFTE V BOSANSKEM BRODU — V soboto ob 21.30 je v tej rafineriji nastala močna eksplozija bencinskih hlapov v centralni črpalnici. S plamenom, visokim več kot 50 metrov so se tri ure borili gasilci iz Slavonskega in Bosanskega Broda, Osijeka, Zagreba, Slavonske Požege in drugih mest. V nesreči je izgubilo življenje pet članov delovnega kolektiva rafinerije, ranjenih pa je bilo 14 delavcev.
Foto: Z. Fišja

Nesreča v rafineriji

Pri eksploziji v Bos. Brodu pet mrtvih

BOSANSKI BROD, 26. jul. (Tanjug) — V Bosanskem Brodu je v rafineriji nafte prišlo sinoči okoli 21,30 do požara v obratu »Pajpsil tri«, takoj nato pa do močne eksplozije bencinskih hlapov v centralni črpalki. Plamen je bil visok več kot 50 metrov, omejili pa so ga šele čez 3 ure gasilci iz Slavonskega in Bosanskega Broda, Osijeka, Zagreba, Slavonske Požege in drugih mest.

Kolikor so ugotovili doslej, so umrle v tej hudi nesreči štiri osebe, laže in huje ranjenih pa je 30 delavcev in gasilcev. Tako pogrešajo dva delavca, za katerima še vedno ni sledu. Življenja so izgubili Ilija Terzić, gasilec rafinerije, Nazif Pipić, Nijas Mujkanović, četrtega pa še niso identificirali.

Poškodovane delavce so takoj odpeljali v bolnišnico v Slavonskem Brodu. Po izjavah zdravnikov niso več v nevarnosti. Za ranjence so takoj pripeljali dovolj krvne plazme iz Zagreba. Razen tega se je več prostovoljnih krvodajalcev javilo bolnišnici, v kateri ležijo ranjenci.

Materialna škoda je zelo velika. Vzroke požara in eksplozije še raziskujejo.

Jadranska magistrala do Splita

SPLIT, 26. jul. — V soboto dopoldne so slovesno izročili prometu del jadranske magistrale od Šibenika do Splita. Hkrati s cesto so odprli tudi nov most nad Morinjskim zalivom pri otoku Krapanj.

Šport na 4. in 5. strani

- Državna rekorda Stanejčičeve in Farkaševe v Sarajevu
- Dva svetovna rekorda in niz drugih odličnih rezultatov na dvoboju ZDA : SZ
- Nadaljevanje državnega košarkarskega prvenstva
- Zmagovalec I. etape dirke »Po Jugoslaviji« Jugoslovan Pavlik

Izseljenci in domovina

Obiski izseljencev iz evropskih držav

Tudi letos bo obiskalo staro domovino nekaj skupin izseljencev iz evropskih držav. Prva skupina bo prek Jesenic prispela iz francoske pokrajine Pas de Calais 1. avgusta ob pol enih ponoči. Vodil jo bo Ivan Demšar. Istega dne bomo pozdravili izseljence iz Nizozemske, in sicer prvo skupino, ki jo je organiziralo društvo »Edinost« in jo bo vodil Herman Bleske. V tej skupini bo okrog 60 izseljencev. 5. avgusta ob pol devetih zjutraj pa bo prispela na ljubljansko železniško postajo skupina »Nizozemcev« — 70 rojakov, članov rudarskega društva Sv. Barbara, ki jih bo vodil Franc Gril. Istega dne prispe iz Pariza (preko Jesenic) skupina izseljencev, članov društva »Bratstvo-jedinstvo«. Vodil jo bo rojak Pastorčič. Okrog 450 izseljencev bo 9. avgusta prispelo iz Nemčije. Naslednjega dne, 10. avgusta, pričakujemo 450 izseljencev iz okolice francoskih mest Merlebach in Freyming.

Prireditev za izseljence v Trboviljah...

V četrtek, 20. avgusta, se bo ob petih popoldne začela v gostišču »Rudar« na Kleku pri Trbovljah velika prireditev, namenjena vsem izseljencem iz evropskih držav, ki so trenutno na obisku v domovini. Pri programu bosta sodelovala pevski zbor Svobode II. Trbovlje in ansambel Veseli rudarji. Prireditev, ki jo ob sodelovanju občinskega odbora SZDL organizira trboveljska podružnica Slovenske izseljenske matice, bo na prostem, ob slabem vremenu pa v posebni dvorani ob gostišču. Za prevoz iz Trbovelj na Klek je preskrbljeno.

... in na Vrhniki

V sredo, 29. julija, bo vrhniška podružnica SIM priredila celodnevni izlet za izseljence, ki so na obisku v domovini. Izlet se bo začel ob osmih zjutraj pred hotelom »Mantova«. Udeleženci si bodo lahko ogledali lepo turistično postojanko Jamnik—Ulovka, znani muzej v Bistri, turistično postojanko v Peklu in slapove pri Borovnici.

Praznik julijske vstaje

V kraju Welland pri Torontu so Kanadčani jugoslovanskega rodu svečano proslavili julijsko vstajo narodov Jugoslavije. Proslavo so imeli na farmi »Beograd«, ki je last Williama Jonesa, majorja zavezniške vojske, ki se je med vojno mudil v Jugoslaviji. Na proslavi, ki se je udeležilo 800 Kanadčanov jugoslovanskega rodu, so prebrali pozdrave župana Wellanda Michela Parenaca, člana skupščine kanadske pokrajine Ontario Allica Morningstara, jugoslovanskega veleposlanika v Kanadi Dimče Belovskega, jugoslovanskega generalnega konzula v Torontu Božidarja Stanića in izseljenskih matic v Jugoslaviji.

Glavni govornik na proslavi je bil major William Jones, ki je poudaril, da morajo biti jugoslovanski Kanadčani ponosni na svoj nacionalni izvor, delo in ustvarjalno moč ljudstva, iz katerega so zrasli. Naloga jugoslovanskih Kanadčanov je zdaj, da delajo za boljšo bodočnost Kanade, je rekel Jones.

Proslava je bila združena s priložnostnim kulturno-umetniškim programom, v katerem so nastopili otroci jugoslovanskih izseljencev. Goste je zabaval Badovinčev tamburaški orkester. Farma »Beograd« je bila za to priložnost okrašena z gesli o slogi Kanadčanov jugoslovanskega rodu, za mir na svetu ter za prijateljstvo med Jugoslavijo in Kanado.

Proslavo je organiziral poseben odbor, v katerem so bili posamezniki iz raznih krajev pokrajine Ontario. Proslavo je vodil sindikalni funkcionar iz Wellanda Milan Bosnić. S proslave so poslali pozdravne brzojavke predsedniku SFRJ Josipu Brozu Titu, predsedniku kanadske vlade Lesterju Pearsonu in koordinacijskemu odboru izseljenskih matic v Beogradu.

HARTUNG: DVE LEVE, DVE DESNE

»Die Welt«, Hamburg

Premalo stanovanj v Britaniji

Pol milijona novih hiš — neuresničljiv cilj

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

LONDON, julija — Poročilo, ki ga je te dni objavilo britansko Združenje za urbanizem in regionalno planiranje z naslovom »Stanovanjski problem v Britaniji«, je vzbudilo živo zanimanje; ne samo zato, ker med drugim vsebuje podatek, da je število za stanovanje neprimernih stavb v Britaniji dvakrat večje od uradnih podatkov. Hkrati je minister za stanovanjsko izgradnjo sir Joseph Keith priznal, da je povpraševanje po stanovanjih iz več razlogov naraščalo hitreje, kakor je pred petimi leti računala konservativna vlada.

Poročilo poudarja, da je program stanovanjske izgradnje nezadosten: lani so v Britaniji sezidali kakih 350.000 hiš, letos jih bodo najbrž nekaj več, toda idealno bi bilo, če bi jih postavili pol milijona, 200.000 pa popravili. (V ZR Nemčiji zgradijo na leto 500.000 stanovanjskih hiš za približno enako število prebivalstva kot v Britaniji, le da je tam potreba po stanovanjih še večja).

Politično ima seveda poročilo velik pomen spričo parlamentarnih volitev oktobra, ker posredno ugotavlja, da je vlada storila premalo za stanovanjsko izgradnjo oziroma se je urezala pri svojih računih, in opozarja na to, da podiranje neprimernih stanovanj, in graditev novih ne napreduje tako, kakor je trdila vlada. Poročilo je že postalo politični smodnik v predvolilnem boju. Na novo pa je odprlo vso zapleteno problematiko stanovanjske izgradnje, ki ni tako zelo različna od dežele do dežele, in sprožilo celo vrsto komentarjev v tisku.

Razlogov, da se je v zadnjih letih povpraševanje po stanovanjih tako zelo povečalo, je več. Okrepil se je priliv brezdomnih priseljencev, čedalje več ljudi se seli s severozahoda na jugovzhod, število rojstev narašča hitreje, kakor so napovedovali demografi, zaradi višje življenjske ravni so poroke med mladimi ljudmi dosti bolj pogoste kot prej — ti pa zahtevajo boljša in večja stanovanja — in podiranje starih in neprimernih stanovanjskih hiš hkrati z izgradnjo novih poteka prepočasi. Toda težav ni mogoče rešiti samo z zidavo novih hiš: popravilo 2,4 milijona starih hiš bi veljalo 435 milijonov funtov, zidava istega števila novih pa 5,1 milijarde funtov.

Pol milijona novih stanovanjskih hiš na leto je v sedanjih razmerah v Britaniji neuresničljiv cilj. Konservativci in laburisti jih obljubljajo 400.000 na leto in celo ta program bo terjal skrajne napore in najboljšo organizacijo. Njegova izvedba je odvisna od številnih činiteljev, izmed katerih je najvažnejši proizvodna sposobnost gradbene industrije. Ta zaposluje danes kaka dva milijona delavcev in dela s polno paro. Čuti pa pomanjkanje kvalificiranih delavcev, predvsem zidarjev, in celo nekaterih materialov, posebno opeke. Leta 1970 naj bi bila proizvodnja večja za 50 odstotkov. Ali naj gradbena industrija poišče še milijon delavcev, da bi bila kos tej nalogi?

To je nemogoče. Britanci, kakor drugod po svetu, iščejo rešitev v hitrejši in cenejši gradnji, skratka v industrijskem sistemu gradnje. Pred kratkim je konzorcij štirih podjetij sporočil, da je začel izdelovati prefabricirane dele iz jeklene pločevine, ki jih s tovornjaki prepeljejo na gradbišče. Tako stanovanjsko hišo, ki velja 2300 do 2650 funtov in se sestoji iz 24 večjih delov, lahko postavi pet mož v osmih dneh. Te stanovanjske hiše imajo do štiri spalnice. Če bi jih gradili po starem, bi potrebovali 25 000 kosov opeke, gradnja pa bi trajala dvanajst tednov ali še dlje. Konzorcij bo ob koncu leta izdeloval osem takih hiš na teden in bo konec leta 1966 dosegel proizvodnjo 5000 hiš na leto. Temu pravijo v Britaniji »nadomeščanje delovne sile s kapitalom«.

Toda to »nadomeščanje delovne sile« ne poteka gladko. Za industrijski sistem zidave so potrebna predvsem večja podjetja ali združenje podjetij, stalna naročila in ne prevelika oddaljenost tovarne od gradbišča, ker se prevažanje težkih cementnih delov na razdalji, ki je večja od 80 kilometrov, skoraj več ne splača. Napredek je že precejšen: letos bo kakih 18 odstotkov stanovanjskih hiš, ki jih gradijo po naročilu krajevih svetov oziroma občin, zgrajenih po industrijskem sistemu. Toda slika se močno spremeni v privatnem sektorju, ki skoraj ne pozna industrijskega sistema. Prihodnje leto naj bi se položaj izboljšal, toda še takrat bo komaj ena izmed desetih stanovanjskih hiš zgrajena po industrijskem sistemu. Šele leta 1970 bo ta odnos ena proti pet, medtem ko je v Franciji in Skandinaviji že zdaj takšen.

Za uspešno izvajanje programa industrijske izgradnje bo treba prebroditi še dosti drugih težav. Potrebno bo reorganizirati in racionalizirati delo na gradbišču, prekvalificirati delavce, standardizirati gradbene elemente in naposled celo spremeniti gradbeno zakonodajo. In celo uspešen industrijski sistem gradnje še ne zagotavlja, da bo stanovanjski problem rešen.

Toda od industrijskega sistema si kljub temu največ obetajo. Težave pa, ki jih imajo v Britaniji s stanovanjsko izgradnjo, tudi dokazuje, da celo visoko industrializirane dežele ne morejo zadovoljiti vsem željam svojih prebivalcev, predvsem glede stanovanjske izgradnje, ki je zmeraj vsaj en korak za povpraševanjem.

BOŽIDAR PAHOR

S poti po Somaliji

Kamele in avtomobili

Gospodarski načrt »brez statistične elegance«

Somalija se zdi celo v Afriki zelo nenavadna dežela. Dve tretjini prebivalcev — OZN jih ceni na dva milijona, mogadiško notranje ministrstvo pa trdi, da jih je pet — je nomadov, navezanih na najbolj preprosto naturalno gospodarstvo. Malodane ves izvoz — kar ga je — predstavljajo banane in živina. Redno obdelana polja so redkost, organizirane industrije skoraj ni, v vsej deželi ni niti ene same železnice in ceste so večinoma tako slabe, da je kamela hitrejša od landroverja. Dva milijona Somalcev ima četrtino vseh kamel na svetu in ponosni so nanje. Pravijo: »per capita« je v Somaliji več kamel, kot je v ZDA avtomobilov. Toda za razliko od avtomobila daje živa kamela mleko, mrtva pa meso, kožo in kosti...

Pri vsem tem pa se zdi petletni gospodarski načrt Somalije še bolj nenavaden: somalski planerji so se lotili načrta za ekonomski napredek države tako rekoč brez vsakega podatka o sedanjem stanju gospodarstva! Načrt je tako sicer brez statistične elegance, toda že v enem letu, od kar so ga začeli uresničevati, je danes že mogoče videti državne farme, novo bolnišnico, tovarno za konserviranje rib, novo pristanišče...

»Poiskali smo tisto, kar država najbolj potrebuje, ugotovili činitelje, ki so najbolj pomembni za gospodarski razvoj in potem sestavili načrt,« pravijo somalski načrtovalci. In kakor se morda zdi ekonomistu iz razvite dežele takšno ocenjevanje potreb »na oko« neodgovorno — »metalurgija plana ni osnovana na bruto nacionalnem produktu iz enostavnega razloga, ker v njem ni podatkov«, je zapisano v načrtu — pa celo Ekonomska komisija za Afriko ocenjuje takšno planiranje v afriških razmerah za napredno. »Somalski petletni načrt je lekcija za tiste planerje, ki trdijo, da je nemogoče sestaviti načrt za gospodarski in socialni razvoj, če manjkajo osnovni statistični podatki!« so zapisali na sedežu organizacije v Adis Abebi.

Načrt torej je! Naj ga na kratko opišem.

Na prvem mestu po velikosti investicij je transport. Zgradili naj bi 3.000 km novih cest, na Indijskem oceanu naj bi nastala nova pristanišča, uvedli naj bi obalno ladijsko plovbo, ustanovljena je Somalska letalska družba. Četrtino vseh investicij predvideva načrt za razvoj poljedelstva in umetno namakanje novih površin. Razvila naj bi se državna posestva, uvedli naj bi moderno metodo obdelovanja zemlje. Na tretjem mestu je industrija. Gre predvsem za živilsko-predelovalno industrijo in deloma za tekstil. Načrtovalci se očitno zavedajo, da so brez sposobnih ljudi še tako velike investicije brezuspešne. Zato kar devet milijard dinarjev (6 odst. vseh investicij) investirajo v šolstvo.

»Za evropskega planerja je naš načrt gotovo samo seznam želja,« mi je dejal generalni direktor centralne planske organizacije v Mogadišu, ko mi je izročil zajetno knjigo z naslovom: Prvi petletni načrt 1963-1967. »Toda že po enem letu so številne želje že uresničene...«

To je res! Res pa je tudi, da je financiranje somalskega gospodarskega načrta zelo preprosto. Večino vseh investicij bodo plačale »prijateljske države in agencije«. V petletnem obdobju naj bi investirali milijardo in štiristo milijonov somalskih šilingov (140 milijard dinarjev). Od te velike vsote si je vlada že zagotovila 677 milijonov šilingov tuje pomoči — več kot 60 odst. vseh investicij. Polovico pomoči dajeta Sovjetska zveza in Češkoslovaška; pred nedavnim so poročali, da bo Kitajska podarila 160 milijonov, ostalo prispevajo ZAR, EGS, ZDA in ZR Nemčija.

Vlada sicer zagotavlja, da ji bo uspelo iz tujine zagotoviti še ostalo razliko med predvidenimi investicijami in že obljubljenim denarjem. Pa tudi če ji ne bo, je že danes velikost zunanje pomoči izredna. Somalija bo dobila — ali je že prejela — iz tujine 150 milijonov dolarjev, kar pomeni 30 milijonov dolarjev na leto. Pri tem pa po ocenah OZN znaša nacionalni dohodek na prebivalca na leto 40 do 50 dolarjev. (Je med najnižjimi v Afriki, podobno kot v sosednjih deželah.) Če štejemo, da je v Somaliji 2,5 milijona prebivalcev — v planski organizaciji so mi povedali, da tistih pet milijonov ljudi, ki so zapisani v planu, pomenijo vse Somalce, tudi one, ki so še izven državnih meja, — lahko računamo, da je letni nacionalni dohodek sto milijonov dolarjev. Potemtakem znaša tuja pomoč 50 odst. nacionalnega dohodka.

Somalija je tako v primeri z ostalimi afriškimi in drugimi nerazvitimi državami v izredno ugodnem položaju. Za ilustracijo: ko bi Indija prejemala na prebivalca toliko pomoči kot Somalija, po-

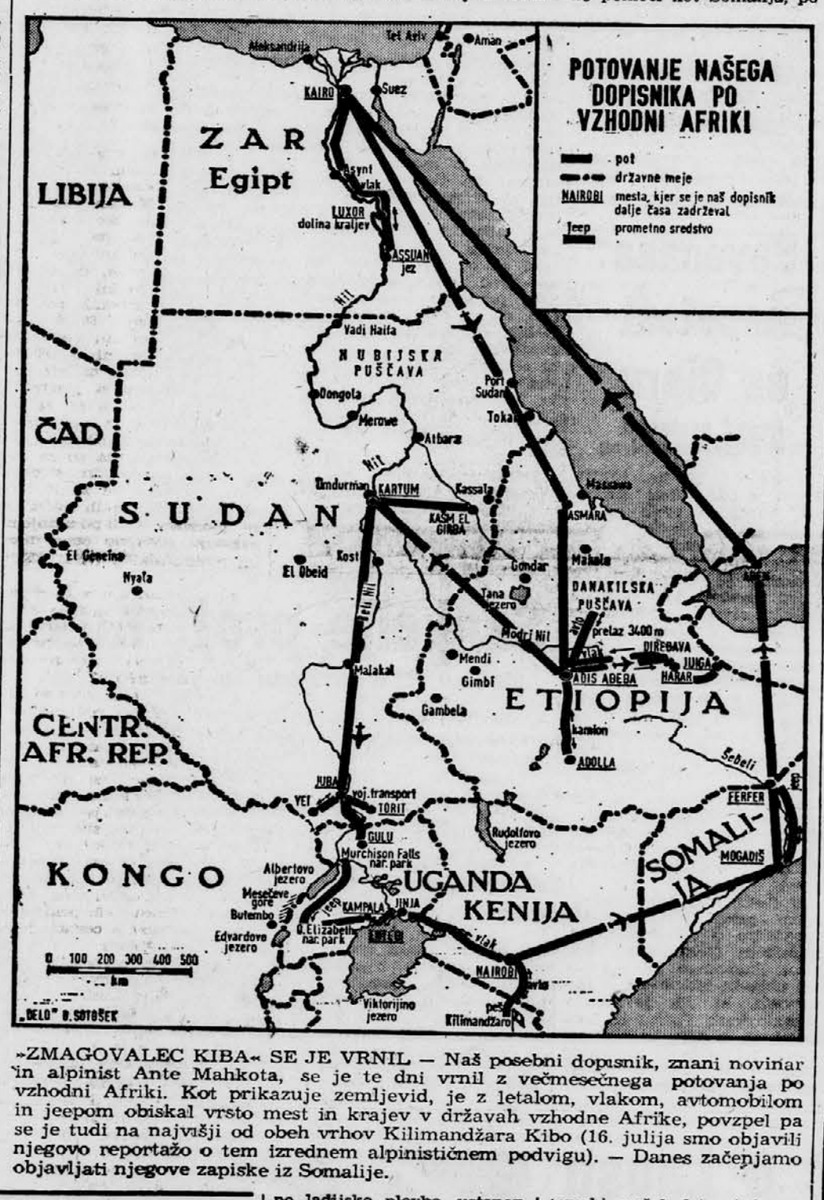

»ZMAGOVALEC KIBA« SE JE VRNIL — Naš posebni dopisnik, znani novinar in alpinist Ante Mahkota, se je te dni vrnil z večmesečnega potovanja po vzhodni Afriki. Kot prikazuje zemljevid, je z letalom, vlakom, avtomobilom in jeepom obiskal vrsto mest in krajev v državah vzhodne Afrike, povzpel pa se je tudi na najvišji od obeh vrhov Kilimandžara Kibo (16. julija smo objavili njegovo reportažo o tem izrednem alpinističnem podvigu). — Danes začenjamo objavljati njegove zapiske iz Somalije.

Rečeno prejšnji teden

»Moj favorit je tisti kandidat, ki bo izvoljen.«
Bivši ameriški podpredsednik Richard Nixon na republiški konvenciji v San Franciscu.

»Grob neznanega vojaka je nekaj tragičnega, še bolj tragičen pa je grob neobveščenega vojaka, vojaka, ki ni vedel, zakaj se je boril.«
Oregonski guverner Mark Hatfield.

»Slava obišče tistega, ki nenehoma o njej sanja.«
Francoski predsednik Charles de Gaulle.

»Bitka med ZDA in Kitajsko v Južnem Vietnamu in v Laosu ni bitka za vojaške cilje, temveč bitka za pridobivanje naklonjenosti milijonov ljudi.«
Pakistanski predsednik Ajub Kan.

»Če bodo ameriški imperialisti razširili vojno, se bo vojna končala tako, kot se je končala v Koreji.«
Predsednik kitajskih sindikatov Liu Ning Ji.

»Zelo lahko je reči: zakaj niste ničesar storili za združitev Nemčije, toda dokler ni nobenih realnih možnosti za združitev, se ne smemo medsebojno napadati z obtožbami in sumničenji.«
Ameriški veleposlanik v Bonnu McGhee.

»Vse več Nemcev bi moralo obiskati Sovjetsko zvezo. Za ta moj poziv ni bilo treba diplomatskih posredovalcev — vidite, kako lahko se sporazumevamo!«
Glavni urednik »Izvestij« Aleksej Adžubej med obiskom v ZR Nemčiji.

Mnenja drugih

O Goldwaterju

The Washington Post

»Medtem ko Kitajci trde, da so vsi kapitalisti enaki, trdi Goldwater, da so vsi komunisti enaki. Kitajci prištevajo med kapitaliste tudi Sovjete. Goldwater pa med komuniste vse, ki ne mislijo tako kot on.«

„Arbeiter Zeitung"
DUNAJ

»Ko so na republikanski konvenciji izvolili Goldwaterja za kandidata, je bil John Kennedy drugič umorjen...«

ПРАВДА
MOSKVA

»Goldwaterjeva zmaga v San Franciscu je neposreden rezultat večletnega maccartizma, hladne vojne in protikomunistične histerije. Ob senatorju iz Arizone so se zbrali najbolj reacionarni, najmračnejši krogi. Nastop Goldwaterja je delo filozofije in politike ameriškega vladajočega razreda.«

STOCKHOLMS-TIDNINGEN

»Izvolitev Goldwaterja za republikanskega predsedniškega kandidata je sicer nesreča in pomeni določeno nevarnost, vendar pa še ne pomeni konec sveta. Ameriško ljudstvo daje prednost demokratskemu predsedniku Johnsonu in skrajno reakcionarna politika, ki je zmagala v San Franciscu, bo v resnici pomemben adut v rokah demokratske stranke v predvolilni kampanji.«

The Economist
LONDON

»Med degaullisti v Franciji (in ne samo v Franciji) se bo zdaj morda okrepila skušnjava, da bi dokončno razbili Atlantsko skupnost. Morda bodo zdaj sodili, da pripada bodočnost nacionalistoma Goldwaterju in de Gaullu, ne pa možnostim, da bi se sporazumeli s Hruščovom.«

Daily Mail
LONDON

»Goldwater bi kot predsednik ZDA takoj razbil Atlantsko skupnost, povečal nevtralistične težnje in prisilil Sovjetsko zvezo k bojevitejši politiki. Velika Britanija mora dvakrat premisliti, ali naj pristane na multilateralne sile NATO — kajti Goldwater bi nedvomno izročil vodstvo te organizacije Nemcem.«

„Information"
KOEBENHAVN

»Stranka Abrahama Lincolna je v San Franciscu napravila samomor.«

O politiki neangažiranja

Trybuna Ludu
VARŠAVA

»Vpliv neangažiranih držav se je od beograjske konference zelo okrepil. Udeleženci druge konference neangažiranih v Kairu bodo lahko ugotovili, da je mnogo beograjskih predlogov že izpolnjenih: imperialistična sfera se je skrčila, za konferenčno mizo v Kairu bo sedelo več držav, ki so bile še pred nedavnim v ognju narodnoosvobodilne vojne... Politika neangažiranja ni bila nikdar ravnodušna do svetovnih problemov. Neangažirane države so najbolj angažirane v boju za krepitev miru, za vzpostavitev odnosov v svetu na načelih miroljubne koeksistence držav z različnimi družbenimi ureditvami, za splošno in popolno razorožitev, za dokončno likvidacijo kolonializma — z eno besedo, za rešitev vseh problemov sodobnega sveta.«

Vzroki prve svetovne vojne (XXVII)

Ura je enajst, luči ugašajo

Nešifrirani telegram

Popoldne, 4. avgusta, ob isti uri, ko je Bethmann Hollweg pred Reichstagom govoril o »nemški krivdi, ki jo bomo popravili po vojni«, in ko je Viviani navduševal francoski parlament, je angleški premier Asquith vstal in Spodnjemu domu sporočil, da bo prebral »od kralja lastnoročno podpisano poslanico«. Poslanci so vstali s sedežev in sneli pokrivala. Potem je Asquith z lista papirja, ki je rahlo trepetalo v njegovih rokah, prebral besedilo angleškega ultimata Nemčiji. Ob besedah: »...zadovoljiv odgovor po polnoči« je Spodnji dom planil v dolgotrajen, svečan aplavz.

Zdaj ni preostlo drugega, kot čakati od polnoči (po angleškem času do enajstih). Ob devetih zvečer je prišel iz Berlina telegram s sporočilom, da je Nemčija stopila v vojno z Anglijo v trenutku, ko je britanski veleposlanik Goschen zahteval potni list. Telegram ni bil šifriran, kot je bila sicer navada. Skrivati ni bilo več kaj. Kocke so padle.

Takoj so sklicali britanski kabinet, da bi razpravljali o tem, ali naj že zdaj proglasijo vojno z Nemčijo, ali pa naj počakajo konec roka za odgovor na ultimat. Sklenili so čakati.

Ministri so sedeli okrog zelene mize na Whitehallu in molčali. Velika zlata ura na kaminu je tiktakala. Zdelo se jim je, da tiktaka glasneje kot kdajkoli. Ko se je minutni kazalec približeval zenitu številčnice, je zunanji minister Grey vstal in odprl okno. Stal je tam in prisluškoval v noč. Vsi so vedeli, na kaj čaka: na udarce ure z Big Bena, zvonika britanskega parlamenta.

Končno je zadonel prvi udarec. Lloyd George je zašepetal, da se mu zdi, ko da naznanja začetek poslednje sodbe. Ministri so čakali do zadnjega, enajstega udarca. Potem je Asquith izročil enemu svojih uradnikov listič z dogovorjenim sporočilom vsem vojaškim enotam: »Vojna, Nemčija, delujte...«

Če znekaj minut so v telegrafskih žicah na angleškem otoku brnele samo še tri besede.

Grey je še vedno stal ob oknu konferenčne sobe. Dejal je enemu izmed svojih sodelavcev: »V Evropi ugašajo luči. Kdo ve, kako dolgo bo trajalo, preden bodo znova zasijale«.

Naslednjega dne so Nemci napadli Liége. To je bila prva velika bitka prve svetovne vojne. Tistega dne je šef nemškega generalštaba pisal svojemu avstrijskemu kolegu Conradu von Hötzendorffu: »Začel se je boj, ki bo za prihodnjih sto let odločil o svetovni zgodovini«.

Avgustovski topovi

Vojna se je začela.

Zaenkrat je potekala samo na treh mestih. Nemci so pridrli čez Belgijo proti francoski obali in so se ustavili šele po veliki bitki na Marni. Na jugovzhodnih mejah Francije, tam, kjer sta Foch in Joffre hotela inscenirati veliki napad na Nemčijo, se fronta ni premaknila. Druga velika bitka je bila v Galiciji. Avstroogrska vojska se ni mogla zoperstavljati ruski premoči, morala se je naglo umakniti. Ustavila se je šele po večjih uspehih nemške vojske na pruski fronti. Tretja bitka je bila na avstrijsko-srbski meji. Srbska vojska je izbojevala slavno zmago na Cer planini. Toda ta uspeh je bil samo začasen. Mala Srbija se ni mogla dolgo upirati neznanski premoči takrat še živega dvoglavega orla.

Potem se je vojna razmahnila: Turčija, Bolgarija, Romunija, Italija, Japonska in na koncu še Amerika so zgrabile za meč.

Že prvi mesec vojne je padlo več kot milijon ljudi.

Slavohlepni generali so pošiljali v boj milijonske množice, mislili pa so še po srednjeveško. V času repetirke in strojnice so se šli »napadajoči zid junaških prsi«. Desettisoči francoskih vojakov v rdečih hlačah in modrih suknjah so v neskončno dolgih strnjenih vrstah napadali nemška strojnična gnezda. Desettisoči donskih kozakov in desettisoči madžarskih huzarjev v pisanih uniformah so na okrašenih konjih galopirali proti topovom, ki so nenehoma bruhali ogenj. Bojna polja so se spremenila v ogromne klavnice.

Štiri leta je trajala ta tragedija.

Izkrvavela Evropa se ni več spraševala po vzrokih.

Za posledice, kakršne so bile, ni moglo biti opravičljivih vzrokov.

(Konec jutri)

ŽELEZNIŠKO TRANSPORTNO PODJETJE LJUBLJANA

SEKCIJA ZA VZDRŽEVANJE PROGE LJUBLJANA — MASARYKOVA CESTA 15

razpisuje naslednji prosti delovni mesti in vabi k sodelovanju:

— **strojnega tehnika**
z diplomo in petletno prakso

— **elektrotehnika**
(šibki tok) z diplomo in petletno prakso.

Osebni dohodek po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov delavcev SVP Ljubljana. Interesenti imajo možnost strokovnega izpopolnjevanja v inozemstvu. Ponudbe z opisom dosedanje zaposlitve pošljite pismeno ali se osebno zglasite v splošni službi SVP Ljubljana. 7180

Po 21. čl. zakona o organih upravljanja v šolah in drugih vzgojnih in izobraževalnih zavodih (Ur. list SRS št. 7/64), razpisuje

komisija za razpis direktorjev samostojnih zavodov pri skupščini občine Vrhnika

delovno mesto

direktorja Osnovne šole
»Ivana Cankarja« na Vrhniki

Pogoji: na razpis se lahko prijavijo kandidati z višjo ali visoko strokovno izobrazbo pedagoške smeri.

Prijave s spričevalom o strokovni izobrazbi, življenjepisom, opisom dosedanjih zaposlitev in kolkovane s 50 din, pošljite v 15 dneh po objavi razpisa razpisni komisiji skupščine občine Vrhnika.

Komisija za razpis direktorjev samostojnih zavodov pri skupščini občine VRHNIKA. 7225

Rudis išče premog na Sinaju

Prevzel je 12.000 metrov geološko-strukturnih vrtin v Maghari

Rudis je nedavno podpisal z generalno organizacijo za petletni plan ZAR pogodbo za raziskovalna vrtanja premogovnih slojišč na območju Maghare v severnem delu Sinajskega polotoka. V 15 mesecih mora izvrtati 12.000 metrov geološko strukturnih vrtin, kar predstavlja eno največjih del, ki so bila doslej zaupana inozemskim podjetjem. Zahtevno nalogo bodo opravili vrtalci geološkega zavoda iz Ljubljane, ki že nekaj mesecev uspešno vrtajo geološke raziskovalne vrtine na ležiščih fosfatov blizu Safage ob Rdečem morju.

Raziskovalna dela, ki jih že nekaj let izvajajo egipčanski strokovnjaki iz COAL PROJECT ob pomoči inozemskih podjetij, predvsem ruskih in angleških, naj bi odkrila premogova ležišča v Egiptu. Združeni Arabski republiki je premog potreben za razvoj mlade jeklarske industrije v Helwanu pri Kairu. Domači premog želijo mešati z uvoženim za pridobivanje koksa v koksarni v Helwanu, ki jo že gradijo.

Rezultati raziskovalnih del na premogu v Ayun Mussi, ki leži na Sinajskem polotoku jugovzhodno od Sueza, niso vzbujali mnogo upanja zaradi tankega sloja ter nizke kaloričnosti (pod 4000 kal) premoga. Temu so se pridružili še neugodni pogoji odkopavanja, ker je nad premogovim slojem v globini 600 do 700 metrov vodonosni pesek s pritiskom vode 40 atmosfer.

Kasneje so raziskovalna dela premaknili na območje Maghare, ki leži v severnem delu Sinajskega polotoka, 150 kilometrov severovzhodno od Ismalije ob Sueškem kanalu, kjer so obstajale indikacije, da se premogovi sloji nahajajo v jura formaciji.

Na podlagi premogovih izdankov ter geološkega strukturnega vrtanja so v globinah okoli 400 metrov in 600 metrov ugotovili dva premogova sloja, debela preko enega metra. Kalorična vrednost premoga, ocenjenega na podlagi doslej zbranih vzorcev, niha med 7650 in 8000 kalorijami. Z bodočimi raziskovalnimi vrtanji in rudarskimi deli želijo potrditi okoli 50 milijonov ton premogovih rezerv, ki naj omogočijo v prvi fazi proizvodnjo 100.000 ton, kasneje pa do 300.000 ton premoga letno.

Lani je bila razpisana mednarodna licitacija za vrtanje 12.000 metrov geoloških strukturnih vrtin. Globina vrtin bo od 400 do 700 metrov. Nekaj metrov nad in pod slojem ter v premogovih slojih je z vrtanjem treba doseči najmanj 90 odstotkov jedra.

V precej močni konkurenci znanih inozemskih podjetij, med drugimi tudi angleških, je bilo to, doslej največje geološko strukturno vrtanje v ZAR, zaupano RUDIS-u, s katerim sta Generalna organizacija za petletni plan ZAR in Generalna organizacija za rudarstvo v marcu podpisala pogodbo. Vrtalna dela bodo opravili v ZAR že dobro znani vrtalci, tehniki in inženirji Geološkega zavoda Ljubljana, ki je kot član RUDIS-a v preteklem letu zelo uspešno končal vrtalna dela za Atomski Institut ZAR-a. Geološki zavod Ljubljane se je lotil intenzivnih priprav za to veliko in odgovorno delo, ki uvršča RUDIS med evropska podjetja najbolj znanih imen, ki delajo na tržiščih severne in vzhodne Afrike na področju rudarstva.

Slovenski vrtalci bodo tudi v Maghari skušali vrtati z zračnim izpihavanjem na mesto z vodnim izplakovanjem, ker prevoz vode od oddaljenih izvirov otežkoča delo. Metoda zračnega izpihavanja, s katero je lani RUDIS zaslovel pri vrtanju v Vzhodni puščavi, bo letos nova preizkušnja usposobljenosti vrtalcev, saj gre to pot za globoke vrtine. Domači strokovnjaki že sedaj nestrpno in z zanimanjem pričakujejo začetek vrtanja, ker je znano, da poskusi nekaterih drugih podjetij, da bi uvedli vrtanje z zračnim izpihavanjem, v Maghari niso uspeli.

Vrtanje, ki ga bodo opravili slovenski vrtalci v Maghari, je izredno pomembno, ker odpira nove ekonomske možnosti Egiptu, da se doslej znanim surovinam kot so nafta, fosfati, mangan, ilmenit, železo, pridruži še premog. Uspešno opravljeno delo bo RUDISU omogočilo sodelovanje tudi pri bodočih raziskovalnih vrtanjih na premog, ki so predvidena v planu gospodarskega razvoja Egipta, hkrati pa pomenijo ta dela zelo pomembno mednarodno referenco in priznanje RUDIS-u na zunanjih tržiščih.

Geološki zavod Ljubljana opravlja trenutno raziskovalna vrtanja na fosfatnih ležiščih blizu Safage, po pogodbi, ki jo je decembra lani sklenil RUDIS s podjetjem Safaga Phosphate Co. v ZAR. Geološka vrtanja naj bi potrdila prisotnost fosfatnih slojev na območju Um Huweitata blizu Safage, ki jih bodo kasneje odprli z rudarskimi deli. V Safagi želijo povečati proizvodnjo surovin fosfatov ter je zato potrebno odkriti najmanj 10 milijonov ton novih rezerv fosfatne rude. Že s prvimi vrtinami so vrtalci Geološkega zavoda iz Ljubljane potrdili prisotnost dveh fosfatnih slojev v sinklinali, ki leži pod dolino Um Huweitata. Pri vrtanju skozi mehke in drobljive fosfatne sloje so dosegli 92 odstotkov do 95 odstotkov jedra, kar pomeni uspeh, ki ga v ZAR niso pričakovali. Nekatera druga podjetja, ki so pred RUDIS-om vrtala strukturne vrtine na teh območjih so brezuspešno poskušala dobiti jedro iz fosfatnih slojev.

Po končanem vrtanju v Severnem delu doline Um Huweitata pričakujemo, da bo RUDIS povabljen, da sodeluje tudi pri raziskovalnem vrtanju v 18 kilometrov oddaljenem Wasifu, kjer namerava podjetje Safaga v prihodnjih letih odpirati nov rudnik fosfatov.

Raziskovalna vrtanja pa so le začetna stopnja geološko rudarskih raziskav, ki jih bodo nadaljevali na fosfatnih ležiščih ob Rdečem morju, predvsem okoli Safage in Kuseira. Sedanjo proizvodnjo rdečemorskih fosfatov, kvalitete okoli 64 odstotkov TCP, želijo v prihodnjih šestih letih povečati na 800.000 ton fosfatnega koncentrata s kvaliteto nad 72 odstotkov trikalcijevega fosfata. Tako povečana proizvodnja fosfatov nareku je povečan izvozni program ZAR, v enaki meri pa tudi potrebe po surovinah za proizvodnjo umetnega gnojila za poljedelstvo Egipta, ki bo po končani veliki pregradi v Assuanu ostalo brez naravnega gnojila — rodovitnega mulja in blata —, ki ga reka Nil naplavlja vzdolž svojega toka in v Delti.

Zanimanje za nakup egipčanskih fosfatov je zelo veliko kljub temu, da je njihova kvaliteta zdaj še sorazmerno slaba. Egipt izvaža surove fosfate v države zapadne in vzhodne Evrope, v Indijo, Ceylon, Avstralijo in Japonsko. Romuni kažejo veliko zanimanje za dolgoročen nakup 20 milijonov ton fosfatov v ZAR ter so se pogajanja že začela. Jugoslavija je že lani uvažala in tudi letos uvaža surove fosfate iz Egipta. Za Jugoslavijo je program razvoja fosfatnih rudnikov v ZAR zanimiv, da si zagotovi uvoz fosfatov, ki jih bodo domači potrošniki potrebovali v čedalje večjih količinah kot tudi zaradi udeležbe jugoslovanskih podjetij pri raziskavah, projektiranju in odpiranju novih rudnikov. Zdaj še sorazmerno nizka vsebnost trikaloijevega fosfata v egipčanskih fosfatih ne bi smela jugoslovanskemu potrošniku in uvozniku fosfatov zamegliti perspektivo uvoza visokokvalitetnih fosfatnih koncentratov, ki bodo v ZAR na razpolago, brž ko bodo postavljene ustrezne naprave za separiranje in obogatitev surovih fosfatov.

INŽ. PETER GRAŠEK

NA DELU V ZAR — Strokovnjaki poslovnega združenja Rudis se dokaj uspešno uveljavljajo tudi v tujini. Z vrtalno garnituro J — 600 jih vidimo ob raziskovalni vrtini v ZAR, kjer so zdaj dobili tudi večje naročilo za odkrivanje rudnih zalog na Sinajskem polotoku.

MILAN MAVER: „DOJADILO ČOVJEKU . . ."

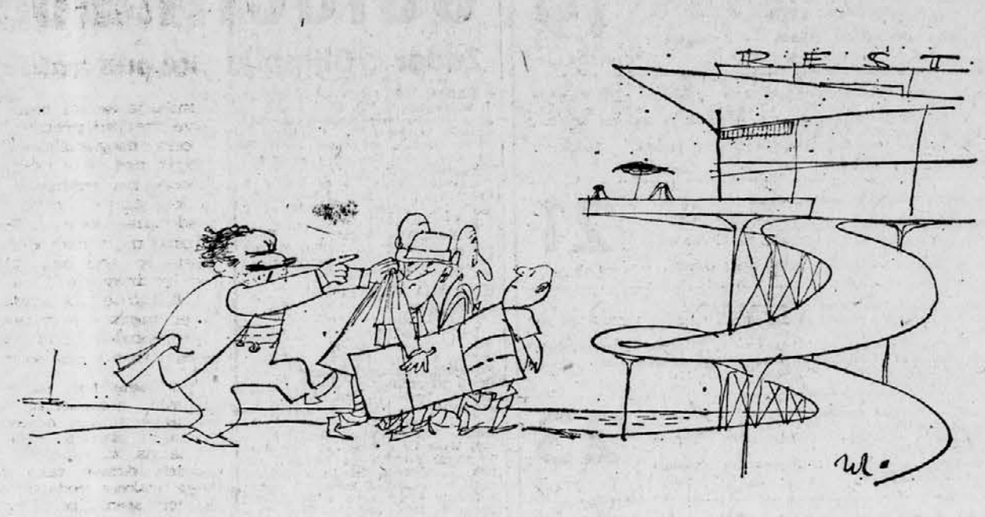

— Kakšne kulturne in nacionalne zanimivosti pa še — hier restavrant, nas je to zadosti koštalo...

Kako je z ekonomsko ceno mleka?

Proizvajalci imajo dokaj različne proizvodne stroške

Ob zadnjem zvišanju garantiranih cen kmetijskih pridelkov in proizvodov so bili nekateri živinorejci na družbenih posestvih razočarani. Reja molznic je doslej veljala za najmanj donosno kmetijsko dejavnost, a kljub temu je Zvezni izvršni svet garantirano odkupno ceno mleka zvišal mnogo manj kot za pšenico ali koruzo. Kako si to razlagati? Kakšno »ekonomsko« ceno mleka priznavata živinorejcem tržišče in družba?

Po zadnjem zvišanju cen je odkupna cena mleka od družbenih posestev 55 din za liter in 20 din premije, skupaj 75 din. Slovenski živinorejci pa so na posvetovanju v Ljubljani letos v marcu »ugotovili«, da so se lanski proizvodni stroški mleka na družbenih posestvih sukali okrog 80 din za liter. Pri obračunu porabljene krme in drugih stroškov po enotnih cenah ni bilo velikega odstopanja navzdol ali navzgor. Letos pa se je živinska krma še podražila. Na nekaterih družbenih posestvih pravijo, da so se zaradi tega proizvodni stroški mleka povečali še za 10 din pri litru. Po takih računih bi molznice tudi po zadnjem zvišanju odkupne cene mleka povzročale še veliko izgubo.

Ali potemtakem v Sloveniji ni perspektiv za rejo molznic na družbenih posestvih, oziroma ali lahko še pričakujemo znatno povečanje odkupne cene mleka?

Odkupno ceno mleka bo verjetno težko precej zvišati. Ne le zaradi tega, ker je mleko pomembna hrana za otroke, ampak tudi zato, ker je naša odkupna cena mleka od družbenih posestev skupaj s premijo v primerjavi s cenami drugih kmetijskih pridelkov in industrijskih proizvodov, pa tudi v primerjavi s cenami v drugih državah že precej visoka. Pri usklajevanju cen kmetijskih pridelkov in proizvodov s cenami vsega drugega blaga pri nas pa bomo vsaj v grobem morali upoštevati tudi razmerje cen na svetovnem tržišču.

Izhod iz zagate pri proizvodnji mleka bo torej treba iskati drugje in ne v zvišanju odkupne cene mleka.

Proizvodni stroški mleka v lanskem letu na kmetijskem kombinatu v Gornji Radgoni odkrivajo takšne možnosti, čeprav niso tako velike, kot se zdi pri površni oceni. Lani jih je veljal en liter mleka pri okrog 700 molznicah le 62 din, med drugim zaradi tega, ker so imeli nizke osebne prejemke — povprečje kolektiva pod 25.000 din mesečno — in ker so večino krme pridelali sami, obračunali pa so jo po planski ali proizvodni ceni. Pri zvišanju osebnih prispevkov, kar so letos že naredili, se proizvodni stroški mleka ne povečajo le za višje osebne prejemke hlevarjev, ampak tudi pridelovalcev krme. Sicer so osebni prejemki v skupnih stroških mleka in krme sorazmerno mali, zato bo proizvodna cena mleka še vedno ostala daleč pod slovenskim povprečjem.

Mnenja o tem, ali je takšno obračunavanje dohodka, kot delajo na radgonskem kmetijskem kombinatu, da je uspeh pridelovalcev krme izražen šele v živinoreji, pravilno ali ne, so močno deljena. Nekateri kmetijci zagovarjajo mnenje, naj ustvarjajo čisti dohodek z obračunavanjem vseh svojih pridelkov po tržnih cenah, reja molznic pa naj bo rentabilna pri takšnih cenah krme. Na radgonskem kombinatu pa menijo, da jim obračunavanje krme po takšnih cenah ne bi nič koristilo, temveč bi le delalo razlike med rentabilnostjo pridelovanja krme in rejo molznic, kar bi ob delitvi dohodka med posameznimi dejavnostmi lahko povzročalo negodovanje med delavci. Zato s tesnim sodelovanjem med poljedelci in živinorejci — kar se odraža pri obračunavanju dohodka — skrbijo, da pridelajo čimustreznejšo krmo za živino, da čimveč močnih krmil naredijo iz lastnega pridelka, da zmanjšajo stroške prevoza krme in podobno.

Podobno ugotavljajo v kmetijski zadrugi Križevci pri Ljutomeru. Ko so se odločili za zgraditev hlevov za molznice, so ugotovili, da bi pri molznicah imeli precej izgube, če bi obračunavali krmo po tržnih cenah. Tista posestva, ki ne pridelajo dovolj krme, pod tržnimi cenami namreč upoštevajo nakupno in ne prodajne cene. Ko so v Križevcih obračunali krmo po lastnih cenah, pa so ugotovili, da bo reja molznic lahko donosna.

Pri preračunavanju proizvodnih stroškov mleka bo treba upoštvati tudi veliko zvišanje odkupne cene telet v zadnjih mesecih in dejansko vrednost hlevskega gnoja. Tam, kjer so hlevi pri velikih družbenih poljih, ki rabijo hlevski gnoj, je ta vreden mnogo več kot tam, kjer ga je treba voziti daleč ali celo ne vedo, kaj z njim početi. Pri specializaciji kmetijske proizvodnje to velja upoštevati, pa bo reja molznic postajala rentabilnejša oziroma donosnejša, zlasti še, če bo to združeno s podporo družbe pri dajanju kreditov na daljši odplačilni rok z nižjimi obrestmi in podobnim. Tako bomo dobili takšno ekonomsko ceno mleka, ki se bo lahko uveljavila tudi na tržišču.

J. PETEK

Rezultati letošnje turistične predsezone

Značilnost letošnjega turističnega prometa v Sloveniji je vsekakor boljše izkoriščanje predsezone, kar velja ne le za inozemske, marveč tudi za domače goste. Zdaj so nam na razpolago tudi prvi podatki za junij, ki se nanašajo na 37 najvažnejših turističnih krajev v Sloveniji. V teh krajih so zabeležili v maju 86.300 nočitev inozemskih gostov (za 71% več kakor v lanskem maju), v juniju pa 148.000 (za 17% več); domači gostje pa so dali v maju 126.500 nočitev (za 23% več) in v juniju 178.000 (za 17% več). Stopnja povečanja v primerjavi z istim mesecem lanskega leta je bila v juniju kljub znatnemu povečanju števila nočitev precej manjša kakor v maju. Pri tem pa je zanimivo, da je bila v juniju ta stopnja enaka za domače kakor tudi za inozemske goste. Skupaj je imel v juniju Portorož 58.750 nočitev (za 18% več kakor lani v juniju), od tega 42.000 nočitev inozemskih gostov (za 12% več); Bled je izkazal vsega 45.700 nočitev (za 1% več), od tega 28.300 nočitev inozemskih gostov (za 8% več); Ljubljana je zabeležila 34.700 nočitev (za 47% več), od tega 16.250 nočitev inozemskih gostov (za 64% več); Rogaška Slatina je imela 28.300 nočitev (za 5% več), od tega 9250 nočitev inozemcev (za 18% več). Nadalje so izkazali v Dobrni 14.240 nočitev domačih in inozemskih gostov (za 20% več), v Piranu 14.130 (za 43% več), v Ankaranu 13.840 (za 19% več), v Bohinju 13.820 (za 33% več), v Kopru 10.010 (za 5% več), v Izoli 8820 (za 76% več) itd. V primerjavi z lanskim prvim polletjem se je v vseh 37 krajih povečalo število nočitev za 27 odstotkov na 966.000, in sicer število nočitev domačih gostov za 25% na 643.000 in število nočitev inozemskih gostov za 32% na 323.000.

NAJLEPŠE BRANJE ZA NEDELJO — „TOVARIŠ"

NEMEC — pripadnik nemškega naroda = je na cesti fenomen svoje vrste. Resnici na ljubo povejmo, da velja isto za pripadnike drugih narodov: iz nacionalnega značaja (kolikor se da govoriti o njem), prometnih prilik v njihovi domovini, stopnje motorizacije itd., se da sklepati marsikaj poučnega v avtomobilističnem obnašanju pripadnikov raznih narodov, ki kot turisti prihajajo k nam.

Američani so na naših cestih redki gostje — kolikor jih je, so umirjeni, previdni, zanesljivi vozniki; pozna se jim pač, da so vajeni dolgih razdalij, gosto naseljenih mest, da mnogo preživijo za volanom.

Francozi so dovolj obzirni in vestni šoferji, vendar včasih nepreračunljivi.

Italijani so hrupni, nagli, neradi dovolijo, da jih kdo prehiti, vendar spretni vozniki.

Kozerija

Abc avtomobilizma VIII

Nemci (in Avstrijci) so med vsemi evropskimi narodi najštevilnejši motorizirani gostje ne le pri nas, ampak v vseh turističnih državah Evrope; v Nemčiji sodi k dobremu tonu, da preživiš počitnice v Italiji, Franciji, Španiji, Jugoslaviji ali Grčiji. Vsako leto doživi 60.000 motoriziranih Nemcev karambole v omenjenih turističnih državah; to gre predvsem na rovaš njihove številnosti, množičnosti, pa tudi — paradoksno — njihovega občutka za red. Zaradi tega občutka radi vozijo zmerno, pravilno, redoljubno — vendar jih dobršen odstotek prihaja v južno Evropo s prepričanjem da »takega reda, kakor je pri nas, ti južnjaki nikoli ne bodo imeli«, zato vozijo superiorno, oholo. Ker je v turistični sezoni promet že v Grčiji in Jugoslaviji — da ne govorimo o Italiji — ponekod prav tako gost kakor v visoko motorizirani zahodni Nemčiji, jih ta oholost velja 60.000 karambolov v tujini letno.

ODALISKA = tuzemska prijateljica motoriziranega inozemca.

OHLOKRATIJA = prometni režim na gorenjski cesti ob nedeljah zvečer.

OPEL = avtomobilske tovarne v Rüsselsheimu v zahodni Nemčiji. Izdelujejo avtomobile, znane po svoji solidnosti in po tem, da se do največje možne mere prilagajajo okusu in željam kupcev: tisoč kubičnega Kadetta (v novih tovarnah v Bochumu), Opel Rekord (1500, tudi kot coupe in caravan ter s 1700 ccm) ter Kapitäna, Admirala in Diplomata (vsi trije so dobili letos isto karoserijo; Admiral ima isti motor kot Kapitän — 2200 — le bolj luksuzno je opremljen, Diplomat pa ima osemcilinderski Chevroletov motor). Kadett je postal že malo nevaren Volkswagnu; čeprav njegovih prodajnih številk še zdaleka ne dosega, je prodaja Kadetta v Nemčiji v porastu, pri VW pa pada. Tipično za Opelovo konzervativnost in brezbrižnost do tehničnih novosti je to, da ima novi Kadett motor spredaj, pogon pa na zadnja kolesa, medtem ko imajo vsi »novinci« zadnjih let pogonski agregat ob pogonskih kolesih in kardana pri novih konstrukcijah skoraj več ni (Morris 1100, Simca 1000, Renault R 8, NSU Prinz 1000, celo Taunus 12 M itd.). Opel pač gleda predvsem na to, da avtomobil proda, za tehnični napredek si ne beli glave. Rekordu pravijo v Nemčiji Bauernbuick; med drugimi vozili svoje kategorije pač največ nudi »za oko« — seveda je pod pločevinasto nedeljsko srajco soliden in trpežen motor, kajti tudi to je danes pogoj za dobre prodajne uspehe. Kapitän, ki se je zadnja leta slabo odrezal na tržišču, je dobil letos novo obleko ter brata Admirala in Diplomata; z njimi hoče Opel konkurirati Mercedesu, saj grv za vozila istega razreda in enako udobna, le da so Opli znatno cenejši.

Opel je nemška podružnica ameriških tovarn General Motork, največjega proizvajalca avtomobilov na svetu.

PANORAMSKO STEKLO = na široko reklamirana »razglednа« prednja šipa pri avtomobilu, ki pa ni izpolnila vseh pričakovanj in jo ne uporabljajo več v tako pretiranih formah, kakor na primer pri predzadnjem tipu Oplovega Rekorda.

PIKNIK = izlet v naravo, praviloma z avtomobilom, združen s pojedino; pravi piknik je za las podoben kosilu doma ali v gostilni, le da je bistveno manj udoben.

POLOŽNICA — denarna nakaznica = ki jo dobi nič hudega sluteči avtomobilist na dom nekaj tednov potem, ko je v prepričanju, da daleč naokrog ni prometnega miličnika, izsiljeval prednost ali kako drugače prekršil prometna pravila. Položnico je najboljše odnesti na pošto in plačati, kar je napisano na njej; vsi drugi načini rešitve tega problema so polj zapleteni in predvsem dražji.

PROMILE = odstotek, pravzaprav odtisoček alkohola v krvi. Različni ljudje v različnih okoliščinah različno prenašajo enake količine alkohola, zato ni moč reči, koliko sme šofer popiti, ne da bi vplivalo na njegove vozniške sposobnosti. Kljub temu bo najbrž veljalo, da zdrav človek lahko (če nima praznega želodca) popije 2 dcl vina ali 0,5 dcl žganja, čeprav bo potem vozil — medtem ko so večje količine že nevarne vsakemu vozniku. Če drugače ne, so nevarne v taki situaciji: zapleten si v nesrečo, ki jo je v celoti zakrivil nekdo drug in si zanjo popolnoma brez krivde — vendar si prej popil štiri kozarce vina, in to je količina, ki jo je že moč zmeriti; kaj bo pisalo v časopisu, kaj bo rekel sodnik in kaj ljudski glas? Vozil je vinjen.

PROTEKCIJA = za nabavo novega avtomobila skoraj enako važna kakor denar.

JANEZ TRTNIK

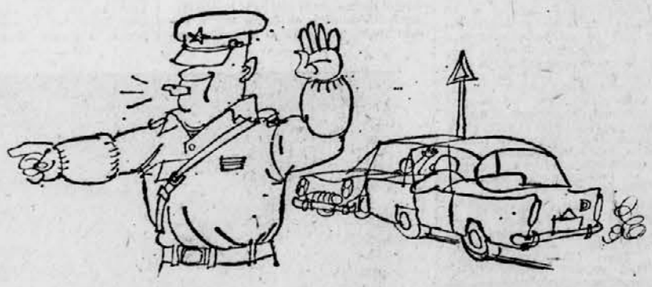

MINULI ŠPORTNI TEDEN

19 NEDELJA

TENIS — **Bristol:** Polfinale evropske cone Davisovega pokala — Francija : Anglija 3:2. Sangster : Barthes 6:3, 10:8, 13:11, Knight : Darmon 6:0, 5:7, 2:8, 8:6, 5:7, Sangster, Wilson : Grinda Jauffret 6:4, 6:8,10:8, 6:4, Sangster : Darmon 10:8, 6:3, 4:6, 6:8, 2:6, Wilson Knight : Barthes 4:6, 4:6, 1:6.
TENIS — **Montreal:** Prvo kolo severiške cone Davisovega pokala — Avstralija : Kanada 5:0.

20 PONEDELJEK

TENIS — **Baastad:** Polfinale evropske cone Davisovega pokala — Švedska : ZR Nemčija 3:2. Schmidt : Bungert 4:6, 1:6, 1:6, Lundquist : Kuhnke 6:4, 6:4, 6:3, Schmidt, Lundquist : Bungert, Kuhnke 6:2, 3:6, 1:6, 6:2, 2:6, Schmidt — Kuhnke 3:6, 6:4, 6:1, 6:4, Lundquist : Bungert 3:6, 6:3, 8:6, 7:5.
TENIS — **Ciudad Mexico:** Prvo kolo severiške cone Davisovega pokala — Mehika : Nova Zelandija 3:1.

21 TOREK

ATLETIKA — **Sarajevo:** Atletsko prvenstvo BiH — skok v daljino: Jocić 15,93 (državni rekord).
PLAVANJE — **Pariz:** 200 m hrbtno — Caron 2:29,6 (evropski rekord).
MOTOKROS — **Skopje:** Državno prvenstvo: — 1. Popović (Priština), 2.—3. Sinjorin (Skopje) in Stipetić (Hrvatska).
KOŠARKA — **Ljubljana:** Mednarodna tekma — Slovan : Slavija (Praga) 94:84 (40:29).

22 SREDA

ŠAH — **Leningrad:** Mednarodni dvoboj Leningrad : Beograd 8,5:7:5!
SMUČANJE —**Cervinia:** Svetovni hitrostni rekord — Di Marco (Italija) 174,757 km na Plateau Rosa.
PLAVANJE — **Atlantic City:** Mednarodni maraton (42 km) — 1. Willemse (Nizozemska), 2. Abdel Latif (ZAR), 3. Abu Heif (ZAR) ... 6. Diki Bojadži (Jugoslavija).

23 ČETRTEK

NOGOMET — **New York:** Mednarodni turnir — Crvena zvezda (Beograd) : Gimares (Lisabona) 1:1 (1:1). Strelca — Castro in Kostić.
NOGOMET — **Buenos Aires:** Polfinale pokala Južne Amerike — Independente : Santos 2:1. Prva tekma v Santosu: Independente : Santos 3:2.
STRELJANJE — **Beograd:** Mednarodni dvoboj — Poljska : Jugoslavija (moški) 4.507:4.490, Jugoslavija : Poljska (ženske) 2.471:2.444.

24 PETEK

TENIS — **Wiesbaden:** Mladinski turnir za Galea pokal — Italija : Jugoslavija 2:1. Di Masso : Sperar 1:6, 6:2, 6:4, Palieri : Stolcer 9:7, 8:6, Di Masso, Pelegrini : Sperar Minček 4:6, 5:7, 4:6.
PADALSTVO — **Vršac:** Državni rekord v skoku z 2.000 m z zadrževanjem — Dedić, Brezar, Bosnić, Dimić in Pavičević 1,49 m.
ATLETIKA — **Sofija:** 200 m — Kerkova 24,0 (rekord Bolgarije).

25 SOBOTA

ATLETIKA — **Sarajevo:** Državno prvenstvo — člani: 110 m ovire — Petrušić 15,2, kopje — Galić 71,64, krogla — Jocović 17,42, 1500 m — Važić 3:43,4, 100 m — Karasi 10,5, daljina — Munjić 748; članice: višina — Gerö 160, krogla — Sporer 13,46, 80 m ovire — Stamejčič 10,9, 100 m — Lubej 12,0, 400 m — Farkas 55,9.
ŠAH — **Pečuj:** Mednarodni turnir — Bobocov in Gipslis 10,5, Dely 9,5, Bogdanović 9 itd.

POGLED SEDEM DNI NAPREJ

27 PONEDELJEK

KOLESARSTVO — **Skopje:** Mednarodna amaterska dirka »Po Jugoslaviji« — druga etapa Skopje—Niš (197 km).
ŠAH — **Krakov:** Finale XI. študentske olimpiade.
TENIS — **Wiesbaden:** Mladinski turnir za Galea pokal.
ŠAH — **Buenos Aires:** Mednarodni turnir.

28 TOREK

KOLESARSTVO — **Niš:** Mednarodna amaterska dirka »Po Jugoslaviji« — tretja etapa Niš—Beograd (224 km).
ŠAH — **Krakov:** Finale XI. študentske olimpiade.
ŠAH — **Buenos Aires:** Mednarodni turnir.
TENIS — **Wiesbaden:** Mladinski turnir za Galea pokal.
PLAVANJE — **Ljubljana:** Prva liga SRL — Ilirija : Koper.

29 SREDA

KOLESARSTVO — **Beograd:** Mednarodna amaterska dirka »Po Jugoslaviji« — četrta etapa Beograd—Novi Sad (70 km).
ŠAH — **Krakov:** Finale XI. študentske olimpiade.
ŠAH — **Buenos Aires:** Mednarodni turnir.
TENIS — **Wiesbaden:** Mladinski turnir za Galea pokal.
PLAVANJE — **Krško:** Druga zvezna liga — Celulozar : Medvešček.

30 ČETRTEK

KOLESARSTVO — **Novi Sad:** Mednarodna amaterska dirka »Po Jugoslaviji« — peta etapa Novi Sad—Ruma—Loznica (122 km).
ŠAH — **Krakov:** Finale XI. študentske olimpiade.
ŠAH — **Buenos Aires:** Mednarodni turnir.
PLAVANJE — **New York:** Sampionat ZDA v odprtih bazenih.
TENIS — **Wiesbaden:** Mladinski turnir za Galea pokal.

31 PETEK

KOLESARSTVO — **Tuzla:** Mednarodna amaterska dirka »Po Jugoslaviji« — peta etapa Tuzla—Sarajevo (182 km).
ŠAH — **Krakov:** Finale XI. študentske olimpiade.
ŠAH — **Buenos Aires:** Mednarodni turnir.
PLAVANJE — **New York:** Sampionat ZDA v odprtih bazenih.
TENIS — **Wiesbaden:** Mladinski turnir za Galea pokal.

1 SOBOTA

KOLESARSTVO — **Sarajevo:** Mednarodna amaterska dirka »Po Jugoslaviji« — peset dan na Ilidži.
ŠAH — **Krakov:** Finale XI. študentske olimpiade.
PLAVANJE — **New York:** Sampionat ZDA v odprtih bazenih.
PLAVANJE — **Dunaj:** Mednarodni dvoboj Jugoslavija : Avstrija.
PLAVANJE — **Kikinda:** Druga zvezna liga — Odred : Radovljica.

2 NEDELJA

KOLESARSTVO — **Sarajevo:** Mednarodna amaterska dirka »Po Jugoslaviji« — šesta etapa Sarajevo—Zenica (84 km).
ŠAH — **Krakov:** Finale XI. študentske olimpiade.
PLAVANJE — **New York:** Sampionat ZDA v odprtih bazenih.
PLAVANJE — **Dunaj:** Mednarodni dvoboj Avstrija : Jugoslavija.
AVTOMOBILIZEM — **Nürnberg:** Grand Prix Nemčije.

PETNAJSTO KOLO V ZVEZNI KOŠARKARSKI LIGI

Odločili so boljši živci...

Zadar : Olimpija 74:72 (36:32)

ZADAR, 25. julija — Košarkarji domačega Zadra so v tekmi 15. kola zvezne košarkarske lige premagali ljubljansko Olimpijo s 74:72 (36:32). Sodnika: Belošević in Jakšić iz Beograda — slaba. Gledalcev: okoli 4.000.

ZADAR: Stipčević 4, Valčić 8, Ostarčević 10, Marcelić 23, Troskot 19, Jurišić II, Jurišić I 7, Laura 3.

OLIMPIJA: Bassin 3, Povž, Weibl, Jelnikar 12, Müller 7, Tavčar 4, Lenard, Zupančič 1, Eiselt 12, Daneu 21, Potočnik 12.

KRATKO VODSTVO OLIMPIJE

Derbi z Zadru se je začel s kratkim vodstvom Olimpije, ki je igrala s prvo peterko Jelnikar, Potočnik, Tavčar, Daneu in Eiselt. Prvih pet minut je poteklo v izenačeni borbi — 2:0 Tavčar, 2:2 **Marcelić, 4:2 Potočnik, 4:4 Ostarčić, 6:4 Potočnik, 6:6 Tavčar, 8:6 Eiselt, 10:6 Jelnikar, 10:8 Stipčević, 10:10 Ostarčević** ... Domačini so prvič povedli po tehnični napaki Jelnikarja, ki je v protest proti nerazumljivi odločitvi slabih sodnikov vrgel žogo v občinstvo. Zadar je tako vodil — **10:11 Troskot, 10:13 Troskot** (10. minuta), **10:15, Marčelić, 12:15 Daneu, 14:15 Jelnikar, 14:17 Ostarčević, 14:19 Marcelić 14:21 Marcelić, 16:21 Eiselt, 16:23 Marcelić, 16:35 Marcelić, 18:25 Jelnikar, 18:27 Marcelić** ... Marcelić je bil zares najmočnejše orožje Zadra na sobotni tekmi in igralci Olimpije dolgo niso našli pravega obrambnega sistema, da bi zaustavili temperamentnega košarkarja Zadra. Zadnje minute pred odmorom so potekle v majhni premoči Olimpije — **20:27 Daneu, 20:29 Laura, 21:28 Jelnikar, 21:31 Stipčević, 23:31 Potočnik, 23:32 Laura, 25:32 Jelnikar, 25:34 Troskot, 27:34 Eiselt, 29:34 Daneu, 30:34 Bassin, 32:34 Daneu, 32:36 Troskot** ... Olimpija je v prvem polčasu večkrat metala na koš, toda samo vsaka tretja žoga je zadela cilj ...

ODLIČNA IGRA TROSKOTA

V prvih minutah drugega polčasa je bil zadarski kandidat za Tokio Troskot najzaslužnejši, da so domačini močno povečali prednost — **38:48 Marcelić, 38:50 Jurišić II, 40:50 Bassin, 40:52 Troskot, 40:54 Valčić, 42:54 Müller, 42:56 Jurišić II, 44:56 Potočnik, 44:57 Troskot, 45:57 Zupančič, 45:59 Valčić, 47:59 Potočnik, 49:59 Daneu, 49:61 Marcelić, 51:61 Tavčar, 51:63 Marcelić, 51:64 Troskot** ... Olimpija je igrala proti koncu tekme vse bolje — **53:64 Daneu** (13. minuta), **54:64 Müller, 55:64 Potočnik, 56:64 Potočnik, 58:64 Müller, 60:64 Eiselt, 60:66 Troskot, 60:67 Troskot** (16. minuta), **62:67 Daneu, 64:67 Eiselt, 66:67 Daneu** (18. minuta) ... V odločilnih trenutkih je Jelnikar zaporedoma zgrešil štiri proste mete — **66:69 Jurišić II, 67:69 Daneu, 67:71 Ostarčević, 69:71 Daneu, 69:72 Jurišić II, 69:73 Marcelić, 69:74 Marcelić, 70:74 Daneu, 72:74 Jelnikar** ... Šest minut pred koncem sta Belošević in Jakšić iz Beograda — ki sta ob obojestranško slabem sojenju nekajkrat oškodovala Olimpijo — izključila Müllerja, ki je preveč temperamentno protestiral zaradi izredno grobe igre Jurišića II.

DRAMA V ZADNJIH MINUTAH

Gledalci v Zadru so bili v zadnjih minutah priče prave košarkarske drame, ki se je zaradi slabih živcev Ljubljančanov v odločilnih akcijah in slabega sojenja sodnikov Beloševića in Jakšića končala z uspehom domačinov. Zmaga Zadra je zaslužena. Najboljši igralci tekme so bili — Daneu, Potočnik in Jelnikar pri Olimpiji, Troskot in Marcelić pri Zadru.

D. KRAJNC

TROJICA V RAKETI — Košarkarji Slovana Židanik (6), Šarič (5) in Stražar (10) so bili v borbi za žogo najhitrejši. Foto: S. Busić

Previsok nasprotnik

Slovan je bil slabši — samo v višini

LJUBLJANA, 25. julija — Košarkarji beograjske Crvene zvezde so v tekmi 15. kola ZKL premagali domačega Slovana v Tivoliju z 78:70 (43:30). Sodnika: Mahulić in Marković iz Zagreba — slaba. Gledalcev — okoli 300.

SLOVAN: Peterka 19, Šarić 12, Židanik 7, Brišnik, Wallas, Samaluk 12, Stražar 10, Zevnik 2, Alič, Logar, Sok 8.

CRVENA ZVEZDA: Pavlović 2, Marković 2, Popović 2, Poljak, Cvetković 29, Malić 8, Vicentić 25, Dragojlović 10, Skulić, Todosijević, Lučić 2.

DEBUT ŠARIĆA — USPEŠEN

Slovan je začel sobotno tekmo z novo peterko v sestavi Samaluk, Stražar, Židanik, Sok in Šarić. Crvena zvezda je igrala v prvem polčasu resnično slabo in domačini so tako vodili vse do 10. minute — 3:2, 6:4, 14:10, 16:12, 17:14 ... Mladi center Slovana Šarić je odlično prestal prvo preizkušnjo v ZKL: v skokih pod obema košema bi zaslužil oceno odlično, medtem ko je bil v metih — zaradi očitne treme — nekoliko slabši. V prvih 20 minutah je bil najboljši igralec tekme vihravi Sok, ki je nekajkrat učinkovito pobral žogo visokim košarkarjem Crvene zvezde ...

IZENAČENO — DO 29:29

Slovan in Crvena zvezda sta se nato menjavala v vodstvu vse do 18. minute in rezultat je bil največkrat neodločen — 17:17, 19:19, 23:23, 25:25, 27:27 in 29:29 ... Slovan je takrat dobro minuto dobesedno obstreljeval koš Crvene zvezde, toda žoga ni in ni hotela v koš. Izkušena reprezentanta Cvetković in Vicentić sta tako v zadnjih sekundah pred odmorom priborila gostom iz Beograda prednost 34:30 v prvem polčasu.

ODLOČILA JE VIŠINA

Odločilna za dokončno zmago Crvene zvezde je bila pravzaprav višina košarkarjev iz Beograda, ki so bili v povprečju za glavo višji od domačih! Crvena zvezda je v drugem polčasu hitro povečevala prednost — 38:33, 44:35, 47:37 ... V 6. minuti so bili gledalci priče prave serije Slovana, ki je zabil zaporedoma osem košev — 47:45 ... V finišu tekme sta zaigrala odlično Peterka in mladi novinec Šarić, ki si je z igro proti Crveni zvezdi skorajda že zagotovil stalno mesto v ekipi Slovana. Peterka je s koši iz igre znižal na — 60:53, 64:57, 65:59, 67:63 ... Šarić je v zadnjih 10 minutah dosegel 9 točk, čeprav je nanj budno pazil dvometraš Vicentić ...

KAKO SO IGRALI

Slovan je v tekmi 15. kola zamudil zadnjo priložnost za prvo zmago, ker je Crvena zvezda prikazala povsem povprečno igro ... V dvanajstorici Slovana so bili najboljši — Peterka, Samaluk, Šarić in Sok (v prvem polčasu). Peterka je bil najboljši strelec, Samaluk iznajdljivi dirigent, Šarić pa je bil od minute do minute nevarnejši pod košem Crvene zvezde ... Najboljši igralci Crvene zvezde so bili Cvetković, Vicentić in Dragojlović ... Sodnika Mahovlić in Markotić iz Zagreba sta imela očitno slab dan ...

A. P.

ZKL moški

Zadar : Olimpija 74:72 (36:32)
Slovan : Crvena zvezda 70:78 (30:34)
Partizan : Lokomotiva 75:82 (44:28)

Lestvica

Beograd	14	11	3	1140:1042	22
Zadar	15	10	5	1096:1054	20
Olimpija	15	9	6	1301:1166	18
Željezničar	14	9	5	999:907	18
C. sveada	15	9	6	1174:1114	18
Partizan	15	8	7	1136:1132	16
Lokomotiva	15	7	8	1103:1127	14
Radnički	14	6	8	916:989	12
Split	14	4	10	829:906	8
Slovan	15	0	15	897 1226	6

VEDNO ZNOVA ZADOVOLJSTVO V VAŠI HISI PO ZASLUGI »O S K A R J A«. — SREDI SEPTEMBRA BO »OSKAR« SPET N A G R A D I L TISOČE POTROŠNIKOV Z NAGRADAMI PO VAŠIH ŽELJAH:

1. BOGATE ZLATOROGOVE KOLEKCIJE;
2. GARNITURE GOSPODINJSKIH POTREBŠČIN
3. GARNITURE OTROŠKIH IGRAČK (ZA DEČKE ALI DEKLICE)

SVEŽE, BELO — OSKARJEVO DELO

POSLJITE TUDI VI NAJMANJ 5 ŽETONOV IN UVRSTILI VAS BOMO V NAGRADNO ŽREBANJE SREDI SEPTEMBRA. — REZULTATI ŽREBANJA BODO OBJAVLJENI V »NEDELJSKEM DNEVNIKU«, »BORBI« IN »VUS«. — ŽETONE POŠLJITE NA NASLOV:

»O S K A R«
Zlatorog
Maribor

6935

Naš komentar

Tradicionalno slaba igra Olimpije na tujih igriščih se je ponovila tudi tokrat v Zadru. Slabi skoki pod obema košema in slabo izvajanje prostih metov sta glavna vzroka za poraz Olimpije, ki pa je tri kola pred koncem zadržala možnosti za drugo mesto — če zmaga v tekmah s Partizanom in Željezničarjem doma in Radničkim na tujem. Košarkarji Crvene zvezde so v Tivoliju v tekmi s Slovanom razočarali gledalce, tako da lahko zapišemo — da ima Split lepe možnosti, da se v preostalih treh kolih z zmagama nad Crveno zvezdo in Slovanom na domačem stadionu reši izpada.

MIK PAVLOVIĆ

Partizan Trnovo balinarski prvak

NOVA GORICA, 26. jul. — Na republiškem finalu v dvojicah je med 16 balinarskimi ekipami prvo mesto osvojil Partizan Trnovo (Kiš, Antulović), ki je v finalu po dramatični borbi premagal novogoriškega Invalida (Ceperle, Petrovčič).

Tekmovanje je veljalo kot izbirna preizkušnja za državno prvenstvo, ki bo čez 14 dni v Ljubljani. Iz Slovenije so si poleg omenjenih dveh pridobili pravico nastopa še Jadran (Lj), Poštar (Lj), Celulozar (Krš), Soča (N. G.) Železničar (NM), Partizan (Prvačina) in Modri val (Kop). F. A.

Campbell: 648.728 km na uro

Craig Breedlove s 656 km/h še naprej absolutni rekorder

Po mnogih neuspešnih poskusih v zadnjih letih je Angležu Donaldu Campbellu v petek 17. julija, na slanem jezeru Eyre v Avstraliji z avtomobilom »Sinjo ptico«, ki jo poganja posebna plinska turbina, uspelo doseči nov absolutni hitrostni avtomobilski svetovni rekord.

Campbell je na progi, dolgi 1 miljo, v dveh poskusih dosegel vsakokrat povprečno hitrost 403,1 miljo na uro, kar ustreza 648,58 km/h. Stari rekord je imel še iz leta 1947 Američan John Cobb s 193,196 milje na uro (634,26 km/h)

Za priznanje uradnega svetovnega rekorda je moral Campbell s »Bluebirdom« vso progo prevoziti dvakrat v obeh smereh. Počitje je bilo sila nevarno, kajti na sredi zakoličene proge je pihal precej močan stranski veter (s hitrostjo dveh milj na uro), torej z močjo, ki leži na skrajni, še dovoljeni zgornji meji.

Kljub uspelemu naskoku na svetovni rekord pa Campbell še vedno ni najhitrejši človek na zemlji. Američan Craig Breedlove je lani z vozilom s tremi kolesi (na reakcijski pogon) navil absolutni svetovni rekord za kopenska vozila na 656,612 km/h. Te znamke pa mednarodna avtomobilska federacija (FIA) ni priznala; v poseben rekordni seznam za tricikle ga je uvrstila samo mednarodna motociklistična zveza (FIM).

To Campbellu ne da miru. Po rekordni vožnji se je izvlekel iz avtomobila in objel svojo soprogo Tony. Že naslednji hip pa je reporterjem sporočil, da je nekoliko razočaran, da mi presegel Breedlove rekordne hitrosti. Takoj nato je hotel poskusiti še enkrat, vendar je moral vožnjo opustiti, ker je »Sinja ptica« zarezala precej globoke sledove v slana tla.

Že po prvi vožnji je Campbell dejal, da je proga »strašna«. Njegovo vozilo je sredi proge pritisnilo prav do skrajnega desnega roba.

Iz mesta Vales Verdes Estates v Kaliforniji je 27-letni Craig Breedlove brzojavno čestital Campbellu. Hkrati pa je komentiral novico tako, da je Anglež dosegel samo nov hitrostni svetovni rekord za avtomobile.

»Moj rekord je uraden. »Spirit of America« (Njegovo vozilo — op. ur.) je mednarodno različno priznan, čeprav nima štirih koles, torej je vozilo s tremi kolesi. Instituciji, ki sta pristojni za priznavanje svetovnih hitrostnih rekordov sta FIA za štiri in več koles in FIM za dve kolesi oziroma tri,« je pristavil Breedlove.

Vrh vsega je najavil, da bo septembra na Slanem jezeru pri Bonnevilleu v ameriški zvezni državi Utah spet naskakoval hitrostne rekorde.

Devet metrov dolgo in 2,40 široko vozilo Donalda Campella je Menda sposobno, da na boljši progi doseže več kot 700 km/h. Med poskusom so najbolj trpeli plašči. Kočki, veliki kot škatljica za vžigalice, so leteli na vse strani, vendar vozilo ni bilo ogroženo.

Donald Campbell s tehničnimi spremljevalci bo zdaj najprej podrobno pregledal vozilo, ki ga poganja Bristol — Siddeley — Proteus plinska turbina, nato pa se bo dokončno odločil ali bo nadaljeval s hitrostnimi vožnjami ali ne.

Donald Campbell je za sirom Henryjem Seagraveom in svojim očetom, sirom Malcolmom Campbellom (ki se je smrtno ponesrečil leta 1948) tretji človek, ki se ponaša s hitrostnim svetovnim rekordom za avtomobile in motorne čolne hkrati.

Campbellov svetovni rekord, ki ga je podprla domala celotna britanska avtomobilska industrija, »veljas kakih 50 miljonov švicarskih frankov, kajti po hudem Campbellovem padcu 1949 so morali »Sinjo ptico« popolnoma obnoviti od repa do glave.

Razvoj avtomobilskega rekorda

22.	2. 1933	Malcolm Campbell (VB)	436,490 km/h v Daytonu
7.	3. 1935	Malcolm Campbell (VB)	445,492 km/h v Daytonu
3.	9. 1935	Malcolm Campbell (VB)	485,175 km/h v Bonnevillu
19.	11. 1937	George Eyston (VB)	502,100 km/h v Bonnevillu
27.	8. 1938	George Eyston (VB)	556,010 km/h v Bonnevillu
15.	9. 1938	John Cobb (VB)	563,600 km/h v Bonnevillu
16.	9. 1938	George Eyston (VB)	575,300 km/h v Bonnevillu
26.	8. 1939	John Cobb (VB)	595,037 km/h v Bonnevillu
16.	9. 1947	John Cobb (VB)	634,385 km/h v Bonnevillu
17.	7. 1964	Donald Campbell (VB)	648,728 km/h v Eyre

Zaljubljeni v svoj tabor

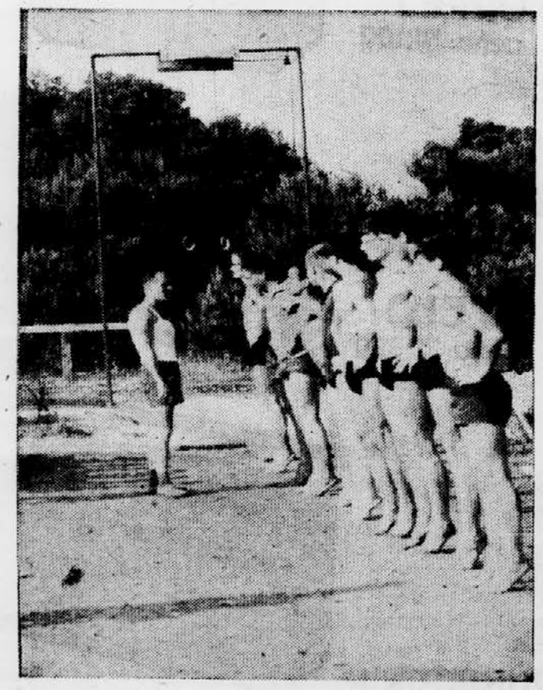

Še južneje od Pulja, malodane na skrajnem rtu istrskega polotoka je njihov poletni dom. Tabor ljubljanskega Partizana Narodni dom namreč, ki o njem vsi člani tega velikega kolektiva govorijo samo o superlativih. In kako tudi ne, ko pa so si ga zgradili po lastni zamisli in predvsem s prostovoljnim delom. V dvojnem smislu je tabor v Premanturi torej — njihov.

Sicer pa ga znajo tudi smotrno izkoristiti. V dobrih dveh mesecih, kolikor je vsako leto odprt, se v šotorih pod idiličnimi borovci zvrstijo tri skupine (po nad 130 ljudi) članov društva. V prvi so bili letos pionirke in pionirji, v drugi so prav sedaj v glavnem mladinke in mladinci, v tretji pa bodo starejši pripadniki društva.

Med kratkim obiskom smo se lahko prepričali, kako pestro utripa življenje v taboru. Mladi vodniki in vodnice so z zavzetostjo poslušali izkušenega predavatelja, na odbojkarskem igrišču je bilo mnogo navijanja ob srečanju ekipe tabora s sosedi Kranjčani, ognjeni krst pa je uspešno prestalo tudi že novo košarkarsko igrišče tik ob vabljivi obali, ob kateri kopanja željni seveda povsem prihajajo na svoj račun. Vadbi plavanja posvečajo še posebno pozornost, saj je eden glavnih namenov taborjenja prav v urjenju v tej življenjsko važni športni zvrsti.

In splošno počutje v taboru? Zdravnica pravi, da po začetni dobi aklimatizacije obolenj ni, vabljiv vonj iz zidane (a zelo zračne) kuhinje pa dajejo slutiti, da tudi želodci nimajo razlogov za pritožbe.

Ali je po vsem tem lahko sploh presenetljivo, če so člani Partizana Narodni dom zaljubljeni v svoj tabor in kar naprej snujejo načrte za njegovo nadaljnjo izgradnjo?

TEKST IN SLIKE: E. BERGANT

OLIMPIJSKE IGRE TOKIO 1964 — OLIMPIJSKE IGRE TOKIO 1964 — OLIMPIJSKE IGRE

Nenavadna deveterica iz Philadelphije

New York Herald Tribune: »Osmerec Vesper RC iz Philadelphije bo — med velikimi favoriti v Tokiu«

New York Herald Tribune: »Osmerec Vesper RC iz Philadelphije bo — med velikimi favoriti v Tokiu!«

Znani športni komentator Red Smith je pred dnevi napisal v New York Herald Tribune: »Zmaga osmerca ZDA na olimpijski regati v Todi na perieriji Tokia bi bila očarljivo zadnje poglavje morda najzanimivejše športne zgodbe v olimpijskem letu 1964!« ...

Popularni Red Smith — ki že 50 let spremlja vse veslaške dogodke v svetu — je prepričan, da bo olimpijskega zmagovalca v najznamenitejši veslaški disciplini odločil dramatični finiš dveh osmercev iz Kiel-Ratzenburga (ZRN) in Philadelphije (ZDA).

Olimpijski zmagovalci v osmercu: 1900 — ZDA, 1904 — ZDA, 1908 — Velika Britanija, 1912 — Velika Britanija, 1920 — ZDA, 1924 — ZDA, 1928 — ZDA, 1932 — ZDA, 1936 — ZDA, 1948 — ZDA, 1952 — ZDA, 1956 — ZDA, 1960 — Nemčija! Američani so v 13 olimpijskih finalih v osmercu osvojili kar 90 zlatih olimpijskih medalj ... V vitrini Vesper Rowing kluba v Philadelphiji je najdragocenejši zlati pokal za veliko zmago na olimpijski regati v Saint Louisu leta 1920, kjer so veslači z reke Schuuylkill odvzeli olimpijski primat v osmercu Veliki Britaniji. Ameriška javnost je tokrat prepričana, da bodo njihovi manj slavni nasledniki odvzeli vodilno mesto na olimpijskih igrah v Tokiu Nemčiji ...

Nenavadna zgodba deveterice iz Philadelphije se je začela pravzaprav pred šestimi meseci. Joe Amiong, Tom Amiong, Bill Knecht, Stan Cwiklinski, Hugh Foley, Bill Stowe, Emery Clark, Boyce Budd in Robert Zimonyi so sklenili, da bodo v deset let starem italijanskem čolnu vozili vsak dan gor in dol po mirni reki Schuylkill za šalo in doživljaj. Vesper RC že od časov velikih zmag osmerca, Jacka Kellyja v skiffu ter Jacka Kellyja in Paulla Costella v double-sculu in olimpijski regati v Saint Louisu leta 1920 nima profesionalnega trenerja. Ameriški časopisi so konec junija objavili senzacionalno vest, da je nenavadna veslaška deveterica iz Philadelphije zaprosila veslaško federacijo ZDA za pravico udeležbe na olimpijskih kvalifikacijah. Veslaški eksperti so z samohvalnim pisali o odločitvi devetih »amaterjev« iz Philadelphije — »Cudaki iz Vesper RC ...«, »Splavarji iz Philadelphije ...«, »Izvali so tri letos nepremagane čolne ...« ...

Veslaška federacija ZDA je večer pred kvalifikacijami v Orchard Beach Lagoon sklenila, da bodo veslači Vesper RC lahko nastopili na regati ob treh proslavljenih osmercih univerz Harvard, Yale in California. Novinarji so v zadnjih komentarjih pisali, da je jasno samo eno — da bo četrti osmerec iz Philadelphije!

Presenečenje na startu je bilo očitno. Mladeniči Yala — olimpijski zmagovalci iz Melbourna 1956 — so bili vseh 2000 m četrti! Harvard je vodil do polovice proge z nekaj decimetri prednosti pred Philadelphijo, California pa je bila od starta do cilja tretja. Dramatični finiš se je začel s sprintom osmerca iz Philadelphije kakih 500 m pred ciljem. Favoriti iz Harvarda so počasi zaostajali in zmaga Vesper RC je bila prepričljiva — s poldrugo dolžino čolna ...

Septembra bodo odpotovali v Tokio in ameriški časopisi z milijonskimi naskladami ne skrivajo prepričanja, da so »starci iz Philadelphije« — povprečna starost deveterica je preko 30 let — med največjimi nadami ZDA za zlate kolajne na olimpijskih igrah 1964. Med šestimi finalisti ja bodo — po prepričanju veslaških strokovnjakov novega kontinenta — ZDA, Nemčija, SZ, ČSSR, Jugoslavija in Velika Britanija ... A. P.

NEPRIČAKOVANI SPRINT PRED CILJEM — Osmerec Vesper RC je v zadnjih 500 m prehitel Harvard za dolžino in pol.

JUBILEJNO XX. DRŽAVNO ATLETSKO PRVENSTVO V SARAJEVU

Največ prvih mest za Kladivarja

Nova državna rekorda: Stamejčićeva 611 cm v daljino, Farkaševa 2:09,7 na 800 m

SARAJEVO, 26. jul. (Po telefonu) — Drugi dan jubilejnega XX. državnega atletskega prvenstva na stadionu Koševo je že na oko dajal povsem drugačen videz kot včerajšnja uvertura, čeprav so nazadnje tudi — vsaj nekateri — rezultati uvodnega dne zadovoljili atlete in njihove privržence. Danes so bile tekmovalne naprave namreč mnogo boljše — pač zaradi tega, ker je dopoldne sijalo sonce in tudi popoldne na deževalo. In tudi gledalcev je bilo tokrat več — okrog 1000.

NAJHITREJŠA JUGOSLOVANKA — Marjana Lubej (Kladivar) je v Sarajevu z dvema zmagama nad dosedanjo prvakinjo Luncerjevo dokazala, da je trenutno najhitrejša jugoslovanska atletinja.
Foto: Švabić

Tako tudi odličnih rezultatov ni manjkalo. Že v prvi polovici današnjih tekem sta bila postavljena tudi že dva državna rekorda. Stamejčićeva je kot prva Jugoslovanka preskočila 16-metrsko znamko v skoku v daljino (611 cm, njen prejšnji državni rekord je bil 596 cm), Farkaševa pa je na spisku državnih rekorderk v teku na 800 m zamenjala Rajkovo. Rezultat Farkaševe 2:09,7, ki ima kot dosežek Stamejčićeve že precejšnjo mednarodno vrednost, je za dve desetinki sekunde boljši od dosedanjega rekorda Rajkove.

Ti dve disciplini sta bili po poteku povsem različni. Medtem ko je Farkaševa vodila od starta do cilja in premočno zmagala, si je Stamejčićeva zagotovila zmago šele v petem skoku. Dotlej pa je bila prva mlada Celjanka Marjana Lubej s 582 cm.

LEŠEK S SPOSOJENO PALICO

Celjski atleti so danes nadaljevali serijo svojih uspehov. Tako je Lešek postal po pričakovanju državni prvak v skoku s palico. Rezultat 450 cm seveda ne ustreza njegovim zmožnostim, je pa razumljiv, če upoštevamo, da je med tekmovanjem zlomil svojo palico in nadaljeval tekmovanje z rekvizitom Beograjčana Begovića. Važić je danes dosegel še drugo zmago — v teku na 800 m, v katerem je dolgo vodil Milošević. V finišu pa sta ga prehitela najprej Važić (njegov čas 1:51,7 je letos najboljši v SFRJ) in nato še Grujić.

Razmeroma dobre rezultate je prinesel tudi met kladiva, v katerem je s prednostjo pičlih treh centimetrov zmagal Račič pred Bezjakom.

IZENAČENA TEKA NA 200 m

Oba finalna teka na 200 m sta prinesla zagrizena boja. Med moškimi je včerajšnji zmagovalec na 100 m Puljčan Karasi, ki sedaj tekmuje za reški klub Kvarner, spet za las premagal lanskega dvojnega prvaka Pavlovića. Za oba teka, ki je letos najboljši čas v SFRJ. Med ženskami se je dosedanja najhitrejša Jugoslovanka Šikovec-Luncerjeva zelo potrudila, da bi se maščevala Lubejevi za včerajšnji poraz. Vendar ni uspela! Lubejeva je pri 150 m krepko vodila, nato pa je njena prednost čedalje bolj plahnela, vendar ni povsem usahnila. Za prsi je mlada Celjanka pretrgala ciljni trak pred Zagrebčanko.

Z zmagami favoritov se je končala vrsta disciplin. Radošević je osmič zapovrstjo zmagal v metu diska, Jocić je znova skakal v dobri formi (troskok) in zmagal, Bogunović pa v teku na 3000 m zapreke ni imel enakovrednega tekmeca, saj nista startala niti rekorder Špan niti Janez Kovač. Nepopolna je bila tudi konkurenca v teku na 5000 m (Červan bolan, Važić je startal na 800 m). Prvi je bil tako Farčić.

Precejšnje zanimanje je bilo za ponovni nastop Džanija Kovača na 400 m z ovirami. Startal je baje nekoliko poškodovan, vendarle pa je bil prav dober. 52,1 je zabeležil v predteku, 52,4 pa v finalu. To sta rezultata, ki ju razen Kovača še ni dosegel noben Jugoslovan, čeprav je vprašanje ali bo letos se lahko toliko popravil formo, da bi si zagotovil nastop v Tokiu.

Nasploh lahko rečemo, da je prvenstvo dobro uspelo, kot klub pa je bil po osvojenih prvih mestih najuspešnejši celjski Kladivar, katerega tekmovalci in tekmovalke so osvojili osem trakov prvakov. Sledijo: Partizan in Vojvodina po 4, C. zvezda 3, Sarajevo in Kvarner po 2, Olimpija-Svoboda, Železničar, Mladost, Branik in JLA po eno prvo mesto.

10 REKORDOV PRVENSTEV

Letos je Atletska zveza Jugoslavije podelila posebne pokale tudi najboljšim klubom v posameznih skupinah disciplin. Med moškimi je bil v tekih in metih najboljši Partizan, v skokih pa Kladivar, medtem ko je bil med ženskami v tekih in skokih prvi Kladivar, v metih pa Branik.

Na prvenstvu je bilo skupno doseženih 10 rekordov prvenstev in 1 izenačen, najboljših letošnjih rezultatov v SFRJ je bilo 9 (en izenačen), slovenskih pa 5 (dva izenačena). V 20 disciplinah (od skupno 28) so bili rezultati boljši kot na lanskem prvenstvu, vsega 8 prvakov iz 1963 pa je ohranilo svoje naslove.

S sarajevskimi rezultati je Važič sedaj 22—25 v Evropi v teku na 1500 m, Stamejčićeva v skoku v daljino 23—24, Farkaševa na 800 m pa 26.

Organizacijo prvenstva je treba pohvaliti in lahko rečemo, da so Sarajevčani dobro prestali eno izmed preizkušenj pred balkanskimi atletskimi igrami, ki bodo 1966 v mestu pod Trebevićem.

Rezultati drugega dne: moški — ovire: Kovač (JLA) 52,4, Botić (MI) 54,4, Cvar (OS) 55,1, Stanovnik (OS) 55,3. 200 m: Karasi (Kv) 21,6, Pavlović (P) 21,6, Bosnar (MI) 21,8, 800 m: Važić (Kl) 1:51,7, Grujić (P) 1:52,3, Rubešić (JLA) 1:52,7, 5000 m: Farčić (P) 14:15,8, Kovač (B) 15:00,6, Pešić (P) 15:03,8, 3000 m zapreke: Bogunović (P) 9:08,5, Kokić (Sl) 9:10,4, Rakin (P) 9:24,0, Potrata (Kl) 9:27,3, palica: Lešek (Kl) 450, Lukman (Rad) 440, Slabinac (Sl) 430, Begović (P) in Kolnik (Kl) 420, troskok: Jocić (S) 15,83, Njaradi (P) 15,58, Stanišić (JLA) 15,03, kladivo: Račič (P) 62,29, Bezjak (JLA) 62,26, Gromilović (MS) 58,54, disk: Radošević (S) 53,93, Rakić (P) 59,85, Jocović (CZ) 49,36, Vravnik (Kl) 49,24 — nov slovenski rekord.

Ženske — 200 m: Lubej (Kl) 24,7, Luncer (MI) 24,7, Djarić (Mar) 25,5, 800 m: Farkaš (V) 2:09,7, Rajkov (CZ) 2:13,0, Nikolić (Mor) 2:14,4 — mladinski rekord SFRJ, daljina: Stamejčič (Kl) 611, Lubej (Kl) 582, Mrinjek (Sl) 561, kopje: Kačič (B) 45,24, Urbančič (Kl) 45,33, Cirković (CZ) 42,00.

Rezultati prvega dne

REZULTATI — Moški: 100 m: Karasi (Kv) 10,5, Pavlović (P) 10,5, Zaletel (Kl) 10,7, Kolnik (Kl) 10,8, 400 m: Bosnar (MI) 48,0, Stanovnik (OS) 48,5, Prah (D) 49,6, 1500 m: Važič (Kl) 3:43,4, Nakars (JLA) 3:57,1, 3000 m Žuntar (Kl) 8:38,8, Kovač (B) 8:39,8, Pešič (P) 8:54,4, 110 m ovire: Petrušić (Cz) 15,2, Botić (MI) 15,3, Bauer (Cz) 15,8, višina: Majtan (JLA) 205, Vivod (Kl) 205, Todosijević (Cz) 200, daljina: Munjić (Cz) 748, Babić (ST) 719, Miler (JLA) 707, krogla: Jocović (Cz) 17,42, Barišić (Sl) 17,06, Tomasović (P) 16,90, kopje: Galić (P) 71,64, Spilar (Kl) 68,51, Trifunović (Cz) 66,06, Popek (L) 65,80, ženske — 100 m: Lubej (Kl) 12,0, Luncer (MI) 12,2, Panić (MS) 12,4,6. Lešek (Kl) 13,1, 400 m: Farkaš (V) 55,9, Podmiljšćak (Kl) 58,8, Salaj (Tr) 59,0, 80 m ovire: Stamejčič (Kl) 10,9, Babović (MI) 11,9, Buranj (S) 12,0, višina: Gere (V) 160, Kolc (Kl) 150, Mrinjek (Sl) 150, krogla: Sporer (SS) 13,46, Kačič (B) 13,38, Bosnić (P) 12,40, 6. Stamejčič (Kl) 12,15, disk: Celesnik (OS) 43,73, Vuković (S) 42,03, Kačič (B) 39,97.

MARKO ROZMAN

Maribor : Trešnjevka 1:0

MARIBOR, 26. julija — V prijateljski nogometni tekmi je domači drugoligaš premagal prvoligaško moštvo Trešnjevke z 1:0 (1:0) z golom Čeha iz enajstmetrovke. Posebno v drugem polčasu so domačini popolnoma nadigrali goste in jih potisnili v obrambo, toda precej nespretni strelci so kar petkrat zadeli vratnico. Če ne bi sodnik Pauc iz Maribora dosodil precej dvomljive enajstmetrovke zaradi prekrška nad Pirom, bi se srečanje kljub veliki premoči Maribora lahko končalo neodločeno. Prvič sta se predstavila domačemu občinstvu nova igralca Vranković in Sovrović.

MARIBOR: Grloci, Jovanović, Vranković (Bolfek), Šisgoreo, Grubišić, Čeh, Marković, Arnejčić, Pirc (Sovrović), Prosen, Kranjc.

TREŠNJEVKA: Ovčina, Granić, Radonjić, Brnčič, Juklič, Jovičić, Garov, Bradač (Popović), Vučkov, Gajšek (Kovač II). -SID

Koper: Bratstvo 3:1

KOPER, 26. jul. — Na tukajšnjem igrišču je bila danes povratna kvalifikacijska tekma za vstop v slovensko nogometno ligo med domačim Koprom in Bratstvom iz Hrastnika. V slabi igri — pred 600 gledalci — so zmagali Koprčani 3:1 (2:1). V prvi tekmi je zmagalo Bratstvo 9:1 ter se kljub današnjemu neuspehu uvrstilo v SNL.

Strelci: Jermanič v 30., Valdevit v 36. in Kovačič v 88. min. za Koper ter Klenovšek v 34. min. za Hrastnik. Sodnik: Tavzes (Ljubljana) odličen.

Domačini so zaigrali nekoliko bolj borbeno kot gostje, pri katerih je popolnoma odpovedal glasni napad. Pri domačih so se odlikovali Piščanec, Bertok, Jermanič in Kavalič, najboljši igralec med gosti pa je bil Klenovšek. L. O.

INTERTOTO

Radnički (Niš) : Gvardia 5:1 (4:1)

SOVJETSKI ATLETI V ZDA — Sovjetski atleti so pred »srečanjem leta« z ameriško reprezentanco v Los Angelesu prisostvovali v tem mestu tekmi v baseballu med ekipama Los Angeles Dodgers in Houston Colts. Razumljivo je, da so bili v središču zanimanja. Prodajalec Ken Liberman je člane obeh atletskih ekip obsul s »kikirikiji« in spominki.
Telefoto: AP

Dva svetovna rekorda vodstvo ZDA

Prvi dan atletskega dvoboja gigantov v Los Angelesu

LOS ANGELES, 26. jul. — Po prvem dnevu šestega dvoboja atletskih velesil ZDA in SZ vodijo na stadionu Colloseum v Los Angelesu domačini tako med moškimi kot tudi med ženskami. Moška ekipa ZDA ima 15 točk naskoka (61:45), veliko presenečenje pa predstavlja naskok dveh točk (27:25) v korist Američank, ki so bile v srečanjih s sovjetskimi atletinjami še zmeraj hudo poražene. Tak razplet med ženskami lahko spravi ekipo SZ letos prvič tudi ob zmago v skupnem seštevku. Za primerjavo naj navedemo, da so na primer na lanskem dvoboju v Moskvi Sovjeti po prvem dnevu vodili z 11 točkami naskoka, letos pa so v zaostanku za 17 točk!

Že prvi dan je bila tudi dosežena cela vrsta odličnih rezultatov, tako da je več ko 60.000 gledalcev prišlo povsem na svoj račun. Zlasti velikega odobravanja sta bila seveda deležna oba svetovna rekorda dneva — Longov v metu krogle z 20,67 (doslej Long 20,20), in Hansenov v skoku s palico 528 cm (doslej Hansen 523 cm). Zanimivo je, da je Long v šestih metih kar štirikrat premagal znamko dosedanjega svetovnega rekorda (njegova serija: 19,97, 20,35, 20,67, 20,44, —, 20,25) in da je Hansen letvico na višino 528 cm premagal že v prvem skoku, čeprav je bil na nižjih višinah prej dokaj nezanesljiv. Vsi njegovi poskusi, da bi preskočil še 535 cm, pa so ostali brezuspešni. Zaletišče za skok s palico v Los Angelesu je zgrajeno iz mešanice asfalta in sintetičnega kavčuka.

REVANŠA ZA MOSKVO

Kakor je bilo pričakovati, so se Američani v svojih disciplinah kar po vrsti maščevali za spodrsljaje pred letom dni v Moskvi. Tako so spet zabeležili dvojne zmage v tekih na 100, 400 in 110 metrov z ovirami. Na slednji progi se je moral blesteči zmagovalec z Leninovega stadiona Mihajlov zadovoljiti s tretjim mestom. Presenetljiva izida pa sta navrgli preizkušnji na 10.000 m in v metu kladiva. V teku na 10.000 metrov je prvič v zgodovini dvobojev zmagal Američan, v metu kladiva pa je bil ameriški favorit Connolly šele tretji. V odsotnosti Ter-Ovanesjana je bilo pričakovati gladko zmago Američana Bostona v skoku v daljino, za iznenadenje pa je poskrbel Barkovskij (SZ), ki je s skokom 803 cm za 1 cm potisnil Bostona na drugo mesto.

V ženskih disciplinah je bilo z uspehom ameriških sprinteric tako na 100 m, kakor tudi v štafeti 4x100 m računati (lani je bila v Moskvi prva Popova!), zato pa je dokaj presenetljiva dvojna zmaga domačink v skoku v višino. Tako je Rusinja Čenčikova po petih zmagah na dvobojih SZ:ZDA tokrat doživela prvi poraz.

REZULTATI

MOŠKI: 100 m Carr (ZDA) 10,3, Moon (ZDA) 10,7, Ozolin 10,7, Kosanov (SZ) 10,8;

110 m ovire Lindgren 13,6, Jones 13,7 (oba ZDA), Mihajlov 14,0, Kontarirev 14,1;

4x100 m: ZDA 39,4, SZ 39,8;

daljina: Barkovski (SZ) 8,03, Boston 8,02, Mays (oba ZDA) 7,78, Fedosejev (SZ) 7,69;

palica: Hansen 5,28, Tork (oba ZDA) 4,84, Bliznjecov 4,74, Petrenko (oba SZ) 4.59;

10.000 m: J. Lindgren 29:17,6, Ivanov (SZ) 29:39,8, Dutov (SZ) 30:51,8, Gutkrecht (ZDA) 31:22,2;

20 km (hoja): Golubničij 1:39.58,6, Agapov (oba SZ) 1:40.00,6, Gaird 1:40.56,6, Zinn (oba ZDA) 1:45.58,4;

kladivo: Klim (SZ) 68,30, Kondrašov (SZ) 68,2, Konnolly 67,41, Burke (oba ZDA) 63,26;

krogla: Long (ZDA) 20,67, Lipsnis (SZ) 19,34, Matson (ZDA) 19,16, Varanaus (SZ) 18,24;

400 m: Larabee 46,0, Cassell (oba ZDA) 46,8, Arhipčuk 47,0, Bičkov (oba SZ) 47,5;

desetoboj po prvem dnevu: Storočenko (SZ) 4.397, Jeisya (ZDA) 4.174, Hodge (ZDA) 4.108, Kuznjecov (SZ) 4.002.

ŽENSKE: 100 m: McGuire 11,5, Lyus (obe ZDA) 11,6, Popova 12,0, Itkina (obe SZ) 12,1;

4x100 m: ZDA 44,4, SZ 45,0;

višina: Montgomery 1,70 m, Brown 1,65 m (obe ZDA), Čenčik 1,65 m, Kotijenko (obe SZ) 1,65 m;

kopje: Ozolina 55,07, Gorčakova (obe SZ) 53,65, Bair 52,32, Hamilton (obe ZDA) 47,36;

disk: Tamara Press 55,79, Kuznjecova (obe SZ) 54,74, Connolly (ZDA) 51,80, Brown (ZDA) 45,77.

Turnir v Domžalah

DOMŽALE, 26. julija. V okviru občinskega praznika se je tu začel mednarodni košarkarski turnir, na katerem sodelujejo poleg ekipe Domžal še Svoboda in Ilirija iz Ljubljane ter Portuale iz Livorna, član prve italijanske lige.

V prvem srečanju je Portuale premagal Ilirijo, ki so jo okrepili nekateri igralci Tivolija, s 60:50 (25:27).

V drugem srečanju so Domžale premagale Svobodo 73:69 (36:33).

Tesna poraza Triglava

RIJEKA, 26. julija. V nadaljevanju druge zvezne waterpolske lige (južna skupina) je Jedinstvo iz Zadra premagalo Triglav iz Kranja z 1:0, domače Primorje pa Korčulo s 4:1.

V nadaljevanju turnirja bi Triglav skoraj pripravil največje presenečenje na tem tekmovanju, saj bi skoraj premagal Korčulo. Moštvo KPK je sicer zmagalo s 4:3 (0:0, 1:1, 1:1, 2:1), toda le malo je manjkalo, da bi igralci Triglava izenačili tik ob koncu igre. Gole so dosegli Antunović 2 ter Milat in Ameri po 1 za KPK, za Triglav pa Brinovec, Šomba in Vata.

Primorje in KPK sta si praktično že zagotovila udeležbo v finalu

Šahovski turnir v Hilversumu

AMSTERDAM, 26. julija. V V. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Hilversumu je Pirc remiziral z Madžarom Barcso. Izidi ostalih partij: Dickstein : Donner 0:1 (v nadaljevanju), Lehman : Larsen remi, Van Sheltinga : Enevoldsen 1:0.

Stanje na tabeli: Larsen 4, Lehman 3,5, Pirc in Van Sheltinga 3,5 itd.

Ilirija prvak v waterpolu

Veliko zanimanje za republiško prvenstvo

KOPER, 26. julija. V novem bazenu v Podmarkovcu pri Kopru je bilo danes zaključeno letošnje republiško prvenstvo v waterpolu, ki se je začelo že v petek. Za prireditev je bilo veliko zanimanje med domačini in tujimi turisti. Posamezne tekme je vsak dan ob vsakem času spremljalo po 800 gledalcev.

S posameznih tekem objavljamo naslednje podrobnosti:

■ CELULOZAR : RENČE 15:0 (3:0, 6:0, 4:0, 2:0). Strelci: Šulc 7, Iskra 3, Kreutz 2, Kaplan 3; ekipa Celulozarja je bila tehnično in taktično boljša, vrh vsega pa je tudi bolje plavala.

■ KOPER : LJUBLJANA 4:3 — (1:1, 1:0, 2:1, 0:1). Strelci: Jakomin 2, Vuga in Plesničar za Koper ter M. Dekleva 2 in Orel za Ljubljano; domačini so bili v glavnem v precejšnji premoči, šele proti koncu pa so nekoliko popustili.

■ ILIRIJA : LJUBLJANA 5:1 — (1:0, 1:0, 2:1, 1:0); strelci: Jež, Alujević 2 in inž. Medvedić za Ilirijo ter Poljanšek za Ljubljano; Ilirija je zmagala predvsem zaradi taktične premoči, v plavanju pa je bila boljša Ljubljana.

■ CELULOZAR : KOPER 10:8 (2:3, 2:3, 3:1, 3:1). Strelci: Šulc 4, Kreutz 2, Iskra 3 in Jakomin (avtogol) za Celulozarja in Plesničar, Jakomin 2, Bradaškja 2, Bandelj, Koršič in Vuga za Koper; domačini so vodili že 7:4, že dobljeno tekmo pa so izgubili zaradi slabe slabe taktike. Gostje so zastavili vse sile za zmago in so po izdatnem vodstvu Koprčanov dosegli zapovrstjo pet zadetkov.

■ KOPER : RENČE 13:3 (2:1, 4:1, 3:1, 4:0). Strelci: Bradaškja 5, Jakomin 2, Koršič, Bandelj 2 in Plesničar 3 za Koper, Mozetič 2 in Jevšček za Renče; Koprčani so bili ves čas v premoči in so zasluženo pospravili visoko zmago.

■ ILIRIJA : CELULOZAR 3:2 (1:0, 1:1, 1:1, 1:0). Strelci: Meško inž. Hornung, Alujević in Jež za Ilirijo ter Iskra in Šulc za Celulozarja; to je bila tekma zastreljanih četvercev. Dva je zastreljal Šulc, enega pa Ilirijani. Ekipi sta bili izenačeni.

■ ILIRIJA : RENČE 8:0 (1:0, 2:0, 2:0, 3:0). Strelci: Jež 2, inž. Hornung 2, Hafner 3, inž. Medvedić in Meško. Renčani so se v tej tekmi že huje upirali, ker so se v dosedanjih tekmah naučili že precej.

■ CELULOZAR : LJUBLJANA 6:5, (1:1, 1:2, 1:0, 3:2). Strelci: Iskra 2, Šulc 3 in Kaplan za Celulozarja ter Poljanšek, dr. Pirc, M. Dekleva 2 in Orel za Ljubljano. V izenačeni borbi so bili igralci iz Vidma-Krškega nekoliko boljši in zmagali s tesnim rezultatom.

● Ljubljana : Renče 8:1 (2:0, 3:0, 4:1, 0:0); strelci: Poljanšek 2, Pirc 2, Umek, Seme, M. Dekleva in Žule za Ljubljano ter Mozetič za Renče. Premaganci so se zmagovalcem resno upirali samo v zadnji četrtini.

● Koper : Ilirija: 4:5 (1:1), 0:1, 2:0, 1:3); strelci: Jakomin, Koršič, Bradašja in Vuga za Koper, Hornung, Alujević, Hafner, Jež in Meško za Ilirijo. To je bila tekma enakovrednih nasprotnikov. Koper je proti koncu močno popustil in zasluženo izgubil srečanje.

LESTVICA

Ilirija	4	4	0	0	22:7	8
Celulozar	4	3	0	1	33:17	6
Koper	4	2	0	2	29:20	4
Ljubljana	4	1	0	3	17:16	2
Renče	4	0	0	4	4:44	0

L. O.

IZREDEN REKORD — Ameriški atlet Dallas Long je prvi dan srečanja med reprezentancama ZDA in SZ vrgel kroglo 20,67 m.

Sestavljena ženska reprezentanca za Ljubljano

SARAJEVO, 26. jul. — Neposredno po zaključku državnega atletskega prvenstva je zvezni kapetan za ženske Marko Račič sporočil imena jugoslovanskih reprezentantk za dvoboj v Ljubljani. Spisek je naslednji: 100, 200 in 4x100 m: Lubej, Šikovec, Stamejčič, Petnjarić, Djanić; 400 in 800 m: Farkaš, Nikolić, Rajkov, Barišić, Petrović; 80 m ovire: Stamejčič, Lubej, Buranj; višina: Gere, Mrinjek; daljina: Stamejčič, Lubej; krogla: Sporer, Kačič; disk: Vuković, Celesnik; kopje: Kačič, Urbančič.

Sestavo moške reprezentance bodo objavili jutri, ker je zvezni kapetan Ilić že včeraj odpotoval iz Sarajeva. M. R.

Slalom v valovih Mure

Medrepubliško tekmovanje kajakašev

SLATINA RADENCI, 26. jul. Na Muri pri Radencih je bilo danes dopoldne prvo medrepubliško tekmovanje v kajak-kanu slalomu na divjih vodah. Na tej prvi prireditvi v tem vodnem športu — tekmovanje je organiziralo pod pokroviteljstvom slovenske brodarske zveze radenско TVD Partizan — je sodelovalo 57 tekmovalcev iz sedmih slovenskih ter dveh hrvatskih brodarskih društev.

Prvo tekmovanje v kajak-kanu slalonu na Muri je pokazalo, da so vsi pogoji za vsakoletno prirejanje te športne prireditve. Dokaj težka proga je namreč pomenila trd oreh tudi za favorite, ki so le z največjimi napori izpolnili pričakovanja organizatorja. V posameznih disciplinah so se uvrstili na prva mesta v mojstrskem razredu K 1 Novogoričan Albin Spacal, v razredu C 2 — mešano — mlada tekmovalca varaždinskega Varteksa Turičković in Kovačić, v razredu mojstrov C 1 pa je zmagal Vest iz Ljubljane. Med juniorji so zmagali v razredu 1 Bojan Poberaj iz Nove Gorice, v kategoriji C 2 pa Šuster in Berčot iz Ljubljane.

Tekmovanje v kajak-kanu slalomu na Muri je torej pokazalo, da so prišli na to preizkušnjo najbolje pripravljeni Novogoričani in Ljubljančani; vse priznanje pa gre tudi organizatorju za odlično izvedbo tekmovanja in ne nazadnje borbenim članom ljutomerskega in soboškega brodarskega društva, ki so se tokrat prvič pomerili v tem športu. Ta prireditev utegne postati tradicionalna športna manifestacija vodnega športa v Pomurju.

B. B.

ZAČETEK MEDNARODNE KOLESARSKE DIRKE »PO JUGOSLAVIJI«

Nepričakovano — I. etapa za Pavlika

Valenčič 8., Boltežar 9. — Danes proti Nišu

SKOPJE, 26. jul. — Z mestnega stadiona je popoldne odpeljalo 114 kolesarjev iz 14 evropskih držav na 20. mednarodno dirko »Po Jugoslaviji«. Udeležence dirke, s katero je obeležen začetek športnega dela »srečanja solidarnosti« ob obletnici potresa, je na tem prostoru pozdravil predsednik mestnega odbora Socialistične zveze Djore Djorevski.

Proga I. etape je tekla od Skopja do Titovega Velesa in nazaj v skupni dolžini 110 kilometrov. Značilnost te etape je bil prilično hud vzpon pri 30. kilometru. Uvodna povprečna hitrost kolesarjev je bila nad 40 kilometrov na uro.

Že sam začetek je obetal zanimiv razplet. Od glavnine so se najprej odlepili štirje, med njimi Valenčič in Bilić. Ta četvorica je tudi prva privozila v Titov Veles. Na povratku proti Skopju je zaostal Čehoslovak Bihl, tako da so pot nadaljevali le trije. Pri 75. sled ujela skupina 20 vozačev, kilometru pa je ubežnike napomed njimi tudi član srbske ekipe Pavlik. Vse do nekaj kilometrov pred ciljem so vozili složno, dokler nista v odločilnem trenutku ušla naprej Pavlik in Nizozemec Schepers. Na cilju je bil za pol kolesa hitrejši Pavlik, ki je prevozil v enakem času kot njegov tekmec Nizozemec — 2:45,22.

Dvaindvajset sekund za njima je privozila skozi cilj skupina 20 kolesarjev, med njimi tudi Jugoslovana Valenčič in Boltežar.

Ostali vrstni red prve etape: 3. Niels (Niz.), 4. Ekstein (NDR), 5. Sannen (Belg.), 6. Adler (NDR), 7. Jorgensen (Dan.), 8. Valenčič, 9. Boltežar (oba Jug.) itd.

Angleški motociklist Hailwood teže poškodovan

BERLIN, 26. julija — Svetovni motociklistični prvak Anglež Hailwood se je na mednarodni dirki za »Grand Prix« NDR težje poškodoval. Po zmagi na motorju 500 ccm je Anglež sedel še na motor z 250 ccm. Na neki krivini pa je zletel s steze, se nekajkrat prevrnil in se pri tem težje poškodoval. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

Grmovšek in Breskvar v Avstriji

LJUBLJANA, 26. julija — Najboljša slovenska teniška igralca Grmovšek (B) in Breskvar (O) se bosta od četrtka do nedelje udeležila večjega mednarodnega turnirja v Gmundenu v Zgornji Avstriji. Prireditelji tega tekmovanja pričakujejo goste iz ČSSR, Madžarske, Zah. Nemčije in Jugoslavije.

V istem času bo igral v tujini tudi mladinski prvak Slovenije Vodeb (B). Ta bo igral v Mönchengladbach v ZRN na večjem mladinskem mednarodnem turnirju.

LUKSEMBURG, 26. julija. V luksemburški coni tekmovanja za pokal Galea vodi Madžarska proti Franciji z 2:1.

V borbi za tretje mesto je Belgija premagala Luksemburg s 3:0.

OBVESTILO POTROŠNIKOM

o izidu žrebanja nagradnega natečaja »NAGRADNI ALBUM POTROŠAČA«. Pri drugem nagradnem žrebanju 23. VII. 1964. eta so nagrajeni naslednji potrošniki:

TELEVIZOR RR ekran 865/59: Nikšić Milka, Čačak, Cerska 11.
STROJ ZA PRANJE PERILA »EKA«: Baraković Marin, Bajmok, Preradovićeva 24 – Boljevac Zvonko, Osijek, Vukovarska 81.
HLADILNIK »EKA«: Sobočan Irena, Murska Sobota, Lendavska 44 – Boroš Eržika, Draž, Planina 128.
RADIOAPARAT RR »MELODIJA«: Jakovljević-Zoran, Beograd, Vojvode Milenka 39 – Medarić Vesna, Cres, Jadranska obala 9 – Creorovski Slavko, Prilep, M. Pijade 22/a.
TRANSISTOR RR »OTELO«: Miladinovski Dragan, Beograd, Bulevar oktobarske revolucije 68 – Sekulić Julijana, Beograd, Studentski trg 7 – Matić Mirjana, Osijek, III r. naselje 31.
FOTOAPARAT »PENTONA II«: Kovačević Vesna, Aljmaš, Podunavlje 9 – Tikvanovski Sonja, Beograd, Sarajevska 3 – Perić Gordan, Osijek, Naselje M. Križan 60 – Juvela Ratka, Palača, Laslovo Korodž, Miroslava Odanića 17 – Hančič Anton, Trbovlje, Trg republike 13.
GRAMOFON RIZ GK-5/SK: Čekić Nikola, Vrbas, I. L. Ribara 12 – Pavuna Damir, Osijek, I. L. Ribara 13/II – Hnicak Zvonko, Vukovar, Radićeva 81 – Dragičević Borivoj, Osijek, Frankopanska 212 – Jurkezi Djurdjica, Vukovar, Priljevo 85.

KOLEKCIJO ČOKOLADNIH IZDELKOV prejmejo:

Djokić Mirjana, Beograd, Juhorska 13 — Rap Tihomir, Osijek, Gundulićeva 60 — Rudec Dragutin, Čepin, Brešće K. Popovića 50 — Gudelj Siniša, Bizovac, Sunčana 15 — Škarpa Andjela, Rijeka, Draga Žervea 72/I — Vagnhofer Blanka, Borovo, II. Kolonija 91 — Stojković Dušan, Beograd, Tomazeova 12 — Skeledžija Božica, Donji Miholjac, Vl. Nazora 25 — Čohadžić Jelica, Leskovac, S. Kovačevića 20 — Ristić Olivera, Beograd, S. Kovačevića 7/4 — Marković Ljubica, Boljevac, poduzeće »Standard« kod Zaječara — Kanižai Ana, Bezdan, Mala ulica 38 — Čorda Ada, Titograd, Djure Salaja 7/II — Primožič Jure, Ljubljana, Vožarska pot 10 — Videnović Gordana, Vršac, Sterijina 16 — Sekulić Stevo, Čepin, M. Križan 5 — Škerlovaj Greta, Osijek, Strosmajerova 85 — Sikirica Mile, Čatrnja 7, z. p. Krnjak — Atanacković Milorad, Beograd, V. Kosanovića 46 — Sokol Josip, Valpovo, Kolodvorska 7 — Rois Marica, Makole 11/a pri Poljčanah — Jakovljević Dragutin, Kragujevac, D. Božovića 4 — Tešankić Milja, Sremska Mitrovica, Braće Radića 9 - D 1/III - 26 — Vašaš Ana, Bezdan, Livada 3 — Kraljević Rada, Beograd, 29. novembra 86 — Augustinović Mićo, Osijek, Titov park 2 — Dodaš Angelina, Šabac, Masarikova 10 — Zadjina Milica, Beograd, Zahumska 59 — Brbaklić Stevanka, Sombor, Hajduk Veljka 36 — Miloš Marinko, Sarajevo, Dragice Pravice 16 — Česarević Živorad, Osečina, Željeznička 11 — Kalkan Anica, Bizovac, M. Tita 197 — Faubel Blaženka, Koška, Braće Radića 27/I — Zoloj Zvonko, Koška, M. Gubca 118 — Briški Zoran, Slavonski Brod, Trg Pobjede 18 — Pavlović Melanija, Beograd, Jelene Četković 12/III — Žgarić Jadranka, Krk, Bohnačić Lina 3 — Sirić Ana, Višnjevac, I. L. Ribara 42 — Petković Suzana, Srpski Miletić, Oslobodjenja 12 — Kiš Stanko, Beograd, Kumanovska 6 — Bobinski Valerija, Titel, Potiska strana 16 — Irena — priimek ni čitljiv, Griže 21, z. p. Zagorje ob Savi — Čvorko Miroslav, Šamac, Miodraga Simića 11 — Topalov Dobrila, Sombor, Garčina 43 — Brajković Vera, Kutina, L. Ribara 25/I — Jambrović Siniša, Luč, Bijeli Manastir, Vl. Nazora 67 — Tonković Dobrila, Susek, Ribarska 24 — Ružić Ninoslav, Osijek, Gundulićeva 142 — Hajvert Zoltan, Doroslovo, Ž. Zrenjanina 31 — Lukačić Stevo, Valpovo, Dvorac 1 — Eti Veža, Dubrovnik, Marka Oreškovića 3 — Zlatunić Krešimir, Babina Greda, M. Stojanovića 46 — Kardo Atila, Osijek, I. Senjuge 6 — Kelić Lazar, Sombor, M. Kraljevića 49 — Obradović Elza, Beograd, Prote Mateje 8 — Varga Snežana, Osijek, Republike 17 — Parezanović Djordje, Zrenjanin, Trg republike 1/1 — Lipovac Marija, Banja Luka, V. Masleše 12 — Pavleković Margita, Osijek, Tenjsko naselje 134 — Djokić Dušica, Kranj, XXXI. Divizije 46 — Koški Zdenka, Satnica, Osječka 25 — Paprotski Olgica, Šid, Zmaj Jovina št. 92 — Eškit Vjekoslava, Osijek, Sare Bertić 40 — Grubišić Jadranko, Osijek, Sekulićeva 2 — Mandić Saja, Sarajevo, Studentski dom »Mahmut Bušatlija«, Vuka Karadžića 92, Bjelave — Čehković Irena, Osijek, Šenoin trg 1/II — Pulitika Brigita, Zadar, Branimirova 26/V — Tudić Nada, Osijek, Križanićev trg 3 — Bosnić Ljubica, Bajmok, Slovenska 32 — Marinoska Golobe, Ohrid, Stambena zgrada na električni centrala — Mitrović Marija Osečina, Maršala Tita 39 — Protić Vladimir, Kraljevo, Voj. Stepe 18 — Vemić Živanka, Gornji Milanovac, Ljubićska 36 — Grgošević Goran, Valpovo, Učka 63 — Marković Natalija, Beograd, Krušedolska 11/3 — Lišnjić Boris, Osijek, Strosmajerova 29 — Ranogajac Branka, Osijek, Bratstva Jedinstva 12 — Kabalin Darka, Bribir, Hrvatsko Primorje, Kičeri — Senta Anica, Donji Miholjac, Vladimira Nazora 17 — Skaljić Edo, Zrenjanin, Partizanska 8.

INDUSTRIJSKO POLJOPRIVREDNI KOMBINAT TVORNICA ŠEĆERA I KANDITA – OSIJEK 7228

Nenadoma nas je zapustil moj ljubljeni mož in zlati očka, sin, zet, stric, svak

Lojze Hočevar

filmski snemalec

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 28. julija 1964 ob 16.15 iz Jakobove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

žena Lea, sin Jernejček, oče, mama, tast, tašča, družine Hočevar, Svete, Mole, Tavčar, in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Kranjska gora, 26. julija 1964.

Sporočamo vsem sorodnikom in znancem žalostno vest, da nas je zapustil naš dobri oče, dedek, tast, svak, brat in stric

Viljem Kobal

davčni upravitelj v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo torek, 28. julija 1964 ob 15. uri iz Frančiškove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

hčerka Breda z družino, vnukinje Irena in Jasna, brat dr. Alojz Kobal in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 26. julija 1964.

Za vedno nas je zapustil v starosti 75 let moj dragi mož, oče, dedek, tast, brat in stric

IVAN PRAZNIK

bivši mizarski mojster

Pogreb dragega pokojnika bo v torek, 28. julija 1964, ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

žena Frančiška, sinova Edo in Dragotin z družinama, hčerke Valerija, por. Bergant, Tilka, por. Korenjak, Darinka, por. Mužič z družinami, brat Anton, sestra Rozalka in ostali sorodniki.

Ljubljana, Mozirje, Bučka, 25. julija 1964.

V neizrekljivi žalosti sporočamo, da je umrl moj dragi mož, naš brat, stric, svak in zet

Ing. Adalbert Pirnat

Pogreb pokojnika bo v torek, dne 28. julija 1964 ob 17.45 iz Andrejeve mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

žena Romana, sestra Frančiška, bratje Venceslav, Ivan, Karel in Joško ter nečakinje Zora, Breda, Vida, Krista in nečaki Ivan, Jože in Borut ter ostali sorodniki

Ljubljana, Kranj, Novo mesto, Prigorica

FESTIVAL

Poletne kulturne prireditve LJUBLJANA

Sreda, 29. julija ob 20.30: nastop folklornega ansambla LUŽIŠKIH ŠEBOV. Iz Demokratične republike Nemčije. Vstopnice: danes od 10. do 12. in od 16. do 18. ure.

RTV Ljubljana

SPORED ZA PONEDELJEK

5.00 do 7.00 Dobro jutro! 7.15 Jutranja glasbena srečanja z zabavnimi orkestri; 8.00—10.00 Rezervirano za prenos proslave 20-letnice prihoda NOVJ in Nacionalnega komiteja na otok Vis; 10.15 Iz romantične klavirske glasbe; 10.35 Naš podlistek — Alberto Moravia: Krokodil; 10.55 Glasbena medigra; 11.00 Turistični napotki za tuje goste; 11.15 Pozor, nimaš prednosti! 12.05 Zabavna glasba; 12.15 KN — Dr. Ivanka Brglez: Okužbe prašičev s streptokoki; 12.25 Opoldanski domači pele-mele; 13.15 Obvestila in zabavna glasba; 13.30 Priporočajo vam; 14.05 Glasbeni avtomat (pester glasbeni spored); 15.15 Zabavna glasba; 15.45 Pihalni orkester JLA p. v. Pavla Brzulje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Poletni sprehodi — Obisk v berlinskih operah; 18.00 Poročila — aktualnosti doma in v svetu; 18.10 Zvočni razgledi — italijanski zabavni ansambli in orkestri; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.00 Obvestila; 19.05 Glasbene razglednice; 19.30 Radijski dnevnik; 20.00 Melodije slovenskih skladateljev zabavne glasbe; 20.55 Koncert zbora Slovenske filharmonije p. v. Janeza Boleta; 22.10 S popevkami po svetu; 22.50 Literarni nokturno; 23.05 Po svetu jazza; 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje.

TELEVIZIJA

Približno ob
8.00 JUBILEJNA PROSLAVA NA VISU — direkten prenos Zagreb
19.08 OBJAVA DNEVNEGA SPOREDA Ljubljana
19.10 TV OBZORNIK Ljubljana
19.30 ODDAJA POSVEČENA PRVI SVETOVNI VOJNI Beograd
20.00 TV DNEVNIK Beograd Zagreb
20.45 MAGNETOSKOPSKI POSNETEK PROSLAVE NA VISU Zagreb
21.00 TEDENSKI ŠPORTNI PREGLED Beograd
21.20 STOPNICE HRABROSTI — jugoslovanski celovečerni film Zagreb
22.45 VČERAJ, DANES, JUTRI Zagreb

Na kanalu 9 — Sljeme
19.15 VČERAJ, DANES, JUTRI Zagreb

Maribor

DEŽURNA LEKARNA:

Ponedeljek, 27. julija: lekarna »Center«, Gosposka 12.

KINO:

UNION: Špan. barvni CS film KRVAVI KAPITAN.
PARTIZAN: avstrijski film LJUBIMKANJE.
UDARNIK: švedski zabavni film HUDIČEVO OKO.

Kino

KINOTEKA, Miklošičeva cesta 28: angl. film TITOTAPCI. Režija Michael Powell. Glav. vl.: Conrad Weidt, Valerie Hobson, ob 16, 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 13. ure dalje.
KINO UNION: ZAPRTO!
KINO KOMUNA: amer. barvni kriminalni film VRTOGLAVICA. Režija Alfred Hitchcock. Igrata Kim Novak in James Stewart. Predstave ob 16, 18.30 in 21. uri. Zaradi izredne dolžine filma cene vstopnic zvišane. Zadnje predvajanje v Ljubljani, ker filmu poteče licenca.
KINO SLOGA: mehiški barv. film ČRNI OREL. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.
KINO VIC: ital. barvni CS spektakel MORGANOVI GUSARJI. Igra Steve Reeves. Predstave ob 17, 19 in 21. uri.
KINO ŠIŠKA: amer. western film MOJA DRAGA KLEMENTINA. Režija: John Ford. Igrajo Linda Darnell, Henry Fonda in Victor Mature. — Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 14. ure dalje.
LETNI KINO BEŽIGRAD: franc. film MIKAVNA LAŽNIVKA. Igra Marina Vlady. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave.
LETNI KINO DOMA JLA: amer. CS film PEKLENI KLUB.
KINO »TRIGLAV« — LJUBLJANA: amer. barvni CS film LETEČI TORPEDO (Oko za oko). Tednik. — Predstavi ob 18. in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje. Film bomo danes zadnjikrat predvajali.
MLADINSKI KINO: ZAPRTO.
KINO PIONIR: ZAPRTO.
KINO »DOM« — KAMNIK: angl. barvni film SIEGFRIED, ob 20. uri.
KINO »SORA« — ŠKOFJA LOKA: Kinoteka PELE LE MOKO, ob 20. uri.
KINO CENTER — KRANJ: nem. barvni CS film PONOČNA REVIJA, ob 16. 18 in 20. uri.
KINO STORŽIČ — KRANJ: franc. film USODE, ob 18 in 20.10.
LETNI KINO — CELJE: nemški film PARADA POPEVK, ob 20.15.
KINO UNION — CELJE: ital. film ITALIJANKE IN LJUBEZEN, ob 16, 18 in 20. uri.
KINO METROPOL — CELJE: ital. film ESTERINA, ob 16, 18 in 20. uri.
KINO RADIO — JESENICE: ital. barv. CS film HERKUL IN KRALJIČA LIDIJA, ob 17 in 19. uri.
KINO PLAVŽ — JESENICE: amer. barvni CS film KOPALIŠČE ŽELJA, ob 18 in 20. uri.
KINO KOR. BELA: jugoslovanski film ŠPOPAD.
KINO SVOBODA II, TRBOVLJE: angleški VV film ČLOVEK NA MESECU, ob 17 in 19. uri.
KINO DEL. DOM — TRBOVLJE: amer. barvni VV film ZADNJI VLAK IZ GUN HILLA, ob 18. uri.
KINO DEL. DOM — ZAGORJE: franc. barvni CS film KLEVŠKA PRINCESA, ob 18. uri.
KINO »SOČA«, NOVA GORICA: nemški film ZADNJA PRIČA.
KINO SVOBODA II, HRASTNIK: amer. VV film PSIHO, ob 19. uri.
KINO ROGAŠKA SLATINA: italijanski barvni film PASJE ŽIVLJENJE, ob 18.30 in 20.30.

V cvetu mladosti nas je prerano tragično zapustil naš ljubljeni in nikdar pozabljeni sin, brat, nečak in bratranec

DANILO ZGONC

dijak 7. razreda osnovne šole Toneta Čufarja

Pogreb našega dragega pokojnika bo v torek, dne 28. julija 1964, ob 18.30 iz Antonove mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

očka, mama, brata Vladimir in Vasja, tete, strici, sestrične, bratranci in ostalo sorodstvo

Ljubljana, Šentrupert, Celje, Vevče, Zalog, Gorica, Ajdovščina

---

Mnogo prezgodaj je prenehalo biti plemenito, zlato srce naše srčno ljubljene mame, sestre, tašče, bakice, tete in svakinje

LJUBICE ROŠ

roj. JOVANOVIĆ

Našo nepozabno pokojnico bomo spremili na njeni zadnji poti v Ljubljani v sredo, 29. julija 1964, ob 17. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Žalah.

Žalujoči:

hčerke Anka, Marija in Saška, zeta Drago in Tano, vnuki Tili, Branka in Jani, Marjan Pušić, sestra Zorka Martinović z družino, družini Juratić in Havliček ter ostalo sorodstvo.

Ljubljana, Maribor, Cetinje, Osijek, Raška, 27. julija 1964.

Sporočamo žalostno vest, da je tragično preminil kot žrtev planin naš sodelavec

JOŽE ULČAR

ključavničar in dijak STŠ

Pogreb našega dobrega tovariša bo v ponedeljek, 27. julija 1964, ob 17. uri iz hiše žalosti v Preserjah 89 na pokopališče v Radomljah.

Preserje, 27. julija 1964.

UPRAVA PODJETJA INDUPLATI, SINDIKALNA PODRUŽNICA, ORGANIZACIJA ZK

Smrtna nezgoda pri delu

KOPER, 26. jul. — V Zgornjem Kanomlju pri Idriji se je včeraj zvečer pri delu smrtno ponesrečil 17-letni Vladimir Bončina iz Zg. Kanomlja 40. Bončina je brusil kamen za brušenje kose na brusilnem kamnu, ki ga je priključil s pomočjo plašča za kolo na motorno kosilnico. Med delom pa se mu je brusilni kamen zdrobil in večji kos kamna ga je zadel v prsi tako močno, da je obležal na mestu mrtev.

V Blejskem jezeru našli utopljenca

BLED, 26. jul. — Včeraj proti večeru so našli v Blejském jezeru truplo 19-letnega Ljubomira Drljačiča, strojnika iz Loznice. Imenovani je delal pri raznih podjetjih na Gorenjskem, sedaj pa so ga že 10 dni pogrešali. Ali gre za samomor ali le za nesrečo, še ni ugotovljeno.

Deček podlegel poškodbam

V mariborski bolnišnici je podlegel poškodbam 13-letni Dušan Doplikar, stanujoč v Mariboru, Šentiljska 118. Povozil ga je osebni avto 6-4-4771, ki ga je upravljal turški državljan Yolcu Cafer. Nesreča se je pripetila zaradi nepravilnega prehitevanja in prehitre vožnje avtomobilista. M. K.

Trčila na nepregledem ovinku

NOVO MESTO, 26. julija — V Dolenjskih Toplicah sta se na cesti I. reda včeraj popoldne zaletela motorista Dominik Krese in Jože Župančič. Krese je vozil proti naselju Sušice, na nepreglednem ovinku pa mu je nasproti pripeljal Župančič, Ker sta se motorista zaradi nepreglednosti prepozno opazila, sta trčila. Pri padcu se je Župančič huje poškodoval (zlom ključnice in odrgnine po rokah), hudo pa se je ranil tudi Kresetov sopotnik Franc Krese, ki si je pri padcu zlomil nogo v kolenu. Oba ponesrečenca so odpeljali v novomeško bolnišnico.

Nesreče zaradi neprevidnosti

Mati hudo ranjena, dveletna hčerka nepoškodovana

CELJE, 26. julija — V Ljubiji pri Mozirju se je včeraj popoldne zaradi neprevidnega prečkanja ceste pripetila huda prometna nesreča, pri kateri so se hudo ranile tri osebe. Jožefa Gregorč iz Ljubije je iz poljske poti pripeljala na cesto II. reda konjsko vprego in jo zaustavila ob desnem robu ceste. Z voza je vzela svojo dveletno hčerko in ne da bi se prepričala, če je cesta prosta, hotela prečkati cesto. V tem trenutku pa je začel prehitevati vprego motorist Jože Podbrežnik, ki je na motornem kolesu peljal svojo ženo Milko. Zaradi prekratke razdalje motorist ni mogel preprečiti trčenja, pri katerem so vsi štirje padli po cesti. Pri nesreči so se huje poškodovali Gregorčeva (pretres možganov, zlom medenice in udarec po glavi), Podbrežnik (pretres možganov in zlom rebra) ter njegova žena (pretres možganov in več udarcev po telesu). Otrok je na srečo nepoškodovan.

LJUBLJANA, 26. julija — Po Topniški ulici proti križišču z Linhartovo cesto je včeraj opoldne vozil Anton Miklič osebni avtomobil - kombi. Deset metrov pred križiščem je nenadoma stopil pred avtomobil pešec Alojz Lindič, katerega je kombi zadel in zbil po cesti. Pri nesreči se je pešec huje poškodoval (zlom desne noge in večja rana na glavi) in so ga odpeljali v bolnišnico.

V križišču Karlovške ceste in Janežičeve ulice pa je včeraj opoldne motorist Jože Zavš trčil v Fatimo Blagojević, ki je prečkala cesto. Blagojevićeva se je pri trčenju huje poškodovala (pretres možganov in zlom roke) in so jo takoj odpeljali v bolnišnico. Pri nesreči se je lažje ranil tudi sopotnik na motornem kolesu, Jože Sinjur, ki pa ni potreboval zdravniške pomoči.

Za vedno nas je prezgodaj zapustil v 32. letu starosti naš ljubi mož, očka, sin, brat in stric

Jože Damjan

livar

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, dne 27. VII. 1964 ob 16. uri iz Jožefove mrliške vežice na Žalah

Globoko žalujoči:

žena Irena, hčerkica Gabrijela, mama, bratje Franci, Janez, Lojze, sestre Marija in Rozalija z družinami in ostalo sorodstvo

Ljubljana, Krog, Maribor, Petanci, Murska Sobota

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo žalostno vest, da je po hudem trpljenju umrla naša nenadomestljiva žena in mati

Marija Ažbe

roj. Klinar

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek 27. 7. 1964 ob 18. uri iz Marijine mrliške vežice na Žalah

Žalujoči:

mož Vinko in hčerka Anica z možem Janezom

Ljubljana, Kranj, Celje

SGP PROJEKT KRANJ IN SINDIKALNA PODRUŽNICA

SPOROČATA ŽALOSTNO VEST, DA JE PO TEŽKI BOLEZNI

MNOGO PREZGODAJ UMRL

Ing. ADALBERT PIRNAT

GLAVNI INŽENIR

OD NJEGA SE BOMO POSLOVILI DNE 28. VII.

OB 17.45 URI IZPRED ANDREJEVE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH

OHRANILI GA BOMO V TRAJNEM SPOMINU

KOLEKTIV SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA

PROJEKT KRANJ IN SINDIKALNA PODRUŽNICA

ROSS S. CARTER

HUDIČI V VREČASTIH HLAČAH

16. nadaljevanje

»Pankrti neumni, premaknite se na desno, če ne, jo boste staknili.« Ubogali so povelje, ker so bili prepričani, da jim vpije eden od njihovih. Sicer pa možje v bojni napetosti poslušajo vsakogar, ki kaže, da ve, kaj dela. Ker je bila njihova desna za drugega vojaka leva, je ustrelil tri med njimi. Schneider je spet zarjul nanje: »Butasti pasji sinovi! Rekel sem, da se premaknite na levo. Vsi jih boste dobili, če me ne poslušate.« Premaknili so se na levo pred Schneiderja, ki je ubil še dva. Drugi so jo pobrisali.

Mali polkovnik je bil do ušes v boju in je bilo videti, da se ima odlično. Alta Villa, kjer je imel sovražnik težko pehoto in tankovske sile, je ležala pod gričem nekoliko za nami. Mali polkovnik se je obrnil k padalcu Perciju, Amerikancu grškega rodu:

»Perici, vzemi šest mož, pojdi v Alto Villo in ugotovi, koliko Švabov je tam.«

Perici je odločno odgovoril: »Ne, sir, v to mesto ne morem.«

Polkovnik je kar zazijal od besa in potegnil iz toka pištolo. »Perici, zakaj ne moreš v Alto Villo?«

»Sir,« mu je mirno odvrnil Perici, »v tej armadi sem štiri leta. Naučil sem se, da ne morem v mesto brez dovolilnice. Vojni policaji bi me dobili tako zanesljivo, kot je v peklu razbeljeno vroče.«

S krčevitim nasmehom na ustih je mali polkovnik napisal dovolilnico za narednika Pericija, da lahko gre s šestimi možmi v mesto. Perici je zadovoljen odšel v mesto, kjer so začeli streljati nanj in na njegovo patrolo. Ugotovili so, kako močan je sovražnik, Perici pa, čeprav je bil ranjen, se je vrnil raportirat polkovniku; to je storil s temi besedami: »Sir, v tistem prekletem mestu so vojni policaji s tanki in oklopnimi vozili. Sršenje gnezdo, sir!«

Švabi niso spoznali slabe reči, tudi če so jo poizkusili na lastni koži. V tretje so napadli in spet utrpeli velike izgube. Videli smo jih, kako se ob vznožju griča pripravljajo na četrti protinapad. Tedaj smo bili že slabo založeni s strelivom. Na srečo je topniški izvidnik odkril priprave za protinapad in po radiu sporočil dvanajstim havbicam, da so udarile po njih. To je zlomilo napad. Moja in še ena enota sta iskali okrog griča, obkolili nekaj trdovratnih strojniških gnezd in pregnali njihove posadke v goščavo. Ker se je tako končal neposredni boj za Grič 424, se je vzdušje malo umirilo.

Narednik Winters, ki je odšel v patrolo, je našel v stari hiši ranjenega vojaka 36. divizije, ki mu je strgalo z noge kos mesa, velik za kokosov oreh. Bil je popolnoma gol, le okrog vratu je imel razpoznavno značko, in komaj še toliko živ, da je mogel govoriti. Povedal je, da leži tam kot nemški ujetnik že tri dni brez vode; Nemci so mu tudi pobrali obleko.

Povsod okoli so ležali Švabi, nekateri so padli pred kratkim, nekateri pa v bojih s šestintrideseto. Nikdar ne bom pozabil vitkega, svetlolasega, modrookega mladeniča, ki je ležal na hrbtu v grmovju. Njegov izraziti, inteligentni obraz in oči so imeli izraz presenečenja. Očitno mu ni Hitler povedal ničesar o tehle stvareh, ko mu je obljubil **Lebensraum.**

Prevzeli smo sovražne položaje, kjer je bilo potrebno, pa smo izkopali nove zaklone. Nismo imeli živil, zato smo obirali zrele fige in jabolka. Nekaj časa smo zajemali vodo iz vodnjaka, dokler ni priplaval na vrh mrtev nemški vojak. Voda je bila dobra, zelo blizu in se je dala lahko črpati. Casey ga je hotel še enkrat ustreliti, toda Mojster Termit ga je opozoril, da samo strahopetec strelja na mrliča.

»Do mrtvih moraš vedno kazati spoštovanje,« je rekel Mojster, »z ženskami pa moraš biti prijazen!«

Casey je rekel: »Hudič!« in odšel.

Kmalu se je končalo zatišje po boju. Iz široke doline in z vznožja griča je začel bruhati na nas strahoten neskončen plaz izstrelkov 88-milimetrskih topov na tankih ali samohodkah in baterije 81-milimetrskih minometov. Vsaka eksplozija smrtonosne mine se mi je zdela kot besno zasledovalno lajanje orjaškega lovskega psa, katerega lajež, vohanje in renčanje se je stopnjevalo s strahovito divjostjo, medtem ko se je vedno bolj bližal plenu. Med tem obstreljevanjem sem izračunal, da 88-milimetrska granata s horizontalno krivuljo prileti tristo jardov pred svojim glasom. Zato se sploh nimaš časa skriti pred njo.

Neka granata je popolnoma zakopala Kirbyja, zunaj mu je ostala samo roka. Vlekli smo ga zanjo in pričakovali, da bomo odkrili truplo, tedaj pa smo pod zemljo zaslišali zastrt glas: »Izkopljite mi še drugo roko in vlecite tudi zanjo.« Kirby si je obrisal umazanijo z oči in ust in odšel stran, na videz nepoškodovan. Čez kakšno uro pa so ga od pretresa začeli zvijati krči in ga je bilo treba evakuirati.

Zaslišal sem, kako nekdo kliče: »Casey! Casey!« Drobovje se mi je zavozlalo ob strahotni misli, da bom moral splezati iz zaklona in mu nuditi prvo pomoč v smrtonosni toči letečega jekla. »Casey! Casey! Odgovori, ti pankrt,« sem zarjul. Nobenega odgovora ... Moral sem k njemu, ker sem mu bil najbližji. Našel sem ga ležečega na hrbtu v plitvem zaklonu, imel je odprta usta, okrog katerih so mu lazile muhe, in je — spal. Zemljišče okrog njegovega zaklona je bilo podobno kraterjem na Mesecu, on pa je ležal in smrčal sredi najbolj prekletega snopa šumov, kar sem jih kdaj slišal. Ko sem planil nazaj v svojo luknjo, sem preklinjal pankrta in obžaloval, da se ni že v Afriki zadavil z žilavim kameljim mesom.

Zgodaj zjutraj so Oldring, Carlton in Hastings gledali čez zid, tedaj pa je granata v trenutku ubila Oldringa, Hastingsa pa ranila v veliko vratno žilo, kjer se ključnica najbolj približa vratu. V desetih minutah je izkrvavel. Carlton se je rešil.

Kadar pomislim na Hastingsa, se vedno spomnim, kako je bilo takrat, ko je v mestu v Severni Carolini ukradel mulo in na njej dirkal po cesti, za njim pa trije stražniki. Nekoč sva bila z Oldringom na prednji straži v smrekovem gozdu pri Fort Braggu. Bilo je mrzlo in je snežilo. midva pa nisva imela ne odej ne posebne obleke. Mimo je pritekel debel pes, mešanec. Oldring ga je prijel in ga odvlekel v zaklon. Potem sva se menjavala in ga gladila po kožuhu, ki je izžareval toploto kot peč. Presenečeni pes pa je bil srečen, ko sva mu izkazovala sebično naklonjenost. V znak hvaležnosti sva mu pustila sendvič z maslom iz arašidov.

IZDAJA IN TISKA ČASOPISNO PODJETJE DELO, LJUBLJANA, TOMŠIČEVA 3 — UPRAVA TOMŠIČEVA 1 — TELEFONI 23-522 DO 23-526 — OGLASNI ODDELEK: LJUBLJANA, TITOVA 1, TELEFON 21-896 — PODRUŽNICA LJUBLJANA, TITOVA 1, ODDELEK ZA NAROČNIKE TELEFON 21-832. PRODAJNI ODDELEK: LJUBLJANA, TELEFON 20-463. POŠTNI PREDAL 29 — BRZOJAVNI NASLOV: -DELO-. LJUBLJANA. ŽIRO RAČUN PRI NARODNI BANKI LJUBLJANA 600-11-1-167 — MESEČNA NAROČNINA 550 DINARJEV — ROKOPISOV NE VRAČAMO

Telefon dežurnega urednika: 20-646

Vrtimo globus

BERN — V vročem valu, ki je pred dnevi zajel vso Evropo, se je v Švici sama od sebe širila nova moda: avtomobilisti, ki so morali kljub vročini podnevi na pot, so skoraj vsi brez srajce sedeli za krmilom. Živo srebro se je dvignilo na 30 stopinj celo v okrožju Jura, razmeroma hladni pokrajini z vzdevkom »švicarska Sibirija«.

HAAG — Zaradi pasje vročine (32 stopinj v senci) so Nizozemci tako množično segali po hlajenih pijačah, da je zmanjkalo tako le-teh kakor ledu, čeprav so ledarne delale z vso zmogljivostjo.

WARREN — Vsestransko razumevanje za nevšečnosti v zvezi s poletno vročino je pokazala uprava javnih nasadov v ameriškem mestu Warren (Ohio): z razglasom je obvestila prebivalce, da lahko do nadaljnjega prenočujejo na posteljah in taborniških blazinah v hladnih parkih. Dovoljenje je časovno omejeno: eno uro pred sončnim zahodom do osmih zjutraj.

CARIGRAD — Zaradi suma, da je trgoval s tujo valuto, sta dva carigrajska stražnika prijela možakarja srednjih let. Upiral se je, skušal je uiti, stražnik mu je zastavil pot, neznanec je padel in si nalomil nogo pod kolenom. Kdo je in od kod še ne vedo, ker so našli pri njem šest različnih potnih listov, razen tega pa 2.500 ponarejenih dolarjev, več čekov bančnih podružnic Commonwealtha s skupno vsoto nekaj nad 20.000 funtov in italijanski ček za 125.000 lir.

PARIZ — Ugotovitev na podlagi podatkov, zbranih v več evropskih deželah: pri nakupu avtomobilov se največ Evropejcev odloči za modro barvo, za njo pa sta živo rdeča in temno rumena; Evropejke imajo najraje avto vinsko rdeče, sivo modre (odtenek sivke) ali sive barve.

NEW YORK — Takole hvali neka ameriška tovarna svoj novi stroj za pomivanje posode: »Brezhibno in hitro opravi delo dveh zakonskih mož.«

KOEBENHAVN — Dokaz, da se najdejo ljudje s smislom za dovtip tudi med bančnimi nameščenci, ki nenehoma preštevajo denar in premetavajo številke, je napis v blagajni zadružne banke v Köbenhavnu na Danskem: »Preden se odločiš za poroko samo zaradi denarja, se raje oglasi pri nas! Prav radi ti ga posodimo!«

MELBOURNE — Rekord Linde Robinson (37 let): v dvanajstih mesecih pet otrok, in sicer najprej dvojčka, nato pa trojčki. Zakonca iz okolice Melbourna v Avstraliji imata že od prej dva otroka: 16-letnega sina in 13-letno hčer.

COLOMBO — Pred dobrim tednom je prispel v Colombo Jacques A. Cuttat, novi švicarski poslanik na Cejlonu. V zgodnjem jutru so ga našli nezavestnega na vrtu. Hudo poškodovani Cuttat je kasneje povedal zdravniku, da je mesečnik in da je po vsej verjetnosti padel skozi okno spalnice v drugem nadstropju.

Rešitev iz zagate: učni stroj

Za prihodnje leto pripravljajo Francozi elektronske učitelje

V vseh francoskih šolah primanjkuje učiteljev in profesorjev. Zagata je čedalje hujša, ker iz leta v leto naglo narašča število učencev, dijakov in študentov. Že več sto načrtov, zamisli in predlogov je prejela strokovna komisija, ki se ubada s tem problemom, po enem izmed njih bi na pedagoških tečajih poklicno preusmerili oficirje in podoficirje, ki se morajo posloviti od vojaške suknje. Za bližnjo prihodnost pa se obeta francoskemu šolstvu nekaj, kar označujejo kot revolucionarno novost: iz stiske naj pomaga elektronska tehnika.

V sodelovanju s poklicnimi vzgojitelji so sestavile knjižne založbe, elektronska industrija in tovarne plošč skupen predlog, ki so ga utemeljile z ameriškimi, japonskimi in delno tudi britanskimi izkušnjami. V začetku prihodnjega leta pride na francoski trg prvi stroj, ki naj delno nadomesti učitelja. V ZDA imajo že kakih 150 »učnih strojev«, ki po strokah in zahtevnosti ustrezajo vsem »skrinjam učenosti« od prvega spopada mladih možganov z abecedo do strokovnih predavanj na univerzah in visokih šolah.

Francozi bodo začeli s preprostim strojem, ki bo otroke učil brati. Sistem so sestavili priznani vzgojitelji in elektronski tehniki. Aparat sestavljata magnetofon in projektor, ki meče slike in risbe na filmsko platno. Po mnenju strokovnjakov bo znal otrok brati v treh mesecih, če se bo učil 40 minut na dan, medtem ko potrebuje po dosedanjem načinu šest mesecev po dve uri dnevno.

Skupine profesorjev pripravljajo podobne načrte oziroma tečaje za vsak nadaljnji osnovnošolski razred posebej, za realne in klasične gimnazije ter za druge srednje šole.

Presenetljivo: po dosedanjih ugotovitvah bi si lahko nadarjen otrok pri štirinajstih, povprečen učenec pa pri petnajstih letih pridobil tisto znanje, ki je zdaj potrebno za uspešen zrelostni izpit na tej ali oni srednji šoli. — Posebna strokovna skupina pripravlja stroj, s katerim se bo lahko vsakdo naučil voziti avto pravilno, preudarno in hitro.

Za zdaj imajo Francozi v načrtu kolektivne učne stroje torej take za posamezne razrede ali letnike. Mednje sodi »classotron«, ki bo nadomestil vzgojitelja — pravilno: prihranil mu bo čas, omogočil delo z več razredi kot doslej — v tem smislu, da bo profesor preverjal znanje vseh učencev hkrati, ne vsakega posebej. Spraševal bo, učenci bodo odgovarjali s pritiskom na gumb, po raznobarvnih lučkah bo predavatelj v hipu razbral, kdo zna in kdo ne, nato pa bo zaostankarjem ponovno razložil učno snov.

Ta stroj je zasnovan na načelu, da sme vzgojitelj preiti na novo poglavje šele potem, ko se prepriča, da so prav vsi učenci razumeli in »prebavili« prejšnjo tvarino

G.

Prijateljstvo živali

Na neki kmetiji v Leicestru sta postala bik in kokoš velika prijatelja. Kadar je bik na paši, mu kokoš odganja brenclje, v hlevu pa spi na njegovih rogovih.

POŽAR NA ATLANTIKU — Letalec ameriške obalne straže (senca na desni) gleda požar na francoski tovorni ladji »Marquette« v severnem delu Atlantskega oceana, približno 500 milj od rta Race na Novi Fundlandiji. Letalo je vrglo na gladino več rešilnih splavov, na enem izmed njih (v belem krogu) se je oddaljilo od goreče ladje nekaj članov posadke. Kmalu potem je vzela mornarje na krov neka druga francoska ladja. Foto: AP

Znamke in malarija

V boj proti malariji in v prizadevanje Svetovne zdravstvene organizacije (WHO), da bi čimprej v celoti zatrla to bolezen po vsem svetu, so se uspešno vključili tudi zbiralci pisemskih znamk. V okviru te kampanje je izdala cela vrsta dežel pisemske znamke; WHO je tako zbrala 230.000 dolarjev.

Steklo v plaščih

V laboratorijih podjetja »Owens—Corning« (ZDA) so pridobili steklena vlakna, ki jih je mogoče primešati k običajnim surovinam za avtomobilske plašče. Tovarna zatrjuje, da so takšni plašči trpežnejši in bolj odporni, da je vožnja z njimi varnejša in manj slišna ter da porabi avto s »steklenimi« gumami manj goriva.

PETER STONE ŠARADA

12. nadaljevanje

»Pa še nekaj,« je rekel, ko ga je spet pogledala. »V nobenem primeru ne smete priti na veleposlaništvo, razen če vam bom izrecno naročil. Verjetno vas bo nekdo izmed njih ves čas zasledoval. Toda nikakor ne smete pokazati ali izdati, da to veste. Delajte se, kakor da se ni nič zgodilo.«

Kakor da se ni nič zgodilo! Hotela se mu je zarežati naravnost v obraz. No, lepa reč! Zdaj, ko jo bosta zasledovali obe strani, naj se dela za vodnico American Expressa!

»O!« je nenadoma vzkliknil. »Vedel sem, da sem vam nekaj pozabil povedati.« Utišal je glas. »Gre za določeno vsoto denarja. Pogrešamo okrog štiristo tisoč dolarjev.«

»Ni vam bilo treba omenjati vsote, Bartholomew! Zato ne, ker jo poznam, kot poznam svoje premoženje, zdaj občinsko.«

Nasmehnil se je. »Vendar pa morda ne veste tega, da je denar last naše vlade.«

»Lahko bi si mislila,« je vzdihnila.

»Ni mi potrebno omenjati, da seveda tako majhna vsota ni prvi faktor celotne zadeve. Toda naš oddelek ne bi imel prav nič proti, če bi ga dobil nazaj. Naši izdatki ne bi smeli biti obešeni na veliki zvon. Omenil sem vam jih samo zato, ker se zavedam bolj ali manj — težavnega finančnega položaja, v katerem ste se znašli. Dobili boste seveda precejšnjo nagrado za sledinjo informacijo, ki nam jo boste dali in ki bo pomagala najti pogrešani denar.«

Počil je s prsti, da je zbudil natakarjevo pozornost, in mu pokazal, da želi plačati.

Regine se je pogledala v zrcalu, preden je vstala. Skoraj nič več se ji ni poznalo, da je bila zagorela.

»Veste,« je rekla. »Nekje sem vam pravzaprav zelo hvaležna, Bartholomew.«

»Res? Zakaj?«

Plaho se je nasmehnila.

»Bila sem prepričana, da je Charles pobegnil z neko žensko.«

Zmajal je z glavo.

»Ne. Nobene druge ženske ni bilo.«

Nasmeh ji je ugasnil.

»Vi veste, kdo ga je ubil, kajneda?«

Bartholomew je nekaj časa molčal.

»Zelo se zanimamo za tistega, ki je govoril z vami včeraj na pogrebu, gospa ... Lambert.«

VI

Hotel Vaugirard na Montparnassu je ozko petnadstropno poslopje, prenovljeno v »tridesetih letih moderne« z zidovi iz devetnajstega stoletja. V vsakem nadstropju je osem sob, vse so enako okrašene: s preprogami vinske barve, z medeninastimi stranicami, z rožnatimi zastori in z umetnimi ognjišči. Dve sobi v vsakem nadstropju imata kopalnico, nadaljnje štiri imajo z zastori opredeljeno kad in prho, ostali dve pa samo kad. V dvigalu je prostora za tri osebe. Šele v zadnjih letih so ga tako preuredili, da se je mogoče z njim tudi spustiti, ne samo dvigniti v višje nadstropje. Lastnik hotela pa je takoj izkoristil to preureditev za opravičilo in zvišal cene prenočišč za deset odstotkov.

V pritličju je samó bife brez jedilnice. Zajtrke (kavo, čaj ali čokoladni *complet*) je pripravljala v shrambi v prvem nadstropju ena izmed čistilk. Direktor hotela in žena, mlad par po imenu Mauclerc, je stanoval z mladoletnim sinom v dvosobnem stanovanju ob veži, za receptorjevo ložo. Imela sta pester jedilnik, gospa Mauclerc je bila prav dobra kuharica, vendar samo za svojo družino, medtem ko so goste je dvakrat na dan neutešljivo požirali sline, ko je duh po opoldanskih in večernih jedeh plaval po jašku z dvigalom in iskal poti na plano.

Regine je vzela sobo tisto noč, ko se je vrnila iz Trouvilla, v hotelu Vaugirard zato, ker je bil snažen, miren, ne predrag in ker je goreče upala, da bo v njem samo začasno. Razen tega je imel tudi to prednost, da je bil blizu poslopja UNESCO, kjer je pričakovala, da bo spet dobila zaposlitev in da se bo vozila tja s taksijem, kadar bi bil dež.

Po pogovoru z Bartholomewom je preživela popoldne tako, da je šla nakupovat obleke. Razen črne, ki jo je kupila še pred pogrebom in ki jo je zdaj nosila, je imela samo še tiste obleke, ki jih je bila vzela s seboj na morje: mornarske hlače, kratke hlače, sandale, kopalni kostim in bombažasto tiskano obleko brez rokavov, primerno za večere na letovišču in le redkokje drugje. Toda zdaj, ko je bil Charles pod zemljo, ni imela več namena igrati užaloščene vdove v črnih oblačilih. Zlasti ne, ker se je že prej sklenila ločiti od njega. Takšno razkazovanje žalosti se ji je zdelo hinavsko. V nekem odkritem, jasnem in nepopustljivem trenutku odkritosrčnosti si je rekla: Če je Charles mrtev, to ni vzrok, da ga moram zdaj nositi v srcu, saj ga nisem mogla niti tedaj, ko je bil še živ.

Zato si je kupila nekaj novih oblek, v kakršnih se je po navadi dobro počutila.

Vendar tokrat nekaj ni bilo čisto v redu. Imela je vsega šeststo dolarjev in potovalni ček, ki ga je našla policija v Charlesovem žepu in ki ga ji je Grandpierre izročil, ko je bila pri njem prvič v pisarni. Ni bilo kdove kaj; a zdaj je bilo denarja še manj, ostalo ji je le nekaj več ko polovica.

Toda ni bil samo denar tisto, kar jo je tiščalo. V glavi so ji rojile neverjetne reči, ki jih ji je bil povedal Bartholomew in ki jih je zahteval od nje. Kako se ji je mogla takšna melodrama odvijati prav pred nosom, ne da bi kdajkoli kaj posumila! In kako za vraga si je dovolila, da se je prostovoljno vpletla v te reči? Če ne bo previdna, se bo nekega jutra prebudila in ugotovila, da je mrtva, si je rekla in se nasmehnila v zavesti, da se ubada z nesmisli.

Motor čisti ČISTIOL

Periodično praznjenje karterja pri menjavi motornega olja ne zadostuje, da bi odstranili vse usedline, ki se naberejo med delovanjem motorja. Vse dele motorja dobro očistite z uporabo ČISTOLA, specialnega olja, ki raztopi preostale usedline, ki ostanejo po izpustitvi izrabljenega olja. Olje za čiščenje motorja ČISTIOL ima posebne kemične dodatke, aditiv detergent in specialno topilo. Zaradi tega se z uporabo olja za pranje ČISTIOL podaljšuje doba trajanja novega oljnega polnjenja kot tudi njegovih mazilnih lastnosti, gibljivi deli motorja pa se obvarujejo pred škodljivim delovanjem usedline in ostalih umazanij.

KOMBINAT NAFTE I PLINA — ZAGREB

RAFINERIJA ENOLIS

Sprehod po sejmih sveta

Človek in delo v času in prostoru na svetovnih razstavah

22. nadaljevanje

Priznala sta: sodnega izterjevalca sta zvabila v past, da bi ga oropala. Med ljubkovanjem mu je Gabrielle Bompard dala zanko okoli vratu. Zanka je bila povezana z vrvjo na zastoru. Eyraud je potegnil, Gouffé je dušilo, Eyraud je vlekel in držal vrv, dokler nista bila prepričana, da je sodni izterjevalec mrtev.

Med preiskavo v stanovanju smrtne žrtve roparskih ljubimcev niso našli nič posebnega. Povsem razumljivo, kajti Gabrielle in Eyraud sta poslala mrliča v angleškem kovčku v Lyon, kjer sta ga vrgla v vodo.

Sodbo je izrekel predsednik porotnega sodišča:

»Eyraud na smrt, Gabrielle Bompard dvajset let prisilnega dela.«

Deset tednov kasneje je Eyraud stopil pred krvnika. Malone isto uro so se oglasili na cestah krošnjarji in občasni ulični prodajalci. Domači in tuji obiskovalci svetovne razstave so kupovali »v nepozabni spomin na Pariz« majcene kovčke z mrliči iz svinca. Na svojevrstnem spominku je bil napis iz črk, polnih okrasnih zank: ZADEVA GOUFFE.

Magični gumb

Medtem ko si je skušala notranje prenojena Francija tudi navzven pridobiti veljavo in ugled — z ruskim carjem je sklenila vojaški sporazum proti Prusom — je Amerika spet enkrat jadrala v gospodarsko krizo. Črni dan je bil 4. maj 1893, ko je »National Cordage Company«, ki je komaj pet mesecev poprej izplačala delničarjem mamutske dividende (sto odstotkov), na vsem lepem razglasila stečaj.

V strahu in skrbi za svoje prihranke so mali borzni varčevalci navalili v banke, v razmeroma zelo kratkem času je bilo 642 denarnih zavodov na tleh. Druga za drugo so banke izjavljale, da ne morejo več izplačevati. Tako je bankrotiralo nad 16.000 privatnih podjetij in tvrdk, na sto tisoče tovarniških delavcev pa se je znašlo na cesti; 20. avgusta je bila v New Yorku burna seja zastopnikov sindikalnih zvez s 100.000 včlanjenimi delavci. V Chicagu so bile množične demonstracije, ducat milj južno od mesta so se transportni delavci pripravljali na akcijo, ki je prišla pod imenom »Pullmanova stavka« v zgodovino ameriškega delavskega gibanja.

V senci teh dogodkov so odprli v Chicagu »Kolumbovo svetovno razstavo«, z enoletno zamudo sicer, toda kaj je bilo to spričo vrveža in vrenja v tistih nemirnih časih! Uradno je sodila razstava v okvir proslav ob 400-letnici odkritja Amerike, v resnici pa je bilo več kot očitno, da so skušali s to prireditvijo zagotoviti zaposlitev vsaj nekaterim v množici ljudi brez dela. Zato, da ne bi delavcev obhajale »še bolj nespametne misli«, so najeli specialistko za trebušni ples, ki je v umetnih »ulicah Kaira« zbujala zavist in povzročala krče v lačnih trebuhih ljudi brez zaposlitve.

Razstavna površina je s svojo razsežnostjo prekosila vse dotedanje mere svetovnih sejmov, bila je skoraj trikrat večja kot mestno območje Philadelphie, kaj kmalu je dobila vzdevek »belo mesto«. Predsednik Cleveland je iz Bele hiše pritisnil na »čarobni gumb«, ki je oblil ves obsežni cirkus s presenetljivo, za takratne pojme in predstave naravnost slepečo električno lučjo. Pod vrstami žarnic so lahko obupani maloneščani in lačni delavci po mili volji občudovali znamenja nove dobe in seveda tudi »Ferris Wheel«, po zamisli in podobi na praterski »Riesenrad« spominjajočo kolo, v katerega vrtljivi kolobar s premerom 80 m so obesili kabine za tiste, ki bi se radi razgledali po velikem razstavišču iz ptičje perspektive.

Prireditev je sicer prinesla pol milijona dolarjev dobička, kar je nedvomno čedna nagrada za tiste, ki so vložili sredstva, za nas pa bo bržkone najpomembnejše to, da je razstava odločilno prispevala k podobi modernega sveta: v Chicagu se je začela doba nebotičnikov.

RAZSTAVNI DEL PAVILJONA telefonske družbe »Bell« v New Yorku ima podobo 22 m dolgega splava ali krila, podprtega samo na štirih mestih; od daleč zbuja vtis, kakor da plava v zraku skoraj osem metrov visoko.

Nebotičniki

»Tole tu je najnovejši in najveličastnejši med vsemi stolpi, kar jih premore svet,« je rekel Francis Scott Fitzgerald, nacionalni poet Amerike, ko je iz najvišjega nadstropja »Empire State Building« strmel v soteske in globeli newyorških ulic.

Prvega maja 1931 so sredi Manhattana izročili namenu z železom povezano betonsko klado, visoko 381 m. »Osmo v celoti in hkrati edino svetovno čudo našega časa,« so govorili ljudje ob pogledu na najvišji nebotičnik.

Za dobro voljo

»Doma spiš, ne, dopustu bi samo spal — zanima me, kaj delaš v službi . . .«

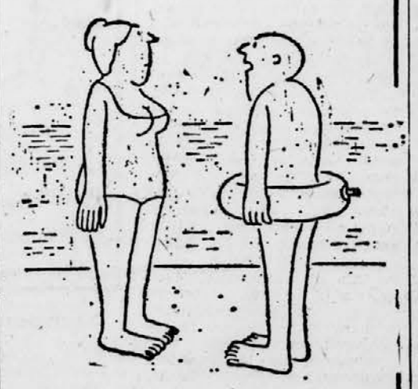

»Seveda znam, celo izvrstno plavam, le kopalk nimam s seboj!«

Dve minuti za milijone

Monte Carlo: četrti rop v isti draguljarni

Oboroženi gangsterji s krinkami na obrazu so sredi dopoldneva vdrli v zlatarno in draguljarno Clerc v Monte Carlu. Enega izmed stražnikov je podrla krogla iz brzostrelke, drugega so roparji vzeli s seboj kot neke vrste talca med umikom. To je že četrti roparski napad na to prodajalno, gangsterji so odnesli za osem milijonov frankov zlatnine in dragih kamnov.

Ob 10.30 se je pet maskiranih roparjev pripeljalo pred zlatarno Clerc, ki je komaj 50 m od vhoda v igralnico. Vsi so bili oboroženi z brzostrelkami in s samokresi, eden izmed njih je ustrelil stražnika pred vhodom, nato pa so vdrli v lokal.

Prodajalec, ki je držal v roki slušalko — poklicati je hotel policijo — se je onesvestil zaradi udarca s kopitom samokresa. Medtem ko je eden izmed roparjev z naperjeno brzostrelko ustrahoval prodajno osebje, so drugi razbili šipe, pobrali nakit in ga zmašili v vrečo.

Opravili so v dveh minutah, umaknili so se, še preden je prišla policija. V kolk ranjenega stražnika je odpeljal rešilni voz. Po podatkih policije kneževine Monaco so gangsterji, ki so doslej že štirikrat izropali zlatarno Clerc, odnesli skupno za 20 milijonov frankov nakita.

V prodajalni ni bilo kupcev, na bližnjih pločnikih pa se je znašlo precej ljudi, največ turistov, ki so bili priče roparskega napada. Na begu so gangsterji izgubili ogrlico in dragocen prstan, ki sta vredna skoraj milijon frankov.

»Vstopili so trije ali štirje, točno ne morem povedati,« je izjavil upravnik Clercove podružnice. »Videl sem krinke in brzostrelke. Že med vrati je eden sprožil rafal, očitno z namenom, da bi nam nagnal strah v kosti. Zrinili so nas v zadnji del prodajalne, naš prodajalec je z nogo sprožil alarmno napravo. Niso vzeli vsega od kraja, izbirali so, in sicer zelo naglo in same dražje reči. Sodim, da se vsaj dva dobro spoznata na zlatnino in dragulje.«

Podobe iz narave

Križanka

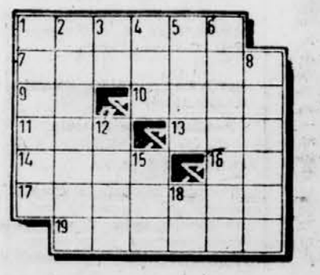

VODORAVNO: 1. makedonsko glavno mesto, ki ga je pred letom dni razdejal katastrofalen potres, 7. angleški zemljemerec, po katerem ima ime najvišja gora na svetu, 9. pritrdilnica, 10. vladajoči indijanski slój v starem Peruju, 11. astronomski pojav, 13. bolezen ustne sluznice, zlasti pri dojenčkih, 14. ime več pergamskih kraljev v starem veku, 16. oster konec polotoka, 17. igra s kartami, 19. lesorezec.

NAVPIČNO: 1. psevdonim, pod katerim je France Bevk leta 1938 izdal roman »Kaplan Martin Čedermac«, 2. geološka doba, v kateri živimo, 3. tuj dvoglasnik, 4. predlog, 5. prvo ime danskega pripovednika Jacobsena, 6. vojaško oboroženo spremstvo, 8. grško podzemlje, 12. kraj v južni Italiji, kjer je Hanibal leta 216 premagal Rimljane, 15. otrebljen svet, 18. kemični znak za antimon.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. smolar, 7. gradina, 8. Renan, -z, 9. Ant, 10. ham, -v, 12. obala, 14. izvarek, 16. smalta.

NAVPIČNO: 15. Z(idani) M(ost).

PRVI SESTANEK NOVE (STARE) VLADE — Po nekajtedenski krizi je italijanskemu premieru Aldu Moru spet uspelo sestaviti vlado. Bistvenih sprememb ni, podpredsednik vlade je spet vodja italijanskih socialistov Pietro Nenni. Politična levica je ostro odklonila program nove vlade, ker pomeni kompromis na škodo naprednih sil. Na sliki: sestanek nove vlade takoj potem, ko jo je sprejel predsednik Segni.
Foto: AP

OBISK IZ NOTTINGHAMA — V soboto popoldne je prišla v Ljubljano pod vodstvom vzgojiteljev skupina srednješolcev iz Nottinghama v Veliki Britaniji, ki bodo gostje svojih ljubljanskih vrstnikov. Skupaj z njimi se je vrnila tudi skupina ljubljanskih dijakov, ki so bili na počitnicah v Nottinghamu.
Foto: Busić

PRVIČ ČEZ ŠEST METROV — Na atletskem državnem prvenstvu v Sarajevu je Draga Stamejčič (Kladivar) kot prva Jugoslovanka premagala mejo 6 m (611 cm) v skoku v daljino. S tem je vnovič potrdila dobro formo pred olimpijskimi igrami.
Arhiv »Dela«

Nadaljevanje s prve strani

● Spomenica

osvoboditev Jugoslavije in za njeno potrditev na svetu je znana in zgodovinsko določena.

Ljudstvo Visa je ponosno, da je v teh dnevih delilo streho, kruh, vino in plodove svojih žuljev z borci ljudske vojske, veselo je, da je svoje domove in svojo obleko delilo s tovariši, ki so prihajali v pribežališča ranjeni in izčrpani iz porušenih in požganih krajev, srečno je, da je otrlo solzo marsikateremu otroku, otetemu izpod krvniškega noža.

Dragi naš tovariš Tito,

Vis je bil in ostal trdnjava revolucije. S te obale si govoril o vsebini narodnoosvobodilnega boja našemu izmučenemu ljudstvu in vsemu svobodoljubnemu človeštvu.

Tvoja poslanica »Tujega nočemo — svojega ne damo« je vodila našo proslavljeno ljudsko vojsko do končne zmage. Tvoje besede so postale dejanje in nehanje ljudstva.

Tovariš Tito, spomin na tvoje bivanje hrani ljudstvo otoka Visa kot največjo svetinjo in kot živ ogenj, ki nas je grel in ki bo svetil bodočim rodovom. Tvoje ime in tvoja misel živita v naših srcih trajno in neuničljivo kot kamen tega otoka.«

Vis, 26. julija 1964. leta.

Skupščina občine Vis

●● Množica

Mate Kuzmanić, ki sta izročila dragim gostom cvetje in spominske značke v spomin na proslavo.

Godba je zaigrala državno himno. Predsedniku republike je raportiral komandant častne čete, poročnik bojne ladje Bogdan Petrović. Potem je predsednik Tito pregledal častno četo mornarjev vojne mornarice.

Tovariš Tito se je nato pozdravil s skupino državnih, vojaških in političnih funkcionarjev, ki so pred 20 leti tu, na Visu, organizirali obrambo otoka: Vickom Krstulovićem, tedanjim sekretarjem pokrajinskega komiteja Komunistične partije za Dalmacijo, Maksom Bačejem, komandantom štaba za obrambo otoka, generalpolkovnikom Božidarjem Božovićem, tedanjim komandantom, in Dušanom Koračem, komisarjem 26. dalmatinske udarne divizije, ki je branila otok. Pri sprejemu predsednika republike so bili tudi Anka Berus, Nikola Sekulić, Jerko Radmilović, viceadmiral Ljubo Truta, generalmajor Jože Skočilič, predsednik okrajne skupščine Splita Zvonko Jurišić in drugi politični in družbeni delavci Dalmacije.

Takoj nato se je predsednik republike odpeljal s spremstvom proti Potšpilju, kjer bo po 20 letih ponovno stopil v znano Titovo špiljo, iz katere je tedaj vodil vojaške in politične akcije nove Jugoslavije.

●●● Šola na Visu

ko je skupščina sklenila, da bodo odslej področje, kjer sta Titova špilja in hrib Hum proglasili za zaščiten spominski prirodni objekt. Na seji so prečitali tudi spomenico prebivalcev otoka Vis Titu, ki jo bodo predsedniku Titu izročili jutri Odborniki so se na ta dokument podpisali v imenu ljudstva tega svobodoljubnega otoka, ki je dalo narodnoosvobodilni borbi 1032 borcev, od katerih jih je padlo 222.

Nato so udeleženci skupno z velikim številom občanov prisostvovali otvoritvi nove osemletke, spominsko ploščo, ki je na šolski stavbi pa je odkril Nikola Sekulić. Nova šola bo lahko sprejela 600 učencev in je eden od najlepših in najmodernejših šolskih objektov v Dalmaciji.

Lepa pridobitev na Visu je tudi nova sodobna vinska klet, ki so jo danes odprli in je na otoku največji gospodarski objekt. V kleti bodo lahko z najmodernejšimi napravami predelali več kot 50 odstotkov celotnega letnega pridelka grozdja. Okoli 350 vagonov znanega viškega vina bo prihajalo na domača in tuja tržišča. Vino bo filtrirano in večidel ustekleničeno.

★ Kuba

trgovinske stike s Kubo. Nekatere med njimi ne nameravajo spremeniti svojega stališča.

Mehiški krogi označujejo resolucijo kot poskus vmešavanja v notranje zadeve južnoameriških držav na podlagi argumentov, ki niso prav nič prepričljivi. Tanjug poroča, da bo predsednik Lopez Mateos v prihodnjih treh ali štirih dneh odločil, kakšno stališče bo zavzela Mehika do sklepov, ki so jih sprejeli v Washingtonu. Vladni krogi še vedno omenjajo možnost, da bi Mehika izstopila iz OAD.

TASS poroča iz Havane, da je namestnik predsednika vlade in obrambni minister Raul Castro na tiskovni konferenci poudaril pripravljenost Kube, začeli z ZDA pogajanja o spornih vprašanjih. Dodal je, da ZDA doslej niso pokazale pripravljenosti za taka pogajanja. Obsodil je sklepe zasedanja OAD in posebej omenil, da so nekatere latinsko ameriške države nasprotovale sankcijam proti Kubi.

★★ Skopje

skupščine, se je Blagoje Popov v imenu občanov Skopja zahvalil za nesebično skrb jugoslovanske skupnosti in za pomoč, ki so jo nudile številne države z vseh celin pri odstranjevanju posledic katastrofalnega potresa. Popov je poudaril, da je to najboljši dokaz monolitnosti bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov ter edinstveni primer izredne mednarodne solidarnosti.

Skupščina je nato sprejela sklep o podelitvi listine za posebno priznanje generalnemu sekretarju OZN U Tantu in šefom držav, ki so sodelovale v akciji mednarodne solidarnosti pri obnavljanju Skopja. Sklenili so tudi, da bo Aleja žrtev katastrofalnega potresa v Skopju proglašena za spominsko pokopališče, kakor tudi sklep o »srečanju solidarnosti« v spomin na 26. julij 1963. leta. Srečanje solidarnosti obsega športne, kulturne in druge manifestacije ter bo vsako leto od 26. julija do 2. avgusta.

Mestna skupščina je sklenila predlagati predsedniku republike, da bi odlikoval vse skupine in posameznike iz tujine, ki so s svojim neposrednim sodelovanjem v Skopju prispevali k odstranjevanju posledic strašne stihije.

Medtem, ko je v mestnem parku slavnostno zasedala mestna skupščina Skopja, pa so se Skopjanci začeli zgrinjati na hrib Butelj, vzhodno nad Skopjem, kjer je veliko pokopališče, staro s kamnitimi nagrobniki in novo z rdečimi križi nad svežimi gomilami žrtev potresa.

Ko so okoli pol desetih prispeli na pokopališče udeleženci svečane seje, sta bila ob vsakem nagrobniku, kamnitem ali lesenem, vsaj po dva svojca umrlih. Računajo, da je bilo samo tedaj na pokopališču okoli 100.000 prebivalcev Skopja, še vedno pa so prihajale goste kolone avtomobilov in pešcev s cvetjem.

Med lepo urejenimi alejami so prebivalci Skopja postavili žrtvam potresa edinstven spomenik: stolp iz kosov mestnih razvalin, ki bo trajen pomnik razrušenih domov Skopjancev.

Ob zvokih posmrtnih koračnic sta najprej položila venec predsednika Josipa Broza Tita podpredsednik zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković in član zveznega izvršnega sveta Milutin Morača. Potem sta Vidoje Smilevski in Krpe Jakovlevski položila venec sobranja Socialistične republike Makedonije, Ljupčo Arsov in Elisije Popovski venec političnih organizacij, generalmajorja Beno Russo in Zarija Škerović venec Jugoslovanske ljudske armade, Blagoja Popov pa je položil venec mestnega sobranja Skopja.

Mladinci in mladinke, udeleženci delovne akcije »Rdeči nagelj«, so potem ponesli venec družbeno-političnih organizacij Skopja, izvršnih svetov Bosne in Hercegovine, Hrvatske in Srbije, Stalne konference mest, Beograda, Ljubljane, Prištine, Sarajeva, Titograda, Zagreba, Bitolja, Kumanova, Ohrida, Štipa, Tetova, Titovega Velesa in drugih mest. V imenu makedonske pravoslavne cerkve je venec položil metropolit Dositej. Vence so položili tudi predstavniki francoskega in turškega konzulata ter številnih skopjanskih kolektivov. Inženir Leonid Popov, ki je vodil gradnjo tovarne montažnih hiš v Skopju, je položil venec podpredsednika sovjetske vlade V. Dimšeca.

Potem je pristopila k spomeniku Nizozemka Alisa Schifer s šopkom svežega cvetja, povezanega z rdečim trakom, na katerem je pisalo: »Nizozemska Skopju«. Ta mlada Nizozemka, sicer velika prijateljica naših narodov, je, brž ko je zvedela za skopsko katastrofo, organizirala v svoji deželi zbiranje pomoči za prizadete, danes pa je prišla v Skopje, da bi se osebno poklonila spominu žrtev potresa.

Kljub tolikim ljudem — od daleč je bilo v žarkem soncu pokopališče videti kot črno človeško mravljišče — pa je bilo vendar slišati tihe, visoke in pojoče glasove »tažilk« — starih žena v črnem, ki po tukajšnjem običaju s čelom na gomili opevajo umrle.

Na Butelju leži nad 100 žrtev potresa. Danes pa so obiskali Skopjanci tudi grobove svojcev, ki so že davno umrli. Vse Skopje je bilo na pokopališču — 26. julij je v Skopju spontano postal dan vseh mrtvih.

Bil sem priča prizoru, polnemu simbolike, ki me je globoko ganil in hkrati umil. Nad grobom 18-letnega sina je mater zlomilo gorje: tiho a tako pretresljivo je zaihtela, da sem z drugimi udeleženci komemoracije tudi sam odvrnil pogled. Pod hribom pa sem zagledal v soncu bleščeče se strehe stotih novih hišic naselij Madžari ter Butelj I. in II. in velikanske jeklene konstrukcije bodoče skopske železarne, ki bo že letos sprejela okoli 5000 novih delavcev in bo največja makedonska tovarna sploh.

Pod hribčkom z grobovi burno raste novo Skopje, novo, še ponosnejše glavno mesto Makedonije.

BOGDAN FINŽGAR

Konec festivala v Sarajevu

SARAJEVO, 26. julija (Tanjug). — Drevi se bo v Sarajevu končal IV. festival ljudskih iger in pesmi. Od 4. julija do danes so na festivalski sceni nastopili renomirani ansambli iz naše države — »Tanec«, »Kolo« in »Lado« ter ansambli iz Bolgarije, Demokratične republike Nemčije, Sovjetske zveze in Turčije.

Zadnjo predstavo prireja zagrebški ansambel »Lado«, ki je doslej s svojimi nastopi navduševal sarajevsko publiko.

Spremenjene tarife

BEOGRAD, 26. jul. (Tanjug) — V nekaj dneh, 1. avgusta, bodo začele veljati spremenjene tarife za prevoz nekaterih vrst blaga po železnici. Nove tarife je odobril zvezni zavod za cene. Med drugim se bo povečala vozarina za 20% za kosovne pošiljke, ki jih prevažajo nepaletizirane. S tem bi stimulirali paletizacijo blaga, ker bi bile cene prevoza za paletizirane pošiljke nekoliko nižje od redne tarife.

V vsem omrežju jugoslovanskih železnic pa so uvedli paletizacijo samo na 50 železniških postajah. Od 118 drugih postaj, ki so bile določene, da bodo sprejemale in odpošiljale paletizirano blago, še nobena ni sposobna opravljati tega posla. Od razpoložljive opreme — ročnih in motornih viličarjev in palet — je precej pokvarjene. Malo je tudi železniških postaj, kjer so nakladalne rampe prilagojene za nakladanje in razkladanje paletiziranega blaga.

V skupnosti jugoslovanskih železnic zato sodijo, da še ni pogojev za množično uvedbo paletizacije. Zato bi ne bilo realno, če bi zvišali tarife za nepaletizirane pošiljke. Skupščini skupnosti jugoslovanskih železnic, ki se bo sestala konec tega meseca, bodo predložili, naj bi počakali z zvišanjem vozarine za takšne pošiljke. Ta odložitev bi bila začasna, dokler ne bodo zagotovljeni tehnični pogoji za paletizacijo blaga, ki ga prevažajo po železnici.

Trajektni vlak za Krk

REKA, 26. jul. (Tanjug) — Danes sta začela voziti na svojih rednih progah trajektni vlak in ladja s podvodnimi krilci »Vihor«. Trajekt je naš najsodobnejši plovni objekt te vrste. Zgradili so ga v Titovi ladjedelnici v Kraljevici, vozil pa bo od Crešnjeve pri Kraljevici do vlaka na Krku. Trajekt bo lahko hkrati prepeljal 20 vozil.

Otok Krk ima že od prej podobno zvezo s kopnim pri Šilu. Trajekt bo vozil na odseku, kjer je oddaljenost do kopnega najmanjša. Vozil bo osemkrat dnevno. Da bi popolnoma zagotovili to zvezo, so na otoku in na kopnem zgradili priključne asfaltne ceste v dolžini 8 kilometrov.

Danes je ponovno zaplula tudi ladja »Vihor«, ki je bila dalj časa v popravilu. »Vihor« vzdržuje zvezo med Reko in Malim Lošinjem. Na tej progi bo ladja vozila dvakrat na dan. Enkrat na dan bo pristajala tudi v Opatiji in vozila turiste na Mali Lošinj.

Poletni karneval na Pagu

PAG, 26. julija (Tanjug). Sinoči se je začel na Pagu tridnevni karneval, ki je tu že tradicionalna prireditev. Prireditelji nameravajo s karnevalom prikazati domačim in inozemskim turistom razne folklorne in druge značilnosti tega kraja. Jutri pričakujejo, da si bo karneval ogledalo veliko že najavljenih izletnikov s kvarnerske riviere in Zadra. Za obiskovalce karnevala so na Pagu pripravili tudi razstavo znanih paških čipk.

Dvajsetletnica konference AFŽ

BUZET, 26. julij (Tanjug). — V Rašporu blizu Buzeta so danes proslavili 20-letnico I. Pokrajinske konference AFŽ za Istro. Priredili so veliko zborovanje, ki se ga je udeležilo več tisoč prebivalcev Istre in Reke. V Rašporju so odkrili spomenik, ki simbolično prikazuje sodelovanje Istrank v NOV.

Slovenski predlog

Podpora socialistov in komunistov

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 26. julija — Na zadnji seji deželnega sveta avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine v Trstu so predstavniki slovenske manjšine v deželnem svetu Šiškovič in Jarc (izvoljena na listi KPI) ter Škerk (lista »Slovenska skupnost«) predlagali, naj bi ustanovili pri predsedstvu deželnega sveta poseben urad za splošne zadeve in narodne manjšine.

Predlog so utemeljevali s potrebo, da se v duhu italijanske ustave in posebnega deželnega statuta omogoči v okviru nove dežele reševanje enakopravnosti in posameznih zahtev slovenske narodne manjšine. Med temi zahtevami so zlasti poudarili načelno pravico do uporabe slovenščine v deželnem svetu in ureditev vprašanja višjega strokovnega šolstva, ki je specifično za slovensko manjšino.

Po daljši razpravi, v kateri so predstavniki nekaterih strank sicer priznavali obstoj manjšinskega vprašanja in potrebo po njegovi rešitvi, so za predlog, ki je ostal v manjšini, glasovali samo predstavniki KPI in PSI.

Na petkovi tiskovni konferenci, ki jo je pripravilo vodstvo tržaške federacije Socialno demokratske stranke, je njen predstavnik Cesare izjavil, da se stranka zavzema za ureditev manjšinskega problema v okvirih pristojnosti, ki jih ima dežela. Posebej je poudaril, da se bo stranka zavzemala za ugoditev zahteve slovenske manjšine po strokovnem šolstvu.

Konec tedna so končno dosegli sporazum o rešitvi spora med uslužbenci in vodstvom Javnih skladišč v Trstu. V soboto so podpisali sporazum, po katerem se bobo zvišali prejemki uslužbencev za 9.000 lir na mesec. Pogoste občasne stavke, ki so jih organizirala sindikalna vodstva, so za poldrug mesec omrtvile skoraj vso dejavnost v tržaškem pristanišču.

DRAGO KOSMRLJ

6000 vojakov več za Kana

Izredni uspehi vietkongovskih enot

WASHINGTON, 26. jul. (Reuter) — Po vesteh iz dobro poučenih krogov je predsednik Johnson ukazal, naj se okrepi vojna proti južnovietnamskemu osvobodilnemu gibanju Vietkongu in naj zato pošljejo v Južni Vietnam pet do šest tisoč ameriških »vojaških strokovnjakov«. V Južnem Vietnamu je zdaj po uradnih podatkih okoli 16 tisoč ameriških vojakov, ki služijo kot »vojaški svetovalci« pri raznih enotah južnovietnamske vojske ali tudi neposredno sodelujejo v bojih proti osvobodilnim silam.

V odločitvi predsednika Johnsona, da poveča število ameriških vojaških enot v Južnem Vietnamu za tretjino, se kaže odločenost ameriške vlade, da kar najbolj pomaga sedanjemu južnovietnamskemu predsedniku Kanu v boju proti naraščajočim silam osvobodilnega gibanja.

Od 1961. leta, ko so ZDA poslale svoje vojake v Južni Vietnam, je bilo tam ubitih ali ranjenih oziroma so pogrešili več ko tisoč pripadnikov ameriške vojske.

Sodijo, da je k predsednikovemu sklepu o povečanju ameriške vojske v Južnem Vietnamu pripomogel sedanji ameriški veleposlanik v Saigonu Maxwell Taylor, prejšnji načelnik skupnega štaba ameriških oboroženih sil.

Tuje agencije poročajo, da osvobodilne sile Vietkonga od začetka vojne v Južnem Vietnamu pred nekaj leti še nikoli so v tako kratkem času zadale vladnim silam toliko izgub kot prejšnji teden. Samo v treh večjih akcijah so popolnoma razbile več čet in bataljonov vladnih sil. Ubitih in ranjenih je bilo nad 160 vladnih vojakov. V teh akcijah so borci Vietkonga v odprtem boju ubili 159. ameriškega vojaka, odkar so se Američani zapletli v vojno v Južnem Vietnamu decembra leta 1961.

Po ocenah vojaških opazovalcev v Saigonu uporablja gibanje Vietkong v zadnjem času taktiko bliskovitih napadov na vojaške konvoje iz zased in vsiljuje boj na nož. Tak način boja jim daje velike prednosti pred sovražnikom in onemogoča, da bi v bitke posegla vladna letala in težko topništvo, saj bi vsak tak napad na enote Vietkonga pomenil hkrati tudi napad na lastne enote.

Modernizacija carinske službe

Pet milijard za zgradbe, laboratorije itd.

BEOGRAD, 26. jul. (Tanjug) — Program financiranja investicij v carinski službi, ki ga je nedavno sprejel zvezni izvršni svet, predvideva pet milijard dinarjev za gradnjo objektov za tehnično opremo in modernizacijo dela carinarnic v vseh krajih države.

S temi sredstvi bodo do konca 1966. leta zagotovili boljše pogoje za delo carinske službe, ki je čedalje obsežnejša. Razen tega je pol milijarde dinarjev namenjenih za zgraditev stanovanj. Carinska služba bo dodala k temu še lastna sredstva in na ta način lahko zgradila 550 stanovanj.

Dobršen del predvidenih investicijskih sredstev — okoli 1.2 milijarde dinarjev, je namenjen za izgradnjo skladišč. Skladišča so nujno potrebna za normalno delo. Velika skladišča bodo zgradili v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani. V arhitektonski celoti s skladišči bodo uredili tudi delovne prostore za carinike, za kar bodo porabili prav toliko.

Za zgraditev novih, sodobnih obmejnih objektov bo vloženih 620 milijonov dinarjev. Enega bodo zgradili na obmejnem prehodu Horgoš pri Subotici, drugega naj bi zgradili v Goričanah pri Koprivnici. Uredili bodo tudi novi obmejni prehod pri Gornji Radgoni ter v Bogorodici pri Gevgeliji, v Šentilju, v Medjetliji pri Bitolju, v Ratečah in v Vatinu pri Vršcu. Pri vseh teh objektih bodo uredili tudi parkirišča.

Ostala sredstva, ki jih predvideva investicijski program, bodo porabili za zgraditev skupnih garaž za tiste avtomobile, ki so pod carinskim nadzorstvom, za opremo carinskih laboratorijev in za nabavo raznih drugih sredstev.

Čombe grozi z nasiljem

LEOPOLDVILLE, 26. jul. (AFP). Predsednik kongoške vlade Moiz Čombe je izjavil, da se ne bo pomiščal uporabiti silo, da bi »ukrotili položaj« v pokrajinah Kivu in Južni Kasaj. Čombe je to izjavil v govoru po vrnitvi iz teh pokrajin, kjer je bil tri dni. Dejal je, da bo posegel po »vseh koristnih ukrepih«, če ne bi mogli doseči pomiritve z miroljubnimi sredstvi.

Položaj v pokrajini Kivu je, kakor je rekel Čombe, »precej drugačen«, kot pa si ga je predstavljal. Čez mesec dni se bo vrnil tja, »da bi nadaljeval, kar je začel«.

Po vesteh iz Elisabethvilla so sile katanške policije zdaj 3 kilometre od Baudouinvilla, ki je v rokah »upornikov«. Generalni inšpektor policije trdi, da njegove sile napredujejo proti mestu, ne da bi zadevale na odpor, in pričakuje, da bo mesto danes padlo, »ker bodo prista ši Mulele pognani v beg«.

Francoska prisotnost v Polineziji

PAPÉETE, 26. jul. (AFP). Predsednik francoske vlade Georges Pompidou je davi prispel na polinezijski otok Papéete. Dejal je, da bo proučeval možnosti za jedrske poskuse v Polineziji, »hkrati pa hočem pokazati, da je Francija v tem delu sveta prisotna.«

Odložitev solidarnostne konference

KAIRO, 26. jul. (MEN) — Sestanek pripravljalnega odbora za konferenco solidarnosti narodov Azije, Afrike in Latinske Amerike so preložili z 28. julija na 31. avgust. Sestanek bi naj bil v Havani. Generalni sekretar organizacije afriško-azijske solidarnosti Jusef el Sebai je o preložitvi že obvestil vseh 12 članov odbora.

Slaba organizacija komunalnih bank na Hrvatskem

Kljub dvoletnim prizadevanjem, da bi se z združevanjem formirale močnejše in za kreditiranje gospodarstva sposobnejše komunalne banke, imajo na Hrvatskem še vedno 60 komunalnih bank, ki zaradi razdrobljenosti ne morejo opravljati svoje kreditne funkcije v korist gospodarstva, za kar tudi nimajo sposobnosti strokovnih kadrov. V saboru Hrvatske so ponovno načeli to vprašanje in med drugim ugotovili, da se združitvi v močnejše enote upirajo predvsem komune, ne pa samo banke. Kot primer navajajo, da ima okraj Pulj kot najmanjši okraj na Hrvatskem 7 komunalnih bank, toliko kakor vsa Slovenija, splitski okraj pa ima 13 takih bank. Menijo, da bi se moralo število komunalnih bank zmanjšati najmanj za polovico. Da bi pospešili združevanje, zdaj predlagajo, naj bi omogočili gospodarskim organizacijam, da si sami izberejo komunalno banko, s katero hočejo poslovati.

salonit
anhovo

Telegrami

MIJATOVIĆ V ARMENIJI — JEREVAN. Prvi sekretar armenske KP J. N. Zarobjan je sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Moskvi Cvijetina Mijatovića, ki je na obisku v Armeniji. Mijatović je obiskal tudi prvega podpredsednika vlade S. A. Movčesjana in zunanjega ministra Martirosjana.

HARRIMAN V KANADI — OTTAVA. Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Averell Harriman, ki je na obisku v Kanadi, se je v govoru pred kanadskim parlamentom zavzel za intenziviranje stikov s Sovjetsko zvezo.

SASTRI OBISČE ZDA PRIHODNJE LETO — NEW YORK. Indijski minister Patil je izjavil v New Yorku, da bo premier Šastri obiskal ZDA v maju prihodnjega leta.

OKTOBRA VOLITVE V ADENU — ADEN. Pravkar so razpustili zakonodajni svet Adena. Volitve bodo predvidoma oktobra. Pripravljala jih bo vlada Zaina Abdu Baharina.

BOLGARI V AFGANISTAN — SOFIJA. V Afganistan je odpotovala na večdnevni obisk bolgarska parlamentarna delegacija pod vodstvom podpredsednika prezidija bolgarske ljudske skupščine Nikolaja Georgijeva.

ODKLONJENI VIZUMI — BERLIN. Vzhodnonemška vlada je sporočila, da ameriške oblasti niso hotele izdati vizumov za potovanje šestih nemških znanstvenikov v New York, kjer se je začel mednarodni kongres biokemikov.

SIRSKA DELEGACIJA V ALŽIRIJI — ALŽIR. V alžirsko glavno mesto je prispela 18-članska sirska delegacija, ki jo vodi član predsedniškega sveta Nuredin el Atasi.

INDIJSKA NAFTA — NEW DELHI. V Indijo je prispela skupina sovjetskih strokovnjakov, ki bo raziskovala možnosti za pridobivanje nafte in zemeljskega plina v Bengalskem zalivu.

USPEHI ANGOLSKIH UPORNIKOV — LUANDA. Čete angolskih upornikov so razvile fronto na severnih področjih dežele. Pretekli teden so padli štirje pripadniki portugalskih kolonialnih čet. Portugalske enote nadaljujejo ofenzivne akcije in pošiljajo v boj letalstvo in vojne ladje.

NESREČA — ALEKSANDRIJA — V središču Aleksandrije se je porušila petnadstropna stavba. Med ruševinami so izgubili življenje trije ljudje.

KOLERA — KUALA LUMPUR. Na Malaji so odkrili še 11 bolnikov, ki so zboleli za kolero. Skupno število primerov kolere se je tako povečalo na 741. Doslej je za to boleznijo umrlo 82 ljudi.

SLOVO — MOSKVA. Skupina aktivistov KP Švedske je odpotovala iz Sovjetske zveze, kjer je prebila nekaj dni na povabilo CK KP SZ.

Pa še to

ZEMELJSKI KOLEDAR — Največja stanovanjska hiša v Skopju, 14-nadstropna stolpnica v Karpošu, po potresu ni več uporabna za bivanje. Kljub prepovedi se je pa v njej naselilo okrog 200 ljudi, med njimi tudi nekaj gradbenih inženirjev. Ko se je v soboto zvečer raznesel po Skopju glas, da bo natančno ob obletnici katastrofe spet potres, se je precej teh »ilegalcev« preselilo z blazinami in rjuhami na prosto. Bivši hišnik poškodovane stolpnice, ki je glavni razglaševalec njene »trdnosti«, pa jih je mirili: »Ljudje, saj zemlja ne planira po našem koledarju!«.

B. F.

Vreme 26. VII. 1964

Temperature

	ob 07	13
Slovenj Gradec	11	24
Ljubljana	14	26
Planica	11	—
Maribor	16	24
Slovenj Gradec	11	24
Novo mesto	13	25
Koper	21	28
Kredarica	4	10
Reka	20	28
Pulj	23	28
Split	24	30
Dubrovnik	25	28
Zagreb	15	25
Beograd	18	25
Sarajevo	16	22
Skopje	21	25
Titograd	25	—
Celovec	14	24
Gras	13	25
Gradec	13	28
Milano	—	26
Genova	—	28
Zürich	14	27
München	14	26
Benetke	—	27

Prognoza

VREMENSKA SLIKA

NAPOVED

Sončno in toplo. Čez dan bo pihal zmeren jugozahodnik. Najnižje nočne temperature med 10 in 15, v Primorju 19, najvišje okoli 28, v Primorju okoli 30 stopinj Celzija.

NAPOVED ZA DRUGE KRAJE JUGOSLAVIJE

Pretežno sončno in toplo.

VREMENSKA SLIKA

Področje visokega zračnega pritiska nad zahodno in srednjo Evropo slabi. V višinah doteka nad naše kraje še nadalje topel zrak.

JUBILEJNO XX. DRŽAVNO ATLETSKO PRVENSTVO V SARAJEVU

Največ prvih mest za Kladivarja

Nova državna rekorda: Stamejčićeva 611 cm v daljino, Farkaševa 2:09,7 na 800 m

SARAJEVO, 26. jul. (Po telefonu) — Drugi dan jubilejnega XX. državnega atletskega prvenstva na stadionu Koševo je že na oko dajal povsem drugačen videz kot včerajšnja uvertura, čeprav so nazadnje tudi — vsaj nekateri — rezultati uvodnega dne zadovoljili atlete in njihove privržence. Danes so bile tekmovalne naprave namreč mnogo boljše — pač zaradi tega, ker je dopoldne sijalo sonce in tudi popoldne ni deževalo. In tudi gledalcev je bilo tokrat več — okrog 1000.

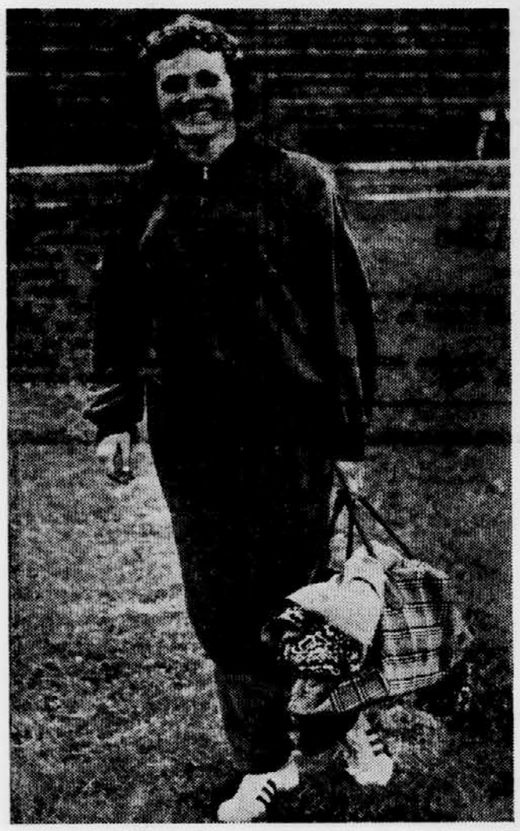

NAJHITREJŠA JUGOSLOVANKA — Marjana Lubej (Kladivar) je v Sarajevu z dvema zmagama nad dosedanjo prvakinjo Luncerjevo dokazala, da je trenutno najhitrejša jugoslovanska atletinja.
Foto: Švabić

Tako tudi odličnih rezultatov ni manjkalo. Že v prvi polovici današnjih tekem sta bila postavljena tudi že dva državna rekorda. Stamejčičeva je kot prva Jugoslovanka preskočila 16-metrsko znamko v skoku v daljino (611 cm, njen prejšnji državni rekord je bil 596 cm), Farkaševa pa je na spisku državnih rekorderk v teku na 800 m zamenjala Rajkovo. Rezultat Farkaševe 2:09,7, ki ima kot dosežek Stamejčičeve že precejšnjo mednarodno vrednost, je za dve desetinki sekunde boljši od dosedanjega rekorda Rajkove.

Ti dve disciplini sta bili po poteku povsem različni. Medtem ko je Farkaševa vodila od starta do cilja in premočno zmagala, si je Stamejčičeva zagotovila zmago šele v petem skoku. Dotlej pa je bila prva mlada Celjanka Marjana Lubej s 582 cm.

LESEK S SPOSOJENO PALICO

Celjski atleti so danes nadaljevali serijo svojih uspehov. Tako je Lešek postal po pričakovanju državni prvak v skoku s palico. Rezultat 450 cm seveda ne ustreza njegovim zmožnostim, je pa razumljiv, če upoštevamo, da je med tekmovanjem zlomil svojo palico in nadaljeval tekmovanje z rekvizitom Beograjčana Begovića. Važić je danes dosegel še drugo zmago — v teku na 800 m, v katerem je dolgo vodil Milošević. V finišu pa sta ga prehitela najprej Važić (njegov čas 1:51,7 je letos najboljši v SFRJ) in nato še Grujić.

Razmeroma dobre rezultate je prinesel tudi met kladiva, v katerem je s prednostjo pičlih treh centimetrov zmagal Račič pred Bezjakom.

IZENAČENA TEKA NA 200 m

Oba finalna teka na 200 m sta prinesla zagrizena boja. Med moškimi je včerajšnji zmagovalec na 100 m Puljčan Karasi, ki sedaj tekmuje za reški klub Kvarner, spet za las premagal lanskega dvojnega prvaka Pavlovića. Za oba tekača so stoperice pokazale čas 21,6, ki je letos najboljši čas v SFRJ. Med ženskami se je dosedanja najhitrejša Jugoslovanka Sikovec-Luncerjeva selo potrudila, da bi se maščevala Lubejevi za včerajšnji poraz. Vendar ni uspela! Lubejeva je pri 150 m krepko vodila, nato pa je njena prednost čedalje bolj plahnela, vendar ni povsem usahnila. Za prsi je mlada Celjanka pretrgala ciljni trak pred Zagrebčanko.

Z zmagami favoritov se je končala vrsta disciplin. Radošević je osmič zapovrstjo zmagal v metu diska, Jocić je znova skakal v dobri formi (troskok) in zmagal, Bogunović pa v teku na 3000 m zapreke mi imel enakovrednega tekmeca, saj nista startala niti rekorder Špan niti Janez Kovač. Nepopolna je bila tudi konkurenca v teku na 5000 m (Červan bolan, Važić je startal na 800 m). Prvi je bil tako Farčič.

Precejšnje zanimanje je bilo za ponovni nastop Džanija Kovača na 400 m z ovirami. Startaj je baje nekoliko poškodovan, vendarle pa je bil prav dober. 52,1 je zabeležil v predteku, 52,4 pa v finalu. To sta rezultata, ki ju razen Kovača še ni dosegel noben Jugoslovan, čeprav je vprašanje ali bo letos se lahko toliko popravil formo, da bi si zagotovil nastop v Tokiu.

Naspioh lahko rečemo, da je prvenstvo dobro uspelo, kot klub pa je bil po osvojenih prvih mestih najuspešnejši celjski Kladivar, katerega tekmovalci in tekmovalke so osvojili osem trakov prvakov. Sledijo: Partizan in Vojvodina po 4, C. zvezda 3, Sarajevo in Kvarner po 2, Olimpija-Svoboda, Željezničar, Mladost, Branik in JLA po eno prvo mesto.

10 REKORDOV PRVENSTEV

Letos je Atletska zveza Jugoslavije podelila posebne pokale tudi najboljšim klubom v posameznih skupinah disciplin. Med moškimi je bil v tekih in metih najboljši Partizan, v skokih pa Kladivar, medtem ko je bil med ženskami v tekih in skokih prvi Kladivar, v metih pa Branik.

Na prvenstvu je bilo skupno doseženih 10 rekordov prvenstev in 1 izenačen, najboljših letošnjih rezultatov v SFRJ je bilo 9 (en izenačen), slovenskih pa 5 (dva izenačena). V 20 disciplinah (od skupno 28) so bili rezultati boljši kot na lanskem prvenstvu, vsega 8 prvakov iz 1963 pa je ohranilo svoje naslove.

S sarajevskimi rezultati je Važič sedaj 22—25 v Evropi v teku na 1500 m, Stamejčičeva v skoku v daljino 23—24, Farkaševa na 800 m pa 26.

Organizacijo prvenstva je treba pohvaliti in lahko rečemo, da so Sarajevčani dobro prestali eno izmed preizkušenj pred balkanskimi atletskimi igrami, ki bodo 1966 v mestu pod Trebevićem.

Rezultati drugega dne: **moški — ovire:** Kovač (JLA) 52,4, Botić (Ml) 54,4, Cvar (OS) 55,1, Stanovnik (OS) 55,3. **200 m:** Karasi (Kv) 21,6, Pavlović (P) 21,6, Bosnar (Ml) 21,8, **800 m:** Važić (Kl) 1:51,7, Grujić (P) 1:52,3, Rubešić (JLA) 1:52,7, **5000 m:** Farčić (P) 14:15,8, Kovač (B) 15:00,6, Pešić (P) 15:03,8, **3000 m zapreke:** Bogunović (P) 9:08,5, Kokić (Sl) 9:10,4, Rakin (P) 9:24,0, Potrata (Kl) 9:27,3, **palica:** Lešek (Kl) 450, Lukman (Rad) 440, Slabinac (Sl) 430, Begović (P) in Kolnik (Kl) 420, **troskok:** Jocić (S) 15,83, Njaradi (P) 15,58, Stanišić (JLA) 15,03, **kladivo:** Račić (P) 62,29, Bezjak (JLA) 62,26, Gromilović (MS) 58,54, **disk:** Radošević (S) 53,93, Rakić (P) 50,85, Jocović (CZ) 49,36, Vravnik (Kl) 49,24 — nov slovenski rekord.

Ženske — 200 m: Lubej (Kl) 24,7, Luncer (Ml) 24,7, Djanić (Mar) 25,5, **800 m:** Farkuš (V) 2:09,7, Rajkov (CZ) 2:13,0, Nikolić (Mor) 2:14,4 — mladinski rekord SFRJ, **daljina:** Stamejčič (Kl) 611, Lubej (Kl) 582, Mrinjek (Sl) 561, **kopje:** Kačič (B) 45,24, Urbančič (Kl) 45,33, Čirković (CZ) 42,00.

MARKO ROZMAN

ZRN : Jugoslavija 4:1

WIESBADEN, 26. jul. — V finalnem tekmovanju mladinskih teniških reprezentanc za pokal Galea je v nemški skupini ekipa ZRN premagala Jugoslavijo 4:1. Zadnji dan je Gottschalk premagal Stolcerja 2:6, 6:3, 6:4, Minček pa Fichtla 6:3, 6:3.

LUKSEMBURG, 26. julija. V luksemburški coni tekmovanja za pokal Galea vodi Madžarska proti Franciji z 2:1.

V borbi za tretje mesto je Belgija premagala Luksemburg s 3:0.

MOSKVA — Po XVI. kolu tekmovanja za nogometno prvenstvo Sovjetske zveze vodita na lestvici Spartak in Dinamo (Tbilisi) s po 22 točkami. Sledé Torpedo (Moskva) 21, SKA 20, Šahtor, Dinamo (vsi Kijev) in CSKA (Moskva) po 19 točk itd.

INTERTOTO

Radnički (Niš) : Gvardia 5:1 (4:1)
Leipzig : Vojvodina 4:4 (1:3)

Maribor : Trešnjevka 1:0

MARIBOR, 26. julija — V prijateljski nogometni tekmi je domači drugoligaš premagal prvoligaško moštvo Trešnjevke z 1:0 (1:0) z golom Čeha iz enajstmetrovke. Posebno v drugem polčasu so domačini popolnoma nadigrali goste in jih potisnili v obrambo, toda precej nespretni strelci so kar petkrat zadeli vratnico. Če ne bi sodnik Pauc iz Maribora dosodil precej dvomljive enajstmetrovke zaradi prekrška nad Pircem, bi se srečanje kljub veliki premoči Maribora lahko končalo neodločeno. Prvič sta se predstavila domačemu občinstvu nova igralca Vrankovič in Sovrović.

MARIBOR: Grloci, Jovanović, Vrankovič (Bolfek), Šisgoreo, Grubišič, Čeh, Marković, Arnejčič, Pirc (Sovrović), Prosen, Kranjc.

TREŠNJEVKA: Ovčina, Granić, Radonjić, Brnčić, Jukić, Jovičić, Garov, Bradač (Popović), Vučkov, Gajšek (Kovač II). SID

Koper: Bratstvo 3:1

KOPER, 26. jul. — Na tukajšnjem igrišču je bila danes povratna kvalifikacijska tekma za vstop v slovensko nogometno ligo med domačim Koprom in Bratstvom iz Hrastnika. V slabi igri — pred 600 gledalci — so zmagali Koprčani 3:1 (2:1). V prvi tekmi je zmagalo Bratstvo 9:1 ter se kljub današnjemu neuspehu uvrstilo v SNL.

Strelci: Jermanič v 30., Valdevit v 36. in Kovalič v 88. min. za Koper ter Klenovšek v 34. min. za Hrastnik. Sodnik: Tavčes (Ljubljana) odličen.

Domačini so zaigrali nekoliko bolj borbeno kot gostje, pri katerih je popolnoma odpovedal zlasti napad. Pri domačih so se odlikovali Piščanec, Bertok, Jermanič in Kavalič, najboljši igralec med gosti pa je bil Klenovšek. L. O.

ŽENEVA — V 73. letu starosti je umrl bivši generalni sekretar Mednarodne nogometne federacije Švicar Kurt Gassmann.

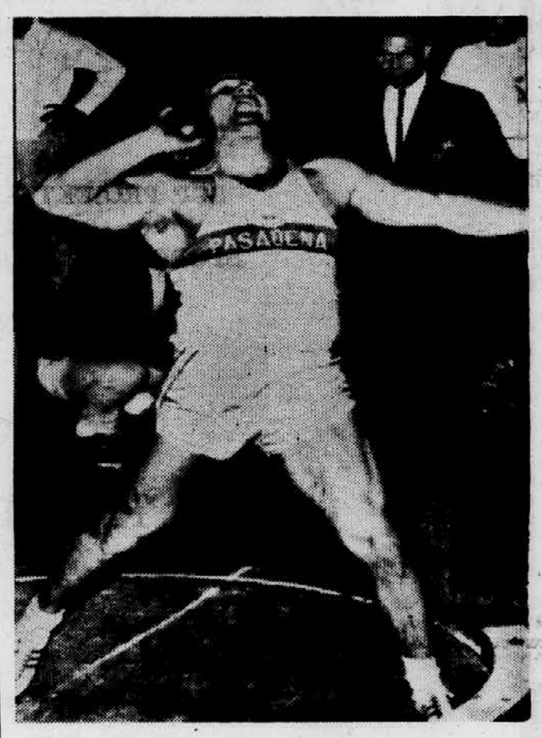

IZREDEN REKORD — Ameriški atlet Dallas Long je prvi dan srečanja med reprezentancama ZDA in SZ vrgel kroglo 20,67 m.

SOVJETSKI ATLETI V ZDA — Sovjetski atleti so pred »srečanjem leta« z ameriško reprezentanco v Los Angelesu prisostvovali v tem mestu tekmi v baseballu med ekipama Los Angeles Dodgers in Houston Colts. Razumljivo je, da so bili v središču zanimanja. Prodajalec Ken Liberman je člane obeh atletskih ekip obsul s »kikirikiji« in spominki.
Telefoto: AP

Dva svetovna rekorda vodstvo ZDA

Prvi dan atletskega dvoboja gigantov v Los Angelesu

LOS ANGELES, 26. jul. — Po prvem dnevu šestega dvoboja atletskih velesil ZDA in SZ vodijo na stadionu Colloseum v Los Angelesu domačini tako med moškimi kot tudi med ženskami. Moška ekipa ZDA ima 15 točk naskoka (61:45), veliko presenečenje pa predstavlja naskok dveh točk (27:25) v korist Američank, ki so bile v srečanjih s sovjetskimi atletinjami še zmeraj hudo poražene. Tak razplet med ženskami lahko spravi ekipo SZ letos prvič tudi ob zmago v skupnem seštevku. Za primerjavo naj navedemo, da so na primer na lanskem dvoboju v Moskvi Sovjeti po prvem dnevu vodili z 11 točkami naskoka, letos pa so v zaostanku za 17 točk!

Že prvi dan je bila tudi dosežena cela vrsta odličnih rezultatov, tako da je več ko 60.000 gledalcev prišlo povsem na svoj račun. Zlasti velikega odobravanja sta bila seveda deležna oba svetovna rekorda dneva — Longov v metu krogle z 20,67 (doslej Long 20,20), in Hansenov v skoku s palico 528 cm (doslej Hansen 523 cm). Zanimivo je, da je Long v šestih metih kar štirikrat premagal znamko dosedanjega svetovnega rekorda (njegova serija: 19,97, 20,35, 20,67, 20,44, —, 20,25) in da je Hansen letvico na višino 528 cm premagal že v prvem skoku, čeprav je bil na nižjih višinah prej dokaj nezanesljiv. Vsi njegovi poskusi, da bi preskočil še 535 cm, pa so ostali brezuspešni. Zaletišče za skok s palico v Los Angelesu je zgrajeno iz mešanice asfalta in sintetičnega kavčuka.

REVANŠA ZA MOSKVO

Kakor je bilo pričakovati, so se Američani v »svojih« disciplinah kar po vrsti maščevali za spodrsljaje pred letom dni v Moskvi. Tako so spet zabeležili dvojne zmage v tekih na 100, 400 in 110 metrov z ovirami. Na slednji progi se je moral blesteči zmagovalec z Leninovega stadiona Mihajlov zadovoljiti s tretjim mestom. Presenetljiva izida pa sta navrgli preizkušnji na 10.000 m in v metu kladiva. V teku na 10.000 metrov je prvič v zgodovini dvobojev zmagal Američan, v metu kladiva pa je bil ameriški favorit Connolly šele tretji. V odsotnosti Ter-Ovanesjana je bilo pričakovati gladko zmago Američana Bostona v skoku v daljino, za iznenadenje pa je poskrbel Barkovskij (SZ), ki je s skokom 803 cm za 1 cm potisnil Bostona na drugo mesto.

V ženskih disciplinah je bilo z uspehom ameriških sprinterk tako na 100 m, kakor tudi v štafeti 4x100 m računati (lani je bila v Moskvi prva Popova!), zato pa je dokaj presenetljiva dvojna zmaga domačink v skoku v višino. Tako je Rusinja Čenčikova po petih zmagah na dvobojih SZ:ZDA tokrat doživela prvi poraz.

REZULTATI

MOŠKI: **100 m** Carr (ZDA) 10,3, Moon (ZDA) 10,7, Ozolin 10,7, Kosanov (SZ) 10,8;

110 m ovire Lindgren 13,6, Jones 13,7 (oba ZDA), Mihajlov 14,0, Kontarirev 14,1;

4x100 m: ZDA 39,4, SZ 39,8;

daljina: Barkovski (SZ) 8,03, Boston 8,02, Mays (oba ZDA) 7,78, Fedosejev (SZ) 7,69;

palica: Hansen 5,28, Tork (oba ZDA) 4,84, Bliznjecov 4,74, Petrenko (oba SZ) 4,59;

10.000 m: J. Lindgren 29:17,6, Ivanov (SZ) 29:39,8, Dutov (SZ) 30:51,8, Gutkrecht (ZDA) 31:22,2;

20 km (hoja): Golubničij 1:39.58,6, Agapov (oba SZ) 1:40.00,6, Gaird 1:40.56,6, Zinn (oba ZDA) 1:45.58,4;

kladivo: Klim (SZ) 68,80, Kondrašov (SZ) 68,2, Konnolly 67,41, Burke (oba ZDA) 63,26;

krogla: Long (ZDA) 20,67, Lipsnis (SZ) 19,34, Matson (ZDA) 19,16, Varanaus (SZ) 18,24;

400 m: Larabee 46,0, Cassell (oba ZDA) 46,8, Arhipčuk 47,0, Bičkov (oba SZ) 47,5;

desetoboj po prvem dnevu: Storočenko (SZ) 4.397, Jeisya (ZDA) 4.174, Hodge (ZDA) 4.108, Kuznjecov (SZ) 4.002.

ŽENSKE: **100 m:** McGuire 11,5, Lyus (obe ZDA) 11,6, Popova 12,0, Itkina (obe SZ) 12,1;

4x100 m: ZDA 44,4, SZ 45,0;

višina: Montgomery 1,70 m, Brown 1,65 m (obe ZDA), Čenčik 1,65 m, Kotijenko (obe SZ) 1,65 m;

kopje: Ozolina 55,07, Gorčakova (obe SZ) 53,65, Bair 52,32, Hamilton (obe ZDA) 47,36;

disk: Tamara Press 55,79, Kuznjecova (obe SZ) 54,74, Connolly (ZDA) 51,80, Brown (ZDA) 45,77.

Turnir v Domžalah

DOMŽALE, 26. julija. V okviru občinskega praznika se je tu začel mednarodni košarkarski turnir, na katerem sodelujejo poleg ekipe Domžal še Svoboda in Ilirija iz Ljubljane ter Portuale iz Livorna, član prve italijanske lige.

V prvem srečanju je Portuale premagal Ilirijo, ki so jo okrepili nekateri igralci Tivolija, s 60:50 (25:27).

V drugem srečanju so Domžale premagale Svobodo 73:69 (38:33).

Tesna poraza Triglava

RIJEKA, 26. julija. V nadaljevanju druge zvezne vaterpolske lige (južna skupina) je Jedinstvo iz Zadra premagalo Triglav iz Kranja z 1:0, domače Primorje pa Korčulo s 4:1.

V nadaljevanju turnirja bi Triglav skoraj pripravil največje presenečenje na tem tekmovanju, saj bi skoraj premagal Korčulo. Moštvo KPK je sicer zmagalo s 4:3 (0:0, 1:1, 1:1, 2:1), toda le malo je manjkalo, da bi igralci Triglava izenačili tik ob koncu igre. Gole so dosegli Antunović 2 ter Milat in Arneri po 1 za KPK, za Triglav pa Brinovec, Šomba in Vala.

Primorje in KPK sta si praktično že zagotovila udeležbo v finalu

Šahovski turnir v Hilversumu

AMSTERDAM, 26. julija. V V. kolu mednarodnega šahovskega turnirja v Hilversumu je Pirc remiziral z Madžarom Barcso. Izidi ostalih partij: Dickstein : Donner 0:1 (v nadaljevanju), Lehman : Larsen remi, Van Sheltinga : Enevoldsen 1:0.

Stanje na tabeli: Larsen 4, Lehman 3,5, Pirc in Van Sheltinga 3,5 itd.

Ilirija prvak v waterpolu

Veliko zanimanje za republiško prvenstvo

KOPER, 26. julija. V novem bazenu v Podmarkovcu pri Kopru je bilo danes zaključeno letošnje republiško prvenstvo v waterpolu, ki se je začelo že v petek. Za prireditev je bilo veliko zanimanje med domačini in tujimi turisti. Posamezne tekme je vsak dan ob vsakem času spremljalo po 800 gledalcev.

S posameznih tekem objavljamo naslednje podrobnosti:

■ CELULOZAR : RENČE 15:0 (3:0, 6:0, 4:0, 2:0). Strelci: Šulc 7, Iskra 3, Kreutz 2, Kaplan 3; ekipa Celulozarja je bila tehnično in taktično boljša, vrh vsega pa je tudi bolje plavala.

■ KOPER : LJUBLJANA 4:3 — (1:1, 1:0, 2:1, 0:1). Strelci: Jakomin 2, Vuga in Plesničar za Koper ter M. Dekleva 2 in Orel za Ljubljano; domačini so bili v glavnem v precejšnji premoči, šele proti koncu pa so nekoliko popustili.

■ ILIRIJA : LJUBLJANA 5:1 — (1:0, 1:0, 2:1, 1:0); strelci: Jež, Alujević 2 in inž. Medvedić za Ilirijo ter Poljanšek za Ljubljano; Ilirija je zmagala predvsem zaradi taktične premoči, v plavanju pa je bila boljša Ljubljana.

■ CELULOZAR : KOPER 10:8 (2:3, 2:3, 3:1, 3:1). Strelci: Sulc 4, Kreutz 2, Iskra 3 in Jakomin (avtogol) za Celulozarja in Plesničar, Jakomin 2, Bradaškja 2, Bandelj, Koršič in Vuga za Koper; domačini so vodili že 7:4, že dobljeno tekmo pa so izgubili zaradi slabe slabe taktike. Gostje so zastavili vse sile za zmago in so po izdatnem vodstvu Koprčanov dosegli zapovrstjo pet zadetkov.

■ KOPER : RENČE 13:3 (2:1, 4:1, 3:1, 4:0). Strelci: Bradaškja 5, Jakomin 2, Koršič, Bandelj 2 in Plesničar 3 za Koper, Mozetič 2 in Jevšček za Renče; Koprčani so bili ves čas v premoči in so zasluženo pospravili visoko zmago.

■ ILIRIJA : CELULOZAR 3:2 (1:0, 1:1, 1:1, 1:0). Strelci: Meško inž. Hornung, Alujević in Jež za Ilirijo ter Iskra in Šulc za Celulozarja; to je bila tekma zastreljanih četvercev. Dva je zastreljal Šulc, enega pa Ilirijani. Ekipi sta bili izenačeni.

■ ILIRIJA : RENČE 8:0 (1:0, 2:0, 2:0, 3:0). Strelci: Jež 2, inž. Hornung 2, Hafner 3, inž. Medvedić in Meško. Renčani so se v tej tekmi že huje upirali, ker so se v dosedanjih tekmah naučili že precej

■ CELULOZAR : LJUBLJANA 6:5, (1:1, 1:2, 1:0, 3:2). Strelci: Iskra 2, Šulc 3 in Kaplan za Celulozarja ter Poljanšek, dr. Pirc, M. Dekleva 2 in Orel za Ljubljano. V izenačeni borbi so bili igralci iz Vidma-Krškega nekoliko boljši in zmagali s tesnim rezultatom.

● **Ljubljana : Renče 8:1 (2:0, 3:0, 4:1, 0:0);** strelci: Poljanšek 2, Pirc 2, Umek, Seme, M. Dekleva in Žule za Ljubljano ter Mozetič za Renče. Premaganci so se zmagovalcem resno upirali samo v zadnji četrtini.

● **Koper : Ilirija: 4:5 (1:1), 0:1, 2:0, 1:3);** strelci: Jakomin, Koršič, Bradašja in Vuga za Koper, Hornung, Alujević, Hafner, Jež in Meško za Ilirijo. To je bila tekma enakovrednih nasprotnikov. Koper je proti koncu močno popustil in zasluženo izgubil srečanje.

LESTVICA

Ilirija	4	4	0	0	22:7	8
Celulozar	4	3	0	1	33:17	6
Koper	4	2	0	2	29:20	4
Ljubljana	4	1	0	3	17:16	2
Renče	4	0	0	4	4:44	0

L. O.

Sestavljena ženska reprezentanca za Ljubljano

SARAJEVO, 26. jul. — Neposredno po zaključku državnega atletskega prvenstva je zvezni kapetan za ženske Marko Račič sporočil imena jugoslovanskih reprezentantk za dvoboj v Ljubljani. Spisek je naslednji: 100, 200 in 4x100 m: Lubej, Sikovec, Stamejčič, Petnjarić, Djanić; 400 in 800 m: Farkaš, Nikolić, Rajkov, Barišić, Petrović; 80 m ovire: Stamejčič, Lubej, Buranj; višina: Gere, Mrinjek; daljina: Stamejčič, Lubej; krogla: Šporer, Kačič; disk: Vuković, Celesnik; kopje: Kačič, Urbančič.

Sestavo moške reprezentance bodo objavili jutri, ker je zvezni kapetan Ilić že včeraj odpotoval iz Sarajeva. M. R.

Slalom v valovih Mure

Medrepubliško tekmovanje kajakašev

SLATINA RADENCI, 26. jul. Na Muri pri Radencih je bilo danes dopoldne prvo medrepubliško tekmovanje v kajak-kanu slalomu na divjih vodah. Na tej prvi prireditvi v tem vodnem športu — tekmovanje je organiziralo pod pokroviteljstvom slovenske brodarske zveze radensko TVD Partizan — je sodelovalo 57 tekmovalcev iz sedmih slovenskih ter dveh hrvatskih brodarskih društev.

Prvo tekmovanje v kajakkanu slalomu na Muri je pokazalo, da so vsi pogoji za vsakoletno prirejanje te športne prireditve. Dokaj težka proga je namreč pomenila trd oreh tudi za favorite, ki so le z največjimi napori izpolnili pričakovanja organizatorja. V posameznih disciplinah so se uvrstili na prva mesta v mojstrskem razredu K 1 Novogoričan Albin Spacal, v razredu C 2 — mešano — mlada tekmovalca varaždinskega Varteksa Turković in Kovačić, v razredu mojstrov C 1 pa je zmagal Vest iz Ljubljane. Med juniorji so zmagali v razredu 1 Bojan Poberaj iz Nove Gorice, v kategoriji C 2 pa Šušter in Bernot iz Ljubljane.

Tekmovanje v kajak-kanu slalomu na Muri je torej pokazalo, da so prišli na to preizkušnjo najbolje pripravljeni Novogoričani in Ljubljančani; vse priznanje pa gre tudi organizatorju za odlično izvedbo tekmovanja in ne nazadnje borbenim članom ljutomerskega in soboškega brodarskega društva, ki so se tokrat prvič pomerili v tem športu. Ta prireditev utegne postati tradicionalna športna manifestacija vodnega športa v Pomurju.

B. B.

ZAČETEK MEDNARODNE KOLESARSKE DIRKE »PO JUGOSLAVIJI«

Nepričakovano — I. etapa za Pavlika

Valenčič 8., Ukmar 11. — Danes proti Nišu

SKOPJE, 26. jul. — Z mestnega stadiona je popoldne odpeljalo 114 kolesarjev iz 14 evropskih držav na 20. mednarodno dirko »Po Jugoslaviji«. Udeležence dirke, s katero je obeležen začetek športnega dela »srečanja solidarnosti« ob obletnici potresa, je na tem prostoru pozdravil predsednik mestnega odbora Socialistične zveze Djore Djorevski.

Proga I. etape je tekla od Skopja do Titovega Velesa in nazaj v skupni dolžini 110 kilometrov. Značilnost te etape je bil prilično hud vzpon pri 30. kilometru. Uvodna povprečna hitrost kolesarjev je bila nad 40 kilometrov na uro.

Že sam začetek je obetal zanimiv razplet. Od glavnine so se najprej odlepili Štirje, med njimi Valenčič in Bilič. Ta četverica je tudi prva privozila v Titov Veles. Na povratku proti Skopju je zaostal Čehoslovak Bihl, tako da so pot nadaljevali le trije. Pri 75. sled ujela skupina 20 vozačev, kilometru pa je ubežnike napomed njimi tudi član srbske ekipe Pavlik. Vse do nekaj kilometrov pred ciljem so vozili složno, dokler nista v odločilnem trenutku ušla naprej Pavlik in Nizozemec Schepers. Na cilju je bil za pol kolesa hitrejši Pavlik, ki je prevozil v enakem času kot njegov tekmec Nizozemec — 2:45,22.

Dvaindvajset sekund za njima je privozila skozi cilj skupina 20 kolesarjev, med njimi tudi Jugoslovana Valenčič in Boltežar.

Uradni rezultati I. etape: 1. Pavlik (Srb) 2:43,00, 2. Schepers (Niz) 2:43,30, 3. Baunse (Dan) 2:44,22, 4. Eckstein (NDR), 5. Sannen (Belg), 6. Adler (NDR), 7. Jorgensen (Dan), 8. Valenčič (J), 9. Kvapil (CSSR), 10. Widera (Polj), 11. Ukmiar (J), 12. Osinki (P), 13. Evers (Niz), 14. Nejčev (Belg), 15. Bocev (Blg), 16. Valčić (Hr), 17. Aranyi (Madž), 18. H. Bocev (Belg), 19. Grimbert (Fr), 20. Bilić (J), 21. Purho (NDR), 22. Ritter (Dan), 23. Wiesleder, 24. Lux (oba NDR), 25. Boltežar, 26. Škerlj (oba J) vsi s časom tretjeplasiranega.

V ekipnem plasmaju vodi DR Nemčija pred Danako, Jugoslavijo, Bolgarijo itd.

Angleški motociklist Hailwood teže poškodovan

BERLIN, 26. julija — Svetovni motociklistični prvak Anglež Hailwood se je na mednarodni dirki za »Grand Prix« NDR težje poškodoval. Po zmagi na motorju 500 ccm je Anglež sedel še na motor z 250 ccm. Na neki krivini pa je zletel s steze, se nekajkrat prevrnil in se pri tem težje poškodoval. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

Grmovšek in Breskvar v Avstriji

LJUBLJANA, 26. julija — Najboljša slovenska teniška igralca Grmovšek (B) in Breskvar (O) se bosta od četrtka do nedelje udeležila večjega mednarodnega turnirja v Gmundenu v Zgornji Avstriji. Prireditelji tega tekmovanja pričakujejo goste iz ČSSR, Madžarske, Zah. Nemčije in Jugoslavije.

V istem času bo igral v tujini tudi mladinski prvak Slovenije Vodeb (B). Ta bo igral v Mönchengladbach v ZRN

OBVESTILO POTROŠNIKOM

o izidu žrebanja nagradnega natečaja »NAGRADNI ALBUM POTROŠAČA«. Pri drugem nagradnem žrebanju 23. VII. 1964. eta so nagrajeni naslednji potrošniki:

TELEVIZOR RR ekran 865/59: Mikšić Milka, Čačak, Cerska 11.
STROJ ZA PRANJE PERILA »EKA«: Baraković Marin, Bajmok, Preradovićeva 24 — Boljevac Zvonko, Osijek, Vukovarska 81.
HLADILNIK »EKA«: Soboćan Irena, Murska Sobota, Lendavska 44 — Boroš Eržika, Draž, Planina 128.
RADIOAPARAT RR »MELODIJA«: Jakovljević Zoran, Beograd, Vojvode Milenka 39 — Medarić Vesna, Cres, Jadranska obala 9 — Creorovski Slavko, Prilep, M. Pijade 22/a.
TRANSISTOR RR »OTELO«: Miladinovski Dragan, Beograd, Bulevar oktobarske revolucije 68 — Sekulić Julijana, Beograd, Studentski trg 7 — Matić Mirjana, Osijek, Ilir. naselje 31.
FOTOAPARAT »PENTONA II«: Kovačević Vesna, Aljmaš, Podunavlje 9 — Tikvanovski Sonja, Beograd, Sarajevska 3 — Perić Gordan, Osijek, Naselje M. Križan 60 — Juvela Ratka, Palača, Laslovo Korodž, Miroslava Odanića 17 — Hančič Anton, Trbovlje, Trg republike 13.
GRAMOFON RIZ GK-5/SK: Čekić Nikola, Vrbas, I. L. Ribara 12 — Pavuna Damir, Osijek, I. L. Ribara 13/II — Hnicak Zvonko, Vukovar, Radićeva 81 — Dragičević Borivoj, Osijek, Frankopanska 212 — Jurkezi Djurdjica, Vukovar, Priljevo 85.

KOLEKCIJO ČOKOLADNIH IZDELKOV prejmejo:

Djokić Mirjana, Beograd, Juhorska 13 — Rap Tihomir, Osijek, Gundulićeva 60 — Rudec Dragutin, Čepin, Brešće K. Popovića 50 — Gudelj Siniša, Bizovac, Sunčana 15 — Skarpa Andjela, Rijeka, Draga Žervea 72/I — Vagnhofer Blanka, Borovo, II. Kolonija 91 — Stojković Dušan, Beograd, Tomazeova 12 — Skeledžija Božica, Donji Miholjac, Vl. Nazora 25 — Čohadžić Jelica, Leskovac, S. Kovačevića 20 — Ristić Olivera, Beograd, S. Kovačevića 7/4 — Marković Ljubica, Boljevac, poduzeće »Standard« kod Zaječara — Kanižai Ana, Bezdan, Mala ulica 38 — Čorda Ada, Titograd, Djure Salaja 7/II — Primožič Jure, Ljubljana, Vožarska pot 10 — Videnović Gordana, Vršac, Sterijina 16 — Sekulić Stevo, Čepin, M. Križan 5 — Skerlovaj Greta, Osijek, Strosmajerova 85 — Sikirica Mile, Čatrnja 7, z. p. Krnjak — Atanacković Milorad, Beograd, V. Kosanovića 46 — Sokol Josip, Valpovo, Kolodvorska 7 — Rois Marica, Makole 11/a pri Poljčanah — Jakovljević Dragutin, Kragujevac, D. Božovića 4 — Tešankić Milja, Sremska Mitrovica, Braće Radića 9 - D 1/III - 26 — Vašaš Ana, Bezdan, Livada 3 — Kraljević Rada, Beograd, 29. novembra 86 — Augustinović Mićo, Osijek, Titov park 2 — Dodaš Angelina, Šabac, Masarikova 10 — Zadjina Milica, Beograd, Zahumska 59 — Brbaklić Stevanka, Sombor, Hajduk Veljka 36 — Miloš Marinko, Sarajevo, Dragice Pravice 16 — Česarević Živorad, Osečina, Željeznička 11 — Kalkan Anica, Bizovac, M. Tita 197 — Faubel Blaženka, Koška, Braće Radića 27/I — Zoloj Zvonko, Koška, M. Gubca 118 — Briški Zoran, Slavonski Brod, Trg Pobjede 18 — Pavlović Melanija, Beograd, Jelene Četković 12/III — Zgarić Jadranka, Krk, Bohnačić Lina 3 — Sirić Ana, Višnjevac, I. L. Ribara 42 — Petković Suzana, Srpski Miletić, Oslobodjenja 12 — Kiš Stanko, Beograd, Kumanovska 6 — Bobinski Valerija, Titel, Potiska strana 16 — Irena — priimek ni čitljiv, Griže 21, z. p. Zagorje ob Savi — Čvorko Miroslav, Šamac, Miodraga Simića 11 — Topalov Dobrila, Sombor, Garčina 43 — Brajković Vera, Kutina, L. Ribara 25/I — Jambrović Siniša, Luč, Bijeli Manastir, Vl. Nazora 67 — Tonković Dobrila, Susek, Ribarska 24 — Ružić Ninoslav, Osijek, Gundulićeva 142 — Hajvert Zoltan, Doroslovo, Z. Zrenjanina 31 — Lukačić Stevo, Valpovo, Dvorac 1 — Eti Veža, Dubrovnik, Marka Oreškovića 3 — Zlatunić Krešimir, Babina Greda, M. Stojanovića 46 — Kardo Atila, Osijek, I. Senjuge 6 — Kelić Lazar, Sombor, M. Kraljevića 49 — Obradović Elza, Beograd, Prote Mateje 8 — Varga Snežana, Osijek, Republike 17 — Parezanović Djordje, Zrenjanin, Trg republike 1/1 — Lipovac Marija, Banja Luka, V. Masleše 12 — Pavlekovič Margita, Osijek, Tenjsko naselje 134 — Djokić Dušica, Kranj, XXXI. Divizije 46 — Koški Zdenka, Satnica, Osječka 25 — Paprotski Olgica, Šid, Zmaj Jovina št. 92 — Eškit Vjekoslava, Osijek, Sare Bertić 40 — Grubišić Jadranko, Osijek, Sekulićeva 2 — Mandić Saja, Sarajevo, Studentski dom »Mahmut Bušatlija«, Vuka Karadžića 92, Bjelave — Čelikovič Irena, Osijek, Šenoin trg 1/II — Pulitika Brigita, Zadar, Branimirova 26/V — Tudić Nada, Osijek, Križanićev trg 3 — Bosnić Ljubica, Bajmok, Slovenska 32 — Marinoska Golobe, Ohrid, Stambena zgrada na električni centrala — Mitrović Marija Osečina, Maršala Tita 39 — Protić Vladimir, Kraljevo, Voj. Stepe 18 — Vemić Živanka, Gornji Milanovac, Ljubićska 36 — Grgošević Goran, Valpovo, Učka 63 — Marković Natalija, Beograd, Krušedolska 11/3 — Lišnjić Boris, Osijek, Strosmajerova 29 — Ranogajac Branka, Osijek, Bratstva Jedinstva 12 — Kabalin Darka, Bribir, Hrvatsko Primorje, Kičeri — Senta Anica, Donji Miholjac, Vladimira Nazora 17 — Skaljić Edo, Zrenjanin, Partizanska 8.

INDUSTRIJSKO POLJOPRIVREDNI KOMBINAT TVORNICA ŠEĆERA I KANDITA — OSIJEK 7228

PRVI SESTANEK NOVE (STARE) VLADE — Po nekajtedenski krizi je italijanskemu premieru Aldu Moru spet uspelo sestaviti vlado. Bistvenih sprememb ni, podpredsednik vlade je spet vodja italijanskih socialistov Pietro Nenni. Politična levica je ostro odklonila program nove vlade, ker pomeni kompromis na škodo naprednih sil. Na sliki: sestanek nove vlade takoj potem, ko jo je sprejel predsednik Segni. Foto: AP

OBISK IZ NOTTINGHAMA — V soboto popoldne je prišla v Ljubljano pod vodstvom vzgojiteljev skupina srednješolcev iz Nottinghama v Veliki Britaniji, ki bodo gostje svojih ljubljanskih vrstnikov. Skupaj z njimi se je vrnila tudi skupina ljubljanskih dijakov, ki so bili na počitnicah v Nottinghamu. Foto: Busić

PRVIČ ČEZ ŠEST METROV — Na atletskem državnem prvenstvu v Sarajevu je Draga Stamejčič (Kladivar) kot prva Jugoslovanka premagala mejo 6 m (611 cm) v skoku v daljino. S tem je vnovič potrdila dobro formo pred olimpijskimi igrami. Arhiv »Dela«

Nadaljevanje s prve strani

●

Spomenica

osvoboditev Jugoslavije in za njeno potrditev na svetu je znana in zgodovinsko določena.

Ljudstvo Visa je ponosno, da je v teh dnevih delilo streho, kruh, vino in plodove svojih žuljev z borci ljudske vojske, veselo je, da je svoje domove in svojo obleko delilo s tovariši, ki so prihajali v pribežališča ranjeni in izčrpani iz porušenih in požganih krajev, srečno je, da je otrlo solzo marsikateremu otroku, otetemu izpod krvniškega noža.

Dragi naš tovariš Tito,

Vis je bil in ostal trdnjava revolucije. S te obale si govoril o vsebini narodnoosvobodilnega boja našemu izmučenemu ljudstvu in vsemu svobodoljubnemu človeštvu.

Tvoja poslanica »Tujega nočemo — svojega ne damo« je vodila našo proslavljeno ljudsko vojsko do končne zmage. Tvoje besede so postale dejanje in nehanje ljudstva.

Tovariš Tito, spomin na tvoje bivanje hrani ljudstvo otoka Visa kot največjo svetinjo in kot živ ogenj, ki nas je grel in ki bo svetil bodočim rodovom. Tvoje ime in tvoja misel živita v naših srcih trajno in neuničljivo kot kamen tega otoka.«

Vis, 26. julija 1964. leta.

Skupščina občine Vis

●●

Množica

Mate Kuzmanić, ki sta izročila dragim gostom cvetje in spominske značke v spomin na proslavo.

Godba je zaigrala državno himno. Predsedniku republike je raportiral komandant častne čete, poročnik bojne ladje Bogdan Petrović. Potem je predsednik Tito pregledal častno četo mornarjev vojne mornarice.

Tovariš Tito se je nato pozdravil s skupino državnih, vojaških in političnih funkcionarjev, ki so pred 20 leti tu, na Visu, organizirali obrambo otoka: Vickom Krstulovićem, tedanjim sekretarjem pokrajinskega komiteja Komunistične partije za Dalmacijo, Maksom Bačejem, komandantom štaba za obrambo otoka, generalpolkovnikom Božidarjem Božovićem, tedanjim komandantom, in Dušanom Koračem, komisarjem 26. dalmatinske udarne divizije, ki je branila otok. Pri sprejemu predsednika republike so bili tudi Anka Berus, Nikola Sekulić, Jerko Radmilović, viceadmiral Ljubo Truta, generalmajor Jože Skočilič, predsednik okrajne skupščine Splita Zvonko Jurišić in drugi politični in družbeni delavci Dalmacije.

Takoj nato se je predsednik republike odpeljal s spremstvom proti Potšpilju, kjer je po 20 letih ponovno stopil v znano Titovo špiljo, iz katere je tedaj vodil vojaške in politične akcije nove Jugoslavije

Po povratku v Vis si je predsednik Tito s spremstvom ogledal veliko industrijsko vinsko klet, ki so jo dopolnę izročili namenu. Tu so mu nato priredili zakusko. Po ogledu tega največjega gospodarskega objekta na otoku, se je predsednik s spremstvom vrnil s torpednim čolnom na ladjo »Galeb«, kjer je nocoj priredil večerjo za družbeno-politične delavce Visa, jutri pa se bo udeležil odkritja spomenika na viški obali, v katerega so vklesani deli njegovega znanega govora ob pregledu borcev I. dalmatinske proleterske brigade 12. septembra 1944.

●●●

Šola na Visu

ko je skupščina sklenila, da bodo odslej področje, kjer sta Titova špilja in hrib Hum proglasili za zaščiten spominski prirodni objekt. Na seji so prečitali tudi spomenico prebivalcev otoka Vis Titu, ki jo bodo predsedniku Titu izročili jutri Odborniki so se na ta dokument podpisali v imenu ljudstva tega svobodoljubnega otoka, ki je dalo narodnoosvobodilni borbi 1032 borcev, od katerih jih je padlo 222.

Nato so udeleženci skupno z velikim številom občanov prisostvovali otvoritvi nove osemletke, spominsko ploščo, ki je na šolski stavbi pa je odkril Nikola Sekulić. Nova šola bo lahko sprejela 600 učencev in je eden od najlepših in najmodernejših šolskih objektov v Dalmaciji.

Lepa pridobitev na Visu je tudi nova sodobna vinska klet, ki so jo danes odprli in je na otoku največji gospodarski objekt. V kleti bodo lahko z najmodernejšimi napravami predelali več kot 50 odstotkov celotnega letnega pridelka grozdja. Okoli 350 vagonov znanega viškega vina bo prihajalo na domača in tuja tržišča. Vino bo filtrirano in večidel ustekleničeno.

★

Kuba

trgovinske stike s Kubo. Nekatere med njimi ne nameravajo spremeniti svojega stališča.

Mehiški krogi označujejo resolucijo kot poskus vmešavanja v notranje zadeve južnoameriških držav na podlagi argumentov, ki niso prav nič prepričljivi. Tanjug poroča, da bo predsednik Lopez Mateos v prihodnjih treh ali štirih dneh odločil, kakšno stališče bo zavzela Mehika do sklepov, ki so jih sprejeli v Washingtonu. Vladni krogi še vedno omenjajo možnost, da bi Mehika izstopila iz OAD.

TASS poroča iz Havane, da je namestnik predsednika vlade in obrambni minister Raul Castro na tiskovni konferenci poudaril pripravljenost Kube, začeli z ZDA pogajanja o spornih vprašanjih. Dodal je, da ZDA doslej niso pokazale pripravljenosti za taka pogajanja. Obsodil je sklepe zasedanja OAD in posebej omenil, da so nekatere latinsko ameriške države nasprotovale sankcijam proti Kubi.

★★

Skopje

skupščine, se je Blagoje Popov v imenu občanov Skopja zahvalil za nesebično skrb jugoslovanske skupnosti in za pomoč, ki so jo nudile številne države z vseh celin pri odstranjevanju posledic katastrofalnega potresa. Popov je poudaril, da je to najboljši dokaz monolitnosti bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov ter edinstveni primer izredne mednarodne solidarnosti.

Skupščina je nato sprejela sklep o podelitvi listine za posebno priznanje generalnemu sekretarju OZN U Tantu in šefom držav, ki so sodelovale v akciji mednarodne solidarnosti pri obnavljanju Skopja. Sklenili so tudi, da bo Aleja žrtev katastrofalnega potresa v Skopju proglašena za spominsko pokopališče, kakor tudi sklep o »srečanju solidarnosti« v spomin na 26. julij 1963. leta. Srečanje solidarnosti obsega športne, kulturne in druge manifestacije ter bo vsako leto od 26. julija do 2. avgusta.

Mestna skupščina je sklenila predlagati predsedniku republike, da bi odlikoval vse skupine in posameznike iz tujine, ki so s svojim neposrednim sodelovanjem v Skopju prispevali k odstranjevanju posledic strašne stihije.

Medtem, ko je v mestnem parku slavnostno zasedala mestna skupščina Skopja, pa so se Skopjanci začeli zgrinjati na hrib Butelj, vzhodno nad Skopjem, kjer je veliko pokopališče, staro s kamnitimi nagrobniki in novo z rdečimi križi nad svežimi gomilami žrtev potresa.

Ko so okoli pol desetih prispeli na pokopališče udeleženci svečane seje, sta bila ob vsakem nagrobniku, kamnitem ali lesenem, vsaj po dva svojca umrlih. Računajo, da je bilo samo tedaj na pokopališču okoli 100.000 prebivalcev Skopja, še vedno pa so prihajale goste kolone avtomobilov in pešcev s cvetjem.

Med lepo urejenimi alejami so prebivalci Skopja postavili žrtvam potresa edinstven spomenik: stolp iz kosov mestnih razvalin, ki bo trajen pomnik razrušenih domov Skopjancev.

Ob zvokih posmrtnih koračnic sta najprej položila venec predsednika Josipa Broza Tita podpredsednik zveznega izvršnega sveta Veljko Zeković in član zveznega izvršnega sveta Milutin Morača. Potem sta Vidoje Smilevski in Krpe Jakovlevski položila venec sobranja Socialistične republike Makedonije, Ljupčo Arsov in Elisije Popovski venec političnih organizacij, generalmajorja Beno Russo in Zarija Skerović venec Jugoslovanske ljudske armade, Blagoja Popov pa je položil venec mestnega sobranja Skopja.

Mladinci in mladinke, udeleženci delovne akcije »Rdeči nagelj«, so potem ponesli venec družbeno-političnih organizacij Skopja, izvršnih svetov Bosne in Hercegovine, Hrvatske in Srbije, Stalne konference mest, Beograda, Ljubljane, Prištine, Sarajeva, Titograda, Zagreba, Bitolja, Kumanova, Ohrida, Štipa, Tetova, Titovega Velesa in drugih mest. V imenu makedonske pravoslavne cerkve je venec položil metropolit Dositej. Vence so položili tudi predstavniki francoskega in turškega konzulata ter številnih skopjanskih kolektivov. Inženir Leonid Popov, ki je vodil gradnjo tovarne montažnih hiš v Skopju, je položil venec podpredsednika sovjetske vlade V. Dimšeca.

Potem je pristopila k spomeniku Nizozemka Alisa Schifer s šopkom svežega cvetja, povezanega z rdečim trakom, na katerem je pisalo: »Nizozemska Skopju«. Ta mlada Nizozemka, sicer velika prijateljica naših narodov, je, brž ko je zvedela za skopsko katastrofo, organizirala v svoji deželi zbiranje pomoči za prizadete, danes pa je prišla v Skopje, da bi se osebno poklonila spominu žrtev potresa.

Kljub tolikim ljudem — od daleč je bilo v žarkem soncu pokopališče videti kot črno človeško mravljišče — pa je bilo vendar slišati tihe, visoke in pojoče glasove »tažilk« — starih žena v črnem, ki po tukajšnjem običaju s čelom na gomili opevajo umrle.

Na Butelju leži nad 100 žrtev potresa. Danes pa so obiskali Skopjanci tudi grobove svojcev, ki so že davno umrli. Vse Skopje je bilo na pokopališču — 26. julij je v Skopju spontano postal dan vseh mrtvih

Bil sem priča prizoru, polnemu simbolike, ki me je globoko ganil in hkrati umil. Nad grobom 18-letnega šina je mater zlomilo gorje: tiho a tako pretresljivo je zaihtela, da sem z drugimi udeleženci komemoracije tudi sam odvrnil pogled. Pod hribom pa sem zagledal v soncu bleščeče se strehe stotih novih hišic naselij Madžari ter Butelj I. in II. in velikanske jeklene konstrukcije bodoče skopske železarne, ki bo že letos sprejela okoli 5000 novih delavcev in bo največja makedonska tovarna sploh.

Pod hribčkom z grobovi burno raste novo Skopje, novo, še ponosnejše glavno mesto Makedonije.

BOGDAN FINŽGAR

Spremenjene tarife

BEOGRAD, 26. jul. (Tanjug) — V nekaj dneh, 1. avgusta, bodo začele veljati spremenjene tarife za prevoz nekaterih vrst blaga po železnici. Nove tarife je odobril zvezni zavod za cene. Med drugim se bo povečala vozarina za 20% za kosovne pošiljke, ki jih prevažajo nepaletizirane. S tem bi stimulirali paletizacijo blaga, ker bi bile cene prevoza za paletizirane pošiljke nekoliko nižje od redne tarife.

V vsem omrežju jugoslovanskih železnic pa so uvedli paletizacijo samo na 50 železniških postajah. Od 118 drugih postaj, ki so bile določene, da bodo sprejemale in odpošiljale paletizirano blago, še nobena ni sposobna opravljati tega posla. Od razpoložljive opreme — ročnih in motornih viličarjev in palet — je precej pokvarjene. Malo je tudi železniških postaj, kjer so nakladalne rampe prilagojene za nakladanje in razkladanje paletiziranega blaga.

V skupnosti jugoslovanskih železnic zato sodijo, da še ni pogojev za množično uvedbo paletizacije. Zato bi ne bilo realno, če bi zvišali tarife za nepaletizirane pošiljke. Skupščini skupnosti jugoslovanskih železnic, ki se bo sestala konec tega meseca, bodo predložili, naj bi počakali z zvišanjem vozarine za takšne pošiljke. Ta odložitev bi bila začasna, dokler ne bodo zagotovljeni tehnični pogoji za paletizacijo blaga, ki ga prevažajo po železnici.

Trajektni vlak za Krk

REKA, 26. jul. (Tanjug) — Danes sta začela voziti na svojih rednih progah trajektni vlak in ladja s podvodnimi krilci »Vihor«. Trajekt je naš najsodobnejši plovni objekt te vrste. Zgradili so ga v Titovi ladjedelnici v Kraljevici, vozil pa bo od Crešnjeve pri Kraljevici do vlaka na Krku. Trajekt bo lahko hkrati prepeljal 20 vozil.

Otok Krk ima že od prej podobno zvezo s kopnim pri Šilu. Trajekt bo vozil na odseku, kjer je oddaljenost do kopnega najmanjša. Vozil bo osemkrat dnevno. Da bi popolnoma zagotovili to zvezo, so na otoku in na kopnem zgradili priključne asfaltne ceste v dolžini 8 kilometrov.

Danes je ponovno zaplula tudi ladja »Vihor«, ki je bila dalj časa v popravilu. »Vihor« vzdržuje zvezo med Reko in Malim Lošinjem. Na tej progi bo ladja vozila dvakrat na dan. Enkrat na dan bo pristajala tudi v Opatiji in vozila turiste na Mali Lošinj.

Poletni karneval na Pagu

PAG, 26. julija (Tanjug). Sinoči se je začel na Pagu tridnevni karneval, ki je tu že tradicionalna prireditev. Prireditelji nameravajo s karnevalom prikazati domačim in inozemskim turistom razne folklorne in druge značilnosti tega kraja. Jutri pričakujejo, da si bo karneval ogledalo veliko že najavljenih izletnikov s kvarnerske riviere in Zadra. Za obiskovalce karnevala so na Pagu pripravili tudi razstavo znanih paških čipk.

Dvajsetletnica konference AFŽ

BUZET, 26. julij (Tanjug). — V Rašporu blizu Buzeta so danes proslavili 20-letnico I. Pokrajinske konference AFŽ za Istro. Priredili so veliko zborovanje, ki se ga je udeležilo več tisoč prebivalcev Istre in Reke. V Rašporju so odkrili spomenik, ki simbolično prikazuje sodelovanje Istrank v NOV.

Slovenski predlog

Podpora socialistov in komunistov

OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA

TRST, 26. julija — Na zadnji seji deželnega sveta avtonomne dežele Furlanije Julijske krajine v Trstu so predstavniki slovenske manjšine v deželnem svetu Šiškovič in Jarc (izvoljena na listi KPI) ter Škerk (lista »Slovenska skupnost«) predlagali, naj bi ustanovili pri predsedstvu deželnega sveta poseben urad za splošne zadeve in narodne manjšine.

Predlog so utemeljevali s potrebo, da se v duhu italijanske ustave in posebnega deželnega statuta omogoči v okviru nove dežele reševanje enakopravnosti in posameznih zahtev slovenske narodne manjšine. Med temi zahtevami so zlasti poudarili načelno pravico do uporabe slovenščine v deželnem svetu in ureditev vprašanja višjega strokovnega šolstva, ki je specifično za slovensko manjšino.

Po daljši razpravi, v kateri so predstavniki nekaterih strank sicer priznavali obstoj manjšinskega vprašanja in potrebo po njegovi rešitvi, so za predlog, ki je ostal v manjšini, glasovali samo predstavniki KPI in PSI.

Na petkovi tiskovni konferenci, ki jo je pripravilo vodstvo tržaške federacije Socialno demokratske stranke, je njen predstavnik Cesare izjavil, da se stranka zavzema za ureditev manjšinskega problema v okvirih pristojnosti, ki jih ima dežela. Posebej je poudaril, da se bo stranka zavzemala za ugoditev zahteve slovenske manjšine po strokovnem šolstvu.

Konec tedna so končno dosegli sporazum o rešitvi spora med uslužbenci in vodstvom Javnih skladišč v Trstu. V soboto so podpisali sporazum, po katerem se bobo zvišali prejemki uslužbencev za 9.000 lir na mesec. Pogoste občasne stavke, ki so jih organizirala sindikalna vodstva, so za poldrug mesec omrtvile skoraj vso dejavnost v tržaškem pristanišču. DRAGO KOSMRLJ

6000 vojakov več za Kana

Izredni uspehi vietkongovskih enot

WASHINGTON, 26. jul. (Reuter) — Po vesteh iz dobro poučenih krogov je predsednik Johnson ukazal, naj se okrepi vojna proti južnovietnamskemu osvobodilnemu gibanju Vietkongu in naj zato pošljejo v Južni Vietnam pet do šest tisoč ameriških »vojaških strokovnjakov«. V Južnem Vietnamu je zdaj po uradnih podatkih okoli 16 tisoč ameriških vojakov, ki služijo kot »vojaški svetovalci« pri raznih enotah južnovietnamske vojske ali tudi neposredno sodelujejo v bojih proti osvobodilnim silam.

V odločitvi predsednika Johnsona, da poveča število ameriških vojaških enot v Južnem Vietnamu za tretjino se kaže odločenost ameriške vlade, da kar najbolj pomaga sedanjemu južnovietnamskemu predsedniku Kanu v boju proti naraščajočim silam osvobodilnega gibanja.

Od 1961. leta, ko so ZDA poslale svoje vojake v Južni Vietnam, je bilo tam ubitih ali ranjenih oziroma so pogrešili več ko tisoč pripadnikov ameriške vojske

Sodijo, da je k predsednikovemu sklepu o povečanju ameriške vojske v Južnem Vietnamu pripomogel sedanji ameriški veleposlanik v Saigonu Maxwell Taylor, prejšnji načelnik skupnega štaba ameriških oboroženih sil.

Tuje agencije poročajo, da osvobodilne sile Vietkonga od začetka vojne v Južnem Vietnamu pred nekaj leti še nisо v tako kratkem času zadale vladnim silam toliko izgub kot prejšnji teden. Samo v treh večjih akcijah so popolnoma razbile več čet in bataljonov vladnih sil. Ubitih in ranjenih je bilo nad 160 vladnih vojakov. V teh akcijah so borci Vietkonga v odprtem boju ubili 159. ameriškega vojaka, odkar so se Američani zapletli v vojno v Južnem Vietnamu decembra leta 1961.

Po ocenah vojaških opazovalcev v Saigonu uporablja gibanje Vietkong v zadnjem času taktiko bliskovitih napadov na vojaške konvoje iz zased in vsiljuje boj na nož. Tak način boja jim daje velike prednosti pred sovražnikom in onemogoča, da bi v bitke posegla vladna letala in težko topništvo, saj bi vsak tak napad na enote Vietkonga pomenil hkrati tudi napad na lastne enote.

Modernizacija carinske službe

Pet milijard za zgradbe, laboratorije itd.

BEOGRAD, 26. jul. (Tanjug) — Program financiranja investicij v carinski službi, ki ga je nedavno sprejel zvezni izvršni svet, predvideva pet milijard dinarjev za gradnjo objektov za tehnično opremo in modernizacijo dela carinarnic v vseh krajih države.

S temi sredstvi bodo do konca 1966. leta zagotovili boljše pogoje za delo carinske službe, ki je čedalje obsežnejša. Razen tega je pol milijarde dinarjev namenjenih za zgraditev stanovanj. Carinska služba bo dodala k temu še lastna sredstva in na ta način lahko zgradila 550 stanovanj.

Dobršen del predvidenih investicijskih sredstev — okoli 1.2 milijarde dinarjev, je namenjen za izgradnjo skladišč. Skladišča so nujno potrebna za normalno delo. Velika skladišča bodo zgradili v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani. V arhitektonski celoti s skladišči bodo uredili tudi delovne prostore za carinike, za kar bodo porabili prav toliko.

Za zgraditev novih, sodobnih obmejnih objektov bo vloženih 620 milijonov dinarjev. Enega bodo zgradili na obmejnem prehodu Horgoš pri Subotici, drugega naj bi zgradili v Goričanah pri Koprivnici Uredili bodo tudi novi obmejni prehod pri Gornji Radgoni ter v Bogorodici pri Gevgeliji, v Sentilju, v Medjetliji pri Bitolju, v Ratečah in v Vatinu pri Vršcu. Pri vseh teh objektih bodo uredili tudi parkirišča.

Ostala sredstva, ki jih predvideva investicijski program, bodo porabili za zgraditev skupnih garaž za tiste avtomobile, ki so pod carinskim nadzorstvom, za opremo carinskih laboratorijev in za nabavo raznih drugih sredstev.

Čombe grozi z nasiljem

LEOPOLDVILLE, 26. jul. (AFP). Predsednik kongoške vlade Moiz Čombe je izjavil, da se ne bo pomišljal uporabiti silo, da bi »ukrotili položaj« v pokrajinah Kivu in Južni Kasaj. Čombe je to izjavil v govoru po vrnitvi iz teh pokrajin, kjer je bil tri dni. Dejal je, da bo posegel po »vseh koristnih ukrepih«, če ne bi mogli doseči pomiritve z miroljubnimi sredstvi.

Položaj v pokrajini Kivu je, kakor je rekel Čombe, »precej drugačen«, kot pa si ga je predstavljal. Čez mesec dni se bo vrnil tja, »da bi nadaljeval, kar je začel«.

Po vesteh iz Elisabethvilla so sile katanške policije zdaj 3 kilometre od Baudouinvilla, ki je v rokah »upornikov«. Generalni inšpektor policije trdi, da njegove sile napredujejo proti mestu, ne da bi zadevale na odpor, in pričakuje, da bo mesto danes padlo, »ker bodo pristaši Mulele pognani v beg«.

Zadnje vesti

Začetek puljskega filmskega festivala

PULJ, 26. jul. (Tanjug) — Predsednik upravnega odbora festivala jugoslovanskega filma Djuro Kladarin je nocoj v veliki puljski areni pred kakih 13.000 gledalci s pozdravnim govorom občinstvu in festivalskim gostom, med katerimi je bil tudi posebni odposlanec pokrovitelja festivala predsednika republike Tita, zvezni sekretar za informacije Vinko Vinterhalter, začel letošnji XI. festival jugoslovanskega igranega filma. Nato so kot prvega zavrteli izven konkurence Bulajićev film »Skopje 63«, kot prvi film v konkurenci pa Slijepčevićev film »Stvari, kakršne so« v proizvodnji zagrebškega »Jadran-filma«.

Smrtna nesreča na prehodu za pešce

LJUBLJANA, 26. julija. — Ko je nocoj ob 20.20 uri voznik SAP-Ljubljana Stanislav Gradnišnik vozil prazen avtobus LJ 238-31, znamke FAP, po Prešernovi proti Tržaški cesti, je 64-letni upokojenec Franc Sedej iz Ljubljade nameraval z levega pločnika Cankarjeve prečkati Prešernovo cesto proti Tivoliju, vendar se je sredi prehoda za pešce ustavil, nato pa se je nenadoma vendarle odločil za nadaljevanje poti, kar pa je bilo zanj usodno, ker voznik avtobusa ni mogel več pravočasno ustaviti, čeprav je zaviral. Avtobus je pešca zadel z desno polovico hladilnika in ga vrgel več metrov naprej ob rob pločnika, kjer je obležal mrtev. D. M.

Vlak ji je odrezal obe nogi

LJUBLJANA, 27. jul. — Nocoj ob 22.08 je vlak na dolenjski progi ob Peruzzijevi ulici 35-letni gospodinjski pomočnici Sonji Peroša iz Ljubljane popolnoma odrezal desno nogo nad kolenom, leva pa se ji komaj še drži Ob uri, ko to poročamo, vzrok nesreče še ni znan. D. M.

Telegrami

MIJATOVIĆ V ARMENIJI — EREVAN. Prvi sekretar armenske KP J. N. Zarobjan je sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Moskvi Cvijetina Mijatovića, ki je na obisku v Armeniji. Mijatović je obiskal tudi prvega podpredsednika vlade S. A. Movčesjana in zunanjega ministra Martirosjana.

HARRIMAN V KANADI — OTTAVA. Pomočnik ameriškega zunanjega ministra Averell Harriman, ki je na obisku v Kanadi, se je v govoru pred kanadskim parlamentom zavzel za intenziviranje stikov s Sovjetsko zvezo.

ŠASTRI OBISČE ZDA PRIHODNJE LETO — NEW YORK. Indijski minister Patil je izjavil v New Yorku, da bo premier Šastri obiskal ZDA v maju prihodnjega leta.

OKTOBRA VOLITVE V ADENU — ADEN. Pravkar so razpustili zakonodajni svet Adena. Volitve bodo predvidoma oktobra. Pripravljala jih bo vlada Zaina Abdu Baharina.

BOLGARI V AFGANISTAN — SOFIJA. V Afganistan je odpotovala na večdnevni obisk bolgarska parlamentarna delegacija pod vodstvom podpredsednika prezidija bolgarske ljudske skupščine Nikolaja Georgijeva.

ODKLONJENI VIZUMI — BERLIN. Vzhodnonemška vlada je sporočila, da ameriške oblasti niso hotele izdati vizumov za potovanje šestih nemških znanstvenikov v New York, kjer se je začel mednarodni kongres biokemikov.

SIRSKA DELEGACIJA V ALŽIRIJI — ALŽIR. V alžirsko glavno mesto je prispela 18-članska sirska delegacija, ki jo vodi član predsedniškega sveta Nuredin el Atasi.

INDIJSKA NAFTA — NEW DELHI. V Indijo je prispela skupina sovjetskih strokovnjakov, ki bo raziskovala možnosti za pridobivanje nafte in zemeljskega plina v Bengalskem zalivu.

USPEHI ANGOLSKIH UPORNIKOV — LUANDA. Čete angolskih upornikov so razvile fronto na severnih področjih dežele. Pretekli teden so padli štirje pripadniki portugalskih kolonialnih čet. Portugalske enote nadaljujejo ofenzivne akcije in pošiljajo v boj letalstvo in vojne ladje.

NESREČA — ALEKSANDRIJA — V središču Aleksandrije se je porušila petnadstropna stavba. Med ruševinami so izgubili življenje trije ljudje.

KOLERA — KUALA LUMPUR. Na Malaji so odkrili še 11 bolnikov, ki so zboleli za kolero. Skupno število primerov kolere se je tako povečalo na 741. Doslej je za to boleznijo umrlo 82 ljudi.

SLOVO — MOSKVA. Skupina aktivistov KP Švedske je odpotovala iz Sovjetske zveze, kjer je prebila nekaj dni na povabilo CK KP SZ.

Pa še to

ZEMELJSKI KOLEDAR — Največja stanovanjska hiša v Skopju, 14-nadstropna stolpnica v Karpošu, po potresu ni več uporabna za bivanje. Kljub prepovedi se je pa v njej naselilo okrog 200 ljudi, med njimi tudi nekaj gradbenih inženirjev. Ko se je v soboto zvečer raznesel po Skopju glas, da bo natančno ob obletnici katastrofe spet potres, se je precej teh »ilegalcev« preselilo z blazinami in rjuhami na prosto. Bivši hišnik poškodovane stolpnice, ki je glavni razglaševalec njene »trdnosti«, pa jih je miril: »Ljudje, saj zemlja ne planira po našem koledarju!«. B. F.

Vreme 26. VII. 1964

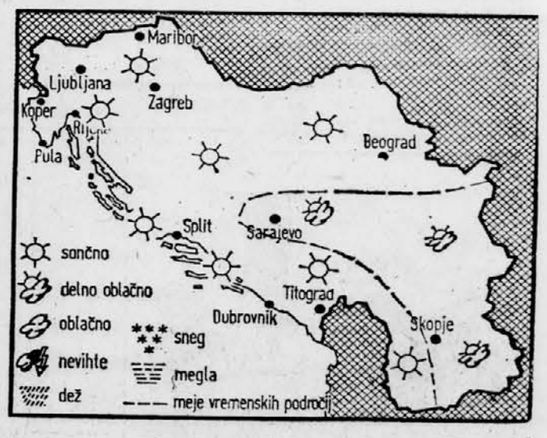

Temperature

	ob 07	13
Slovenj Gradec	11	24
Ljubljana	14	26
Planica	11	—
Maribor	16	24
Slovenj Gradec	11	24
Novo mesto	13	25
Koper	21	28
Kredarica	4	10
Reka	20	28
Pulj	23	28
Split	24	30
Dubrovnik	25	28
Zagreb	15	25
Beograd	18	25
Sarajevo	16	22
Skopje	21	25
Titograd	25	—
Celovec	14	24
Graz	13	25
Gradec	13	25
Milano	—	28
Genova	—	28
Zürich	14	27
München	14	26
Benetke	—	27

Prognoza

VREMENSKA SLIKA

NAPOVED

Sončno in toplo. Čez dan bo pihal zmeren jugozahodnik. Najnižje nočne temperature med 10 in 15, v Primorju 19, najvišje okoli 28, v Primorju okoli 30 stopinj Celzija.

NAPOVED ZA DRUGE KRAJE JUGOSLAVIJE

Pretežno sončno in toplo.

VREMENSKA SLIKA

Področje visokega zračnega pritiska nad zahodno in srednjo Evropo slabi. V višinah doteka nad naše kraje še nadalje topel zrak.